

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

DENIS FICKO

Ljubljana 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Specialna športna vzgoja
Prilagojena športna vzgoja

**PRIMERJAVA ODNOSA DO ŠPORTA IN ŠPORTNE VZGOJE
ROMSKIH IN NEROMSKIH UČENCEV NA IZBRANIH
OSNOVNIH ŠOLAH V PREKMURJU**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

izr. prof. dr. Jože Štihec

RECENZENT

doc. dr. Miran Kondrič

KONZULTANT

izr. prof. dr. Mateja Videmšek

Avtor dela
DENIS FICKO

Ljubljana, 2009

Zahvaljujem se mentorju izr. prof. dr. Jožetu Štihcu za vso pomoč in nasvete pri izdelavi diplomskega dela.

Ključne besede: športna vzgoja, osnovna šola, odnos do športa in športne vzgoje, Romi, Neromi, primerjava, vprašalnik

PRIMERJAVA ODNOSA DO ŠPORTA IN ŠPORTNE VZGOJE ROMSKIH IN NEROMSKIH UČENCEV NA IZBRANIH OSNOVNIH ŠOLAH V PREKMURJU

Denis Ficko

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2009

Specialna športna vzgoja, Prilagojena športna vzgoja

Število strani: 98; število tabel: 49; število slik: 51; število virov: 32; število prilog: 1

IZVLEČEK

V diplomskem delu smo primerjali odnos do športa in športne vzgoje romskih in neromskih učencev ter ugotavljali, kakšne pogoje za športno aktivnost jim lahko nudijo njihove družine. Podatke smo zbrali s pomočjo vprašalnika, ki je zajel 70 romskih učencev in 85 neromskih učencev na dvanajstih osnovnih šolah v Prekmurju.

Pridobljeni podatki so bili obdelani s statističnim programom SPSS. Izračunani so bili parametri osnovne statistike (povprečne vrednosti, standardni odkloni in frekvence posameznih odgovorov). Za grafični prikaz posameznih odgovorov pa je bil uporabljen program Microsoft Excel.

Ugotovljeno je bilo, da imajo tako romski kot neromski učenci pozitivna stališča do športne vzgoje, ki se med sabo le delno razlikujejo. Razlike se pojavljajo predvsem v domačem okolju, saj imajo neromski učenci doma več športne opreme in pripomočkov ter so pogosteje vključeni v organizirano prostočasno športno dejavnost v športnih društvih oz. klubih.

Podatki, pridobljeni v diplomskem delu, so lahko koristni športnim pedagogom ter vsem ostalim, ki delajo na področju športa ter se pri svojem delu srečujejo z romskimi učenci.

Key words: physical education, primary school, attitude towards sport and physical education, Romany people, non-Romany people, comparison, questionnaire

COMPARISON OF ATTITUDE TOWARDS SPORT AND PHYSICAL EDUCATION AMONGST ROMANY AND NON-ROMANY PUPILS IN SELECTED PRIMARY SCHOOLS IN PREKMURJE

Denis Ficko

University of Ljubljana, Faculty of Sport, 2009

Special physical education, Adapted physical education

Number of pages: 98; number of spreadsheets: 49; number of pictures: 51; number of sources: 32; number of appendixes: 1

ABSTRACT

In this thesis, we compared the attitude towards sport and physical education amongst the Romany and non-Romany pupils and investigated the sport activities conditions, offered by their families. Our data was collected with a questionnaire that was given to 70 Romany pupils and 85 non-Romany pupils on twelve primary schools in Prekmurje.

The acquired data was processed with a statistical program SPSS. The basic statistical parameters (mean value, standard deviations and frequencies of certain answers) were calculated. For the graphic representation of certain answers, the program Microsoft Excel was used.

It was established that both Romany and non-Romany pupils have a positive attitude towards physical education and that their views are only partially different. Most of the differences arise from their home backgrounds, since non-Romany pupils have more sporting equipment and supplies at home and are more often involved in organized spare time activity in sporting societies and clubs.

The data obtained in this thesis can be useful to sport teachers and all others who work in the field of sport with Romany pupils.

KAZALO

1. UVOD	8
2. PREDMET IN PROBLEM	9
2.1. ODNOS DO ŠPORTA.....	9
2.2. ŠPORTNA VZGOJA V OSNOVNI ŠOLI	10
2.2.1. Izbirni predmet Šport	12
2.2.2. Izbirni predmet Plesne dejavnosti.....	13
2.3. ŠPORT V DRUŽINI.....	14
2.3.1. Gibalni razvoj otroka v družini.....	16
2.3.2. Vpliv staršev na otrokovo športno aktivnost	18
2.4. ROMI IN NJIHOV POLOŽAJ V SLOVENSKI DRUŽBI.....	24
2.4.1. Izvor Romov	24
2.4.2. Prihod Romov v Evropo.....	24
2.4.3. Poimenovanje Romov v evropskem prostoru	26
2.4.4. Romi v Sloveniji	26
2.4.5. Demografske značilnosti romske skupnosti v Sloveniji.....	28
2.4.6. Osnovnošolsko izobraževanje Romov v Sloveniji.....	29
2.4.6.1. Dosedanje raziskave	30
3. CILJI	32
4. METODE DELA	33
4.1. VZOREC MERJENCEV	33
4.2. VZOREC SPREMENLJIVK.....	33
4.3. NAČIN ZBIRANJA PODATKOV.....	33
4.4. METODE OBDELAVE PODATKOV.....	34
5. REZULTATI	35
5.1. RAZPRAVA.....	87
6. SKLEP	91
7. LITERATURA	92
8. PRILOGA	95

1. UVOD

Športna vzgoja predstavlja kompleksen proces, v katerem posameznik pridobiva različna znanja, sposobnosti in oblikuje pozitiven odnos do lastnega telesa. Kot obvezen predmet v osnovnošolskem izobraževanju pomaga ublažiti negativne posledice, ki jih prinaša sodobni način življenja. Pasivno preživljanje prostega časa omejuje gibalni razvoj mladega človeka in ga oropa mnogih pozitivnih izkušenj, ki nastajajo v procesu športne vadbe. S primernimi materialnimi pogoji, dobro izobraženim in motiviranim kadrom in kvalitetnim načrtovanjem športne vzgoje lahko pripomoremo k celostnemu razvoju mladega človeka.

»Z otrokovim vstopom v šolo se začne nova etapa v njegovem življenju. Njegov naravni telesni razvoj, katerega temeljna potreba je gibanje in igra, je z vstopom v šolo moten. Otrok se težko privadi na disciplino in dolgotrajno sedenje, zato to negativno vpliva na njegovo počutje, kasneje pa tudi na njegov držo. Športna vzgoja ima zato izredno pomembno vlogo pri sproščanju teh otrokovih »frustracij« in to ne samo kot pozitivna kompenzacija pomanjkanju naravne potrebe otrok po gibanju, ampak kot učinkovito sredstvo vzgoje in izobraževanja, kjer lahko z ustrezno izbranimi programi, oblikami in metodami poučevanja, usmerjenimi k posamezniku, vplivamo na razvoj in odnose med motoričnimi, kognitivnimi in čustveno socialnimi komponentami njegove osebnosti« (Štihec in Kovač, 1988).

Posebno mesto v razvoju mladega človeka ima tudi njegova družina. Skozi proces primarne socializacije mu lahko pomaga pridobiti trajne športne navade. Otroci imajo ob zadostnem sodelovanju vseh družinskih članov šport praviloma radi. Poleg družine ima pri razvoju pozitivnega odnosa do športa pomembno mesto tudi okolje, v katerem otrok odrašča.

Zaradi svojega zgodovinskega ozadja, ki danes pogojuje kulturne, jezikovne, bivalne in druge razlike med romskim in večinskim prebivalstvom, predstavlja romska tematika posebnost v slovenskem šolskem prostoru. Položaj Romov v Sloveniji pa lahko izboljšata predvsem vzgoja in izobraževanje.

V tem kontekstu ima pomembno vlogo tudi športna vzgoja. S spodbujanjem medsebojnega sodelovanja, sprejemanjem drugačnosti in medsebojne strpnosti lahko športna vzgoja pomaga pri integraciji romskih učencev v redne oddelke osnovnih šol.

V naši nalogi smo se zato odločili, da bomo analizirali odnos do športa in športne vzgoje romskih in neromskih otrok. Analizo bomo opravili na izbranih prekmurskih šolah, ki imajo dolgoletno tradicijo vzgojno-izobraževalnega procesa romskih otrok vključenih v redne oddelke osnovnih šol.

S pomočjo podatkov, pridobljenih z anketnim vprašalnikom, bomo lahko ugotovili, kakšna je razlika ali podobnost v odnosu do športa in športne vzgoje med romskimi in neromskimi učenci. Na osnovi teh podatkov pa bo možno kvalitetnejše načrtovanje procesa športne vzgoje.

2. PREDMET IN PROBLEM

2.1. ODNOS DO ŠPORTA

»Odnos do gibanja in športnih aktivnosti se najbolj in najhitreje oblikuje prav v družini« (Berčič, 2000, v Berčič, 2004, str. 98).

Iz družine, ki predstavlja osnovno življenjsko celico, izvirajo mnoge osebne značilnosti, sposobnosti in lastnosti otroka, pa tudi mnoge gibalne izkušnje in navade. Vse to pa je pri otroku potrebno šele razviti. Zato je pomembno, da so starši prvi spodbujevalci otrokovega gibalnega oz. motoričnega razvoja ter so tisti, ki dajejo otroku osnovna gibalna znanja. Redna športna/gibalna aktivnost v družini lahko otroku pomaga, da bo izoblikoval pozitiven odnos do gibanja in športa ter da ga bo postopno dvignil na raven vrednote (Berčič, 2000, v Berčič, 2004).

Svoj del pri oblikovanju otrokovega odnosa do športa prispeva tudi stimulatívno okolje (primerni športni objekti v domačem okolju ...) in mediji (TV, internet, radio, časopis).

Pozitivne gibalne izkušnje, ki jih otrok pridobi od svoje družine, se lahko v času otrokovega šolanja poglobijo in razširijo. Zato je še posebej pomembno, da je delo športnih pedagogov v šoli kvalitetno.

Pišot (1999) navaja, da mora uspešen pedagog poznati biološke dejavnike otrokovega razvoja, teorijo športne vzgoje in pedagoškega dela ter najrazličnejše lastnosti in sposobnosti otrok, saj bo le tako lahko proces športne vzgoje primerno zastavil in individualno prilagodil.

»Profesor športne vzgoje, ki bo znal na pravilen način vplivati na učenca, bo pri njem dosegel cilje in mu privzgojil zdrav in pozitiven odnos do gibanja in športa, medtem ko bo profesor, ki bo poskušal na učenca vplivati na manj učinkovite načine, vzbudil odpor do gibanja, s čimer se zviša tudi potencialna zdravstvena ogroženost učenca v kasnejših letih, kar ima pogosto za posledico premalo gibanja. Premalo gibanja pa je seveda nekaj, do česar pogosto pride prav zaradi neustreznega odnosa do športa« (Kajtna in Burnik, 2004, str. 140).

V tem kontekstu so spodbudni podatki, ki kažejo, da učenci v daljšem časovnem obdobju pripisujejo športni vzgoji med ostalimi osnovnošolskimi predmeti visoko mesto.

Tabela 1: Pomembnost šolskih predmetov za življenje z vidika od 11- do 14-letnih osnovnošolcev (%)

	matematika	materni jezik	športna vzgoja	tuj jezik	drugi predmeti skupaj
Leto 1983	19,1	16,9	13,4	9,1	41,5
Leto 1993	20,3	18,2	12,7	9,1	39,7
Leto 1998	19,0	17,8	11,7	11,1	40,4

Vir: Strel, Jurak in Kovač, 2003, v Kovač, Jurak in Strel 2007

2.2. ŠPORTNA VZGOJA V OSNOVNI ŠOLI

Športno vzgojo lahko opredelimo kot nenehen proces bogatenja znanja, razvijanja sposobnosti in lastnosti ter kot pomembno sredstvo za oblikovanje osebnosti in odnosov med posamezniki. Z izbranimi cilji, vsebinami, metodami in oblikami dela prispeva k skladnemu biopsihosocialnemu razvoju mladega človeka ter sprostitvi in kompenzaciji negativnih učinkov šolskega in izven šolskega dela. S pomočjo športne vzgoje je otroku in mladostniku prikazan način, kako lahko v vseh življenjskih obdobjih bogati svoj prosti čas s športnimi vsebinami. Z zdravim načinom življenja bo tako lahko učenec skrbel za dobro počutje, zdravje, vitalnost in življenjski optimizem (Kovač in Novak, 2004).

Z vključevanjem športne vzgoje v kurikulum rešujemo predvsem vprašanja (Kovač idr., 2007):

- **telesnega in gibalnega razvoja, skladnega s psihosocialnim razvojem posameznika** (telesna samopodoba, ustvarjalnost, preizkušanje lastnih zmožnosti);
- **socializacije** (sodelovanje, razvijanje družbeno sprejemljivih oblik obnašanja, zdrava tekmovalnost, strpnost skozi sprejemanje drugačnosti, možnost uveljavitve na nekem področju, ki je v manjši meri orientirano akademsko);
- **zdravja populacije** (kompenzacija negativnih učinkov sodobnega načina življenja, vzpostavljanje ravnovesja med sedenjem in gibanjem, uravnavanje vnosa in porabe energije, odpornost proti boleznim, sposobnost prenašanja naporov).

Športna vzgoja s primerno izbranimi vsebinami, ustreznimi metodami in oblikami dela omogoča, da se učenci ob športnem udejstvovanju počutijo prijetno ter se psihično sprostijo, hkrati pa osmislijo in bolje razumejo šport. Učenci si s pomočjo športne vzgoje oblikujejo stališča in vrednostni odnos do športa kot kulturne sestavine človekovega življenja. Za boljše razumevanje športa in njegovih učinkov se športna vzgoja povezuje z vsebinami drugih predmetov (Kovač in Novak, 2004).

V osnovnošolskem izobraževanju je predmetu športna vzgoja namenjeno 834 ur rednega pouka in pet športnih dni v vsakem šolskem letu. Zaradi razvojnih značilnosti učencev je program športne vzgoje v osnovni šoli vsebinsko, organizacijsko in metodično zaokrožen v tri obdobja. Učenci imajo v vsakem obdobju ponujene tri vrste programov (Kovač in Novak, 2004):

- program, obvezen za vse učence;
- programi, ki jih šola mora ponuditi; vključevanje učencev je prostovoljno;
- dodatne programe, ki jih šola lahko ponudi; vključevanje učencev je prostovoljno.

Tabela 2: Program športne vzgoje v osnovni šoli

	Prvo triletje	Drugo triletje	Tretje triletje
Program, obvezen za vse učence.	Reden pouk z dvajseturnim tečajem plavanja v 2. ali 3. razredu – 315 ur – 3 ure tedensko	Redni pouk – 315 ur – 3 ure tedensko	Redni pouk – 198 ur – 2 uri tedensko
	Športni dnevi – 5 letno	Športni dnevi – 5 letno	Športni dnevi – 5 letno
Programi, ki jih šola mora ponuditi, vključevanje učencev je prostovoljno.		Šola v naravi (poletna in zimska)	
	Športne interesne dejavnosti	Športne interesne dejavnosti	Športne interesne dejavnosti
	Dopolnilni pouk – program za učence s posebnimi potrebami	Dopolnilni pouk – program za učence s posebnimi potrebami	Dopolnilni pouk – program za učence s posebnimi potrebami
Dodatni programi, ki jih šola lahko ponudi, vključevanje učencev je prostovoljno.			Izbirna predmeta Šport in Plesne dejavnosti
	Nastopi, prireditve in šolska športna tekmovanja	Prireditve in šolska športna tekmovanja	Prireditve in šolska športna tekmovanja
	Tečaji, šole v naravi, športni tabori oz. druge integrirane oblike pouka	Tečaji, šole v naravi, športni tabori oz. druge integrirane oblike pouka	Tečaji, šole v naravi, športni tabori oz. druge integrirane oblike pouka
	Dodatni programi (Zlati sonček, Ciciban planinec ...)	Dodatni programi (Krpan, Mladi planinec ...)	Dodatni programi (Mladi planinec ...)
	Minuta za zdravje	Minuta za zdravje	
	Športni oddelki	Športni oddelki	Športni oddelki

Osnovni program športne vzgoje v osnovni šoli dopolnjujejo programi izbirnih predmetov. Izbirni predmeti s področja športa učencu omogočajo, da svojo potrebo po gibanju in igri zadovolji v okviru dodatno ponujenih programov. S področja športa sta lahko ponujena izbirna predmeta Šport in Plesne dejavnosti.

2.2.1. Izbirni predmet Šport

V sklopu izbirnega predmeta Šport lahko šola učencem ponudi tri enoletne predmete (Kovač, 2001).

- **Šport za sprostitev** – program ponuja sodobne športno-rekreativne vsebine glede na zmožnosti in interes učencev ter glede na možnosti okolja. Namen programa je spoznavanje novih športov. Pri posredovanju vsebin se osredotočamo na učenčeve potrebe in želje ter poskušamo poudariti razvedrilno in sprostilno naravo športa. Učitelj samostojno izbira vsebine in določi časovno razporeditev snovi. Na razpolago ima naslednje vsebine: splošna kondicijska priprava, tek, aerobika in ples, pohodništvo in gornišтво, plavanje in nekatere vodne dejavnosti (za šole s pogoji), smučanje in nekatere zimske dejavnosti (za šole s pogoji), kolesarjenje, rolkanje, borilni športi (judo, karate, samoobramba ...), lokostrelstvo, namizni tenis, tenis, badminton, plezanje po umetni plezalni steni, hokej, veslanje in jadranje. Izvedeni programi morajo biti za učence brezplačni.
- **Izbrani šport** – program učencem omogoča poglobljanje znanja enega športa. Učitelj izbira med naslednjimi športi: atletika, gimnastika z ritmično izraznostjo, ples, košarka, odbojka, rokomet, nogomet in plavanje. Šola oblikuje svojo ponudbo glede na interes učencev, materialne možnosti šole, klimatske razmere in tradicijo šole.
- **Šport za zdravje** – program nadgrajujejo tiste vsebine redne športne vzgoje, s katerimi lahko vplivamo na zdravje in dobro počutje. Vsebine, ki jih vsebuje program, so predpisane v učnem načrtu. Učitelj se po lastni presoji odloči, kolikšen delež ur bo namenil posameznemu športu iz učnega načrta. Izbira med naslednjimi vsebinami: atletika, ples, najmanj eno od naslednjih iger (košarka, nogomet, odbojka), plavanje in nekatere vodne dejavnosti (če ima šola pogoje).

Posameznim predmetom je v sedmem in osmem razredu osnovne šole namenjenih 35 ur pouka, v devetem razredu pa 32 ur. Pouk izbirnih predmetov poteka enkrat tedensko v okviru rednega urnika. Posamezne vsebine, ki se opravljajo le v strnjeni obliki (pohodništvo, plavanje, kolesarjenje, veslanje ...), lahko izjemoma potekajo tudi izven rednega urnika ter izven sedeža šole (Kovač in Novak, 2002).

2.2.2. Izbirni predmet Plesne dejavnosti

Šola lahko učencem v zadnjem triletju ponudi tudi izbirni predmet Plesne dejavnosti. Izbirni predmet je sestavljen iz treh samostojnih predmetov:

- **Ples** – v 7. in 8. razredu 35 ur pouka ter v 9. razredu 32 ur pouka;
- **Ljudski plesi** – v 7. in 8. razredu 35 ur pouka ter v 9. razredu 32 ur pouka;
- **Starinski in družabni plesi** – v 7. in 8. razredu 35 ur pouka ter v 9. razredu 32 ur pouka.

Splošne cilje predmetov lahko razdelimo v 7 skupin (Neubauer, 2004).

- **Spoznavno področje:** učenci se seznanijo s plesom: zgodovinskimi podatki, gibalne zmožnosti človekovega telesa, poznavanje ljudskih, starinskih in družabnih plesov. Spoznanja bodo učencem olajšala oblikovati lastna merila, ki jim bodo v kasnejših življenjskih obdobjih v pomoč pri opredeljevanju, odzivanju, primerjanju in presojanju plesnih dogodkov, ki se jih bodo aktivno ali pasivno udeleževali.
- **Telesno-gibalni cilji:** plesne dejavnosti lahko pozitivno vplivajo na harmonični razvoj vseh telesnih in duševnih zmogljivosti. Ples učencu pomaga razviti občutek za disciplino, obvladanje lastnega telesa, obvladanje ritma in prostora, vzgaja dobre reflekse ter razvija celotne otrokove psihomotorične sposobnosti in spretnosti.
- **Socialni cilji:** ples je učinkovito sredstvo socializacije, saj s skupinskimi plesi in vajami spodbujamo medsebojno sodelovanje.
- **Čustveni cilji:** s plesom pomagamo pri učencu razvijati domišljijo, ustvarjalnost in poetičnost.
- **Motivacijski cilji-** Ritmično poskakovanje in vrtenje je pri večini otrok prisotno že v zgodnjem otroštvu. Tako za ples učence ni težko motivirati. Radovednost pa posebej zbuja ljudski in starinski plesi. Učence je potrebno usmerjati tako, da se počutijo cenjene.
- **Estetski cilji:** pri plesu so prav estetski cilji najbolj izraženi, saj ples samo po sebi predstavlja ustvarjalno in umetniško izražanje, doživljanje in vrednotenje lepega.
- **Moralno-etični cilji:** učenci si s plesom prisvajajo norme vedenja.

Izbirni predmet Plesne dejavnosti ni namenjen vzgajanju bodočih poklicnih plesalcev, ampak je naravnani v seznanjanje učencev s plesom in njegovimi različnimi vejami (Neubauer, 2004).

2.3. ŠPORT V DRUŽINI

Družina je pojem, ki ga težko opredelimo z enotno definicijo. Zgodovinske, kulturne, socialne, ekonomske in druge razsežnosti so vplivale na to, da danes poznamo različna pojmovanja družine. Obseg in dinamika omenjenega pojma omogočata različne definicije. Nekatere osnovne značilnosti družine so razvidne iz naslednje definicije:

»Družina je naravna in družbeno ekonomska skupnost staršev in otrok, celota medsebojnih odnosov, ki temeljijo na ljubezni, tovarištvu, zaupanju in spoštovanju in ki nastane bodisi z rojstvom ali posvojitvijo otroka. Družina je kot most med posameznikom in družbo, je tisto družbeno okolje, v katerem se otrok najprej giblje, v katerem dobi temeljne vzorce (pravila) za obnašanje, čustvovanje, osnove jezika, kulture ter sposobnosti izražanja in mišljenja« (Goldner Vukov, 1988, v Tušak, Tušak in Tušak, 2003, str. 10).

Iz definicije lahko razberemo pomembnost družine in njenega funkcionalnega delovanja. Posameznika praviloma, razen nekaterih izjem, spremlja od rojstva do njegove smrti. V tem času pa so enkrat bolj drugič manj poudarjene naslednje funkcije družine: biološko-reproduktivna, ekonomska, zaščitna, čustvena, vzgojno-izobraževalna ter socializacijska funkcija (Tušak idr., 2003). Z rojstvom otroka v družini je omogočen obstoj in razvoj človeške vrste. V družinskem okolju pa je otroku lahko ponujena zaščita, nega, varstvo, moralna in čustvena opora ter finančna pomoč.

Že od rojstva je otrok zaradi svoje biološke nesamostojnosti vezan na skupino. V procesih socializacije otrok od skupine prevzema obnašanje, navade, govorjenje, obveznosti in kulturo (Doupona in Petrovič, 2000). Iz ožjega socialnega okolja (družina), kjer otrok razvija svoje aktivnosti, se njegovo delovanje postopno širi v različne družbene skupine. Pri tem procesu se posameznik uči kulture svoje družbe.

V procesu primarne socializacije, ki je najpomembnejša in se praviloma odvija v krogu družine in njenega ožjega okolja, se otrok s tem, da oponaša svoje starše, uči jezika in temeljnih obrazcev svoje družbe. Vpliv na otrokovo osebnost imajo poleg staršev še drugi dejavniki. V mladosti prevladujejo predvsem: vrstniki, šolski sistem in množična občila. Otrok se z igranjem otroških iger v interakciji s starši, vrstniki in ostalimi uči prilagajati veljavnim pravilom družbe, kateri pripada (Doupona in Petrovič, 2000).

Pozitivne spodbude družinskega okolja v procesu socializacije so lahko različne. Pri tem ima posebno vrednost področje športa. Razlikujemo socializacijo v šport in socializacijo preko športa (Tušak idr., 2003). Starši imajo možnost, da usmerjajo otroka na področje športa. S tem otroku omogočijo koristno preživljanje prostega časa. V procesu socializacije v šport starši otroka navdušijo za eno od športnih panog. Uvajanje otroka v športno skupino pa ni edina naloga staršev. Po tem ko je otrok enkrat član določene skupine, ga morajo starši na tej poti tudi spremljati in spodbujati. V tem kontekstu je še posebej pomemben drugi del socializacije, ki se imenuje socializacija preko športa. Odvija se v krogu športne skupine, kateri posameznik pripada. Posameznik sprejema navade, pravila, vrednote in pridobiva različna znanja in veščine, ki so značilne za skupino, kateri pripada.

Med posebne značilnosti družine spada tudi dejstvo, da je otrok v družino rojen oziroma posvojen po volji svojih staršev. Zaradi tega dejstva nosijo družine za svoje otroke še posebej veliko odgovornost. Odgovorne so predvsem za otrokovo življenje in razvoj njegove osebnosti (Doupona in Petrovič, 2000).

Vzgoja otroka v družini in z njo povezana socializacija je le navidez lahek proces. V večini primerov je to zahtevna naloga, ki ji nekateri starši le z težavo sledijo. Ta proces je precej olajšan v družinah, kjer so medsebojni odnosi človeški in prežeti z ljubeznijo ter z veliko mero medsebojnega spoštovanja (Berčič, 2003).

Družina predstavlja primarno otrokovo skupino, ki neposredno ali posredno vzgaja otroka. Pri tem pa imajo starši na razpolago različne načine vzgoje. Pogosto se pojavlja izraz patriarhalna vzgoja. Lahko bi jo opisali kot nepopustljivo in trdo vzgojo. Starši od otroka zahtevajo brezpogojno poslušnost in mu ne omogočajo lastnega izražanja. Pogosto se pojavljajo fizične kazni, zasmehovanja, očitki in prepovedi. Pravo nasprotje predstavlja anarhična vzgoja. Za to vzgojo je značilno, da starši pred otroka ne postavljajo nobenih zahtev. Otrok je v središču pozornosti. V takšnih primerih se dogaja, da starši zgubljajo nadzor nad svojimi otroki, saj se vloge obrnejo in otrok začne postavljati različne zahteve pred starše. Med obema poloma pa se nahaja demokratični način vzgoje. Otroka obravnavamo kot enakopravnega člana družine in mu omogočamo lastno izražanje. Po drugi strani pa demokratični način vzgoje otroka pojmuje kot malega in nezrelega člana družine, ki rabi pravilno usmerjanje in natančno določena pravila (Tušak idr., 2003). Starši si morajo prizadevati za tisto vzgojo, ki bo njihovim otrokom omogočila kar najbolj celovit in enakomeren razvoj na vseh področjih. Za doseg tega cilja imajo starši na razpolago različna sredstva. Šport predstavlja eno od teh sredstev.

Petrovič (1991) opisuje šport kot dejavnik vzgoje v družini. V obrazložitvi navaja naslednja dejstva.

- Mladost od rojstva do osemnajstega leta starosti je odločilna za oblikovanje podobe odrasle osebnosti. Del te podobe pa je možno oblikovati edino s sredstvi, ki jih uporablja šport (specifične gibalne dejavnosti).
- Odsotnost ali premajhno prisotnost gibalni dejavnosti v vzgoji otrok in mladine v kasnejših letih ni več mogoče v celoti nadomestiti.
- Zaradi stohastične povezanosti fizične in duhovne narave človeka vpliva šport na njegovo biološko, psihično ter socialno sfero.
- Učinki športne dejavnosti vplivajo tudi na mišljenje, čustvovanje in odnose v družini. Pri tem pa predstavlja šport vzgojni potencial, ki se izraža v vedenjski samokontroli, etičnem, moralnem in estetskem presojanju.
- Podobno kot druge kulturne dejavnosti izhaja tudi šport iz fenomena igre, ki je osnova za človekovo ustvarjalnost ter duhovno in fizično ravnovesje, s tem pa element kakovosti življenja.

- Ob primernem sodelovanju vseh družinskih članov imajo otroci šport praviloma radi. Zato lahko razumemo športno dejavnost kot pomemben dejavnik homogenizacije in družinske integracije.

Na otrokov razvoj sposobnosti in lastnosti imajo velik vpliv starši ter ostali družinski člani. Pri tem so pozitivni zgledi staršev tisti temelj, na katerem je mogoče graditi, tako da se otroci in mladostniki kasneje v življenju uspešneje soočajo z različnimi problemi. Tako je predvsem od staršev in ostalih družinskih članov odvisno, kaj bo otroku in mladostniku v življenju pomenila zanesljivost, vztrajnost, odgovornost, delavnost, marljivost, resnicoljubnost, odkritosrčnost in ostale pozitivne osebnostne značilnosti in lastnosti (Berčič, 2003).

2.3.1. Gibalni razvoj otroka v družini

Družinsko okolje ima pomemben vpliv na gibalni razvoj otroka. Otrok se že v prvih gibalnih poskusih uči plaziti in hoditi. Tako je njegov intelektualni razvoj povezan z gibanjem. Tisti otroci, ki prej shodijo, prej osvojijo prostor okoli sebe, ob tem pa spoznavajo okolico in imajo več možnosti za sporazumevanje. Starši tu prevzemajo odločilno vlogo, saj so neposredni spremljevalci otrokovega razvoja. Otrokov gibalni razvoj je najbolj hiter v prvih letih njegovega življenja. Začne se v predporodni dobi in je še posebej izrazit v prvih treh letih življenja (Videmšek in Visinski, 2001).

Spoznavanje in osvajanje različnih načinov gibanja skozi gibalno aktivnost ima izreden pomen pri razvoju otroka. Otrok do tretjega leta osvoji vse naravne oblike gibanja, med katere štejemo: hojo, tek, skoke, poskoke, plazenje, lazenje, dviganje, nošenje, valjanje, potiskanje, vlečenje, vese ter lovljenje (Videmšek in Visinski, 2001). Takšna gibanja so v večini filogenetsko (značilna za človeka kot vrsto) pogojena in se bodo prej ali slej pojavila pri vsakem otroku. Ostala specifična gibanja, ki se pojavljajo v različnih športnih panogah, pa se otrok mora skozi športno vadbo naučiti (Pišot in Jelovčan, 2006). Starši morajo torej težiti k temu, da bodo lahko otroku zagotovili spodbudno okolje z mnogimi izkušnjami, predvsem iz športnega področja.

Med tretjim in šestim letom otrok gibalno izredno napreduje. Postaja bolj spreten in izvaja različne gibalne naloge bolj precizno in ekonomično. Otrok v tem obdobju razvija tako gibalne in funkcionalne sposobnosti kot tudi spoznavne, čustvene in socialne sposobnosti ter lastnosti (Videmšek in Visinski, 2001). S tem sovpadajo tudi ugotovitve različnih raziskav, ki poudarjajo, da so športne vzpodbude najučinkovitejše v prvih šestih letih otrokovega življenja (Doupona in Petrovič, 2000).

Otrok v svojem celotnem gibalnem razvoju prehaja več faz. Začne se s preprostimi refleksnimi gibi, ki prehajajo v hotena in sestavljena gibanja ter se stopnjujejo v zahtevnejše gibalne oziroma športne aktivnosti.

Galahue (1998, v Pišot in Jelovčan, 2006) je opredelil naslednje faze v gibalnem razvoju otroka:

- **refleksna gibalna faza:** stopnja vkodiranja informacij, stopnja dekodiranja informacij (v prenatalnem obdobju do 1. leta);

- **rudimentarna gibalna faza:** stopnja inhibicij refleksov in predkontrolna stopnja (od rojstva do 2. leta);
- **temeljna gibalna faza:** začetna, osnovna in zrela stopnja (od 2. do 7. leta);
- **športna gibalna faza:** splošna, specifična in specializirana (od 7. do 14. leta in dalje).

Ker gibalni razvoj otroka poteka po določenih fazah, ki lahko trajajo krajše ali daljše obdobje, tudi preskok v razvoju gibalnih sposobnosti ni mogoč. Celostnost otrokovega razvoja zagotavlja, da se z osvajanjem znanj pridobivajo in razvijajo tudi potrebne gibalne sposobnosti. Posameznik osvaja in razvija gibalna znanja ter sposobnosti skozi tri nadrejene stopnje.

Pišot in Jelovčan (2006) navajata naslednje razvojne stopnje gibalnih sposobnosti:

- **stopnja stabilnosti** (sposobnosti so razvite do mere, s katero lahko otrok realizira gibalne naloge v stabilni situaciji; zagotovljeno je gibalno in situacijsko ravnotežje);
- **stopnja lokomotorike** (sposobnosti so razvite do mere, s katero lahko otrok v procesu reševanja gibalne naloge relativno enostavno doseže cilj, ne glede na situacijo, kakovost procesa pa ni pomembna);
- **stopnja manipulacije** (sposobnosti so razvite do mere, s katero je otroku omogočeno kakovostno doseganje cilja, hkrati pa je pomembna tudi kakovost izvedbe gibalne naloge).

V Sloveniji že nekaj časa obstajajo različni klubi in društva, ki ponujajo vadbo otrok skupaj s starši. Iz različnih razlogov pa se takšne vadbe ne morejo udeležiti vse družine. V takšnih primerih lahko starši prevzamejo vlogo učitelja svojih otrok. Mnogo strokovnjakov s področja predšolske vzgoje meni, da so starši najprimernejši prvi »učitelji« svojih otrok. Takšna vadba doma je lahko zelo zabavna in koristna tako za otroka kot tudi za starše (Videmšek, Berdajs in Karpljuk, 2003).

Videmšek idr. (2003) navajajo številne prednosti, ki jih ima skupna vadba otrok in staršev.

- Otroci lahko izvajajo gibanja, ki so z informacijskega vidika zahtevnejša ali potrebujejo večjo varnost, ki jo lahko zagotovijo starši med samo vadbo.
- Mnoge dejavnosti lahko starši izvajajo skupaj z otrokom. Tako so tudi sami telesno aktivni.
- Starši med skupno vadbo z otrokom vzpostavijo pristrčen stik. Čas, ki ga preživijo z otrokom, je prijetno in veselo doživetje, ko se pogloblja čustvena povezanost med starši in otrokom. Ob nerodnih situacijah in spodrsljajih se vsi sproščeno nasmejejo. Otrok se ob starših nauči, da ni nujno, da mu vse uspe v prvem poskusu, da pa je vredno poskusiti večkrat, saj vaja dela mojstra.

- S tem spodbujamo starše, da spoznavajo gibalne sposobnosti svojih otrok in zavestno začnejo spremljati njihov gibalni razvoj.

Odsotnost ali pomanjkanje gibalnih aktivnosti v obdobju otroštva v kasnejših življenjskih obdobjih ne moremo v popolnosti nadoknaditi (Petrovič, 1991). Tega dejstva bi se morali zavedati vsi starši. Otrok v obdobju primarne socializacije od svoje družine nekritično sprejema vse, kar mu je ponujeno, saj je družina edina sredina, ki jo pozna. Pravila in odnosi, ki veljajo v družini, so zato nujno pravilni. Kritično mišljenje se pri otroku razvije šele v obdobju sekundarne socializacije, ko se poleg družine spozna še z drugimi družbenimi sredinami (šola, prijatelji, klubi ...). Otrok si bo s pomočjo kritičnega mišljenja lahko ustvaril lastna pravila. Ob tem pa se postavlja vprašanje, v kašni meri bo sposoben spremeniti tisto, kar mu je bilo vsajeno v zgodnjem otroštvu. Družina otroka torej zaznamuje za vse življenje. Njen velik pomen se kaže pri razvoju motoričnih sposobnosti in oblikovanju stališč, odnosov, motivov, vrednot ter športnih navad (Tušak idr., 2003).

2.3.2. Vpliv staršev na otrokovo športno aktivnost

Otroku moramo že v zgodnjih letih razvijati in privzgjajati tiste navade, ki bodo vplivale na njegov pozitiven razvoj in bodo postale del njegovega življenja. Tako bo otrok v kasnejših letih na tej osnovi gradil svoj lastni slog življenja. Športne navade, ki jih otrok pridobi v otroštvu, lahko obogatijo njegov vsakdanjik v zrelih letih.

Zaradi velike vloge družine pri razvoju posameznika ima otrok veliko večje možnosti, da v kasnejšem življenju poseže po športnih aktivnostih, če mu starši predstavljajo ustrezen model športnega delovanja (Tušak idr., 2003). Zato morajo biti starši nenehni spodbujevalci otrokovega motoričnega oziroma gibalnega razvoja.

Športna vzgoja kot obvezen predmet v izobraževalnem sistemu osnovne šole zagotavlja otrokom vsaj minimalno količino športne aktivnosti. S številnimi izbirnimi vsebinami v šoli in izven nje lahko otroku ponudimo vsaj eno uro športne aktivnosti dnevno. Starši lahko s svojim aktivnim pristopom spodbujajo svojega otroka pri športnih aktivnostih, ki se navezujejo na šolski program ter tudi pri vključevanju v športne programe izven šole. Kakšno mesto dodeljujejo starši športni vzgoji med ostalimi predmeti v osnovnošolskem izobraževanju je razvidno iz spodnje tabele.

Tabela 3: Pomembnost šolskih predmetov za življenje z vidika staršev od 11- do 14-letnih osnovnošolcev

	matematika	materni jezik	športna vzgoja	tuj jezik	drugi predmeti skupaj
Leto 1993	18,5	17,4	12,7	11,3	40,2
Leto 2003	18,2	16,8	9,7	16,4	39,0

Vir: Strel, Kovač in Jurak, 2004a, v Kovač idr., 2007

Starši kot duhovni in praktični voditelji vplivajo na razvoj otrokovih prepričanj in s tem tudi na odnos do športa. Pozitiven odnos staršev do športa tudi otroke vzpodbuja, da

so telesno aktivni. Starši in ostali vzgojitelji lahko s svojim vzgledom dajejo temeljno podlago za otrokovo kasnejše športno delovanje (Doupona, 1997).

Podatek, da več kot 95 % staršev trdi, da bi svojega otroka usmerili v športno aktivnost, če bi otrok to želel, kaže na dobre možnosti za razvoja slovenskega športa otrok in mladine (Kovač, Starc in Doupona Topič, 2005, v Kovač idr., 2007). Motivi, zaradi katerih starši vključujejo svoje otroke v športno dejavnost, pa so lahko različni.

Doupona (1997) navaja naslednje motive, zaradi katerih starši svoje otroke dajejo v organizirano športno vadbo:

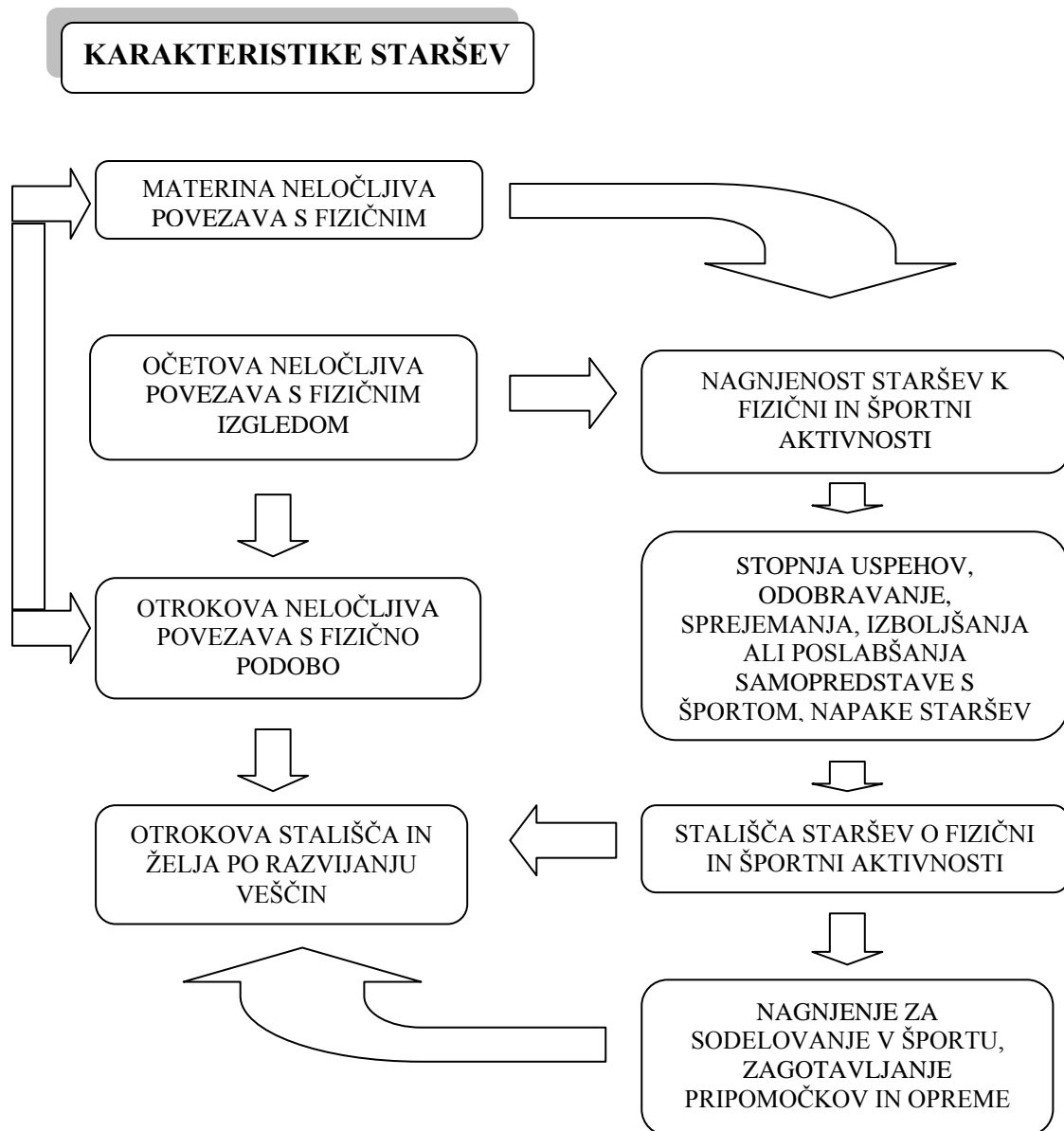
- dobro za zdravje in fizične sposobnosti,
- zagotovitev harmoničnega razvoja otroka,
- pozitiven vpliv na karakter in moč volje,
- razvoj samodiscipline,
- razvoj samozaupanja,
- razvijanje navad za delitev z ljudmi - nesebičnost,
- otrok razvije tekmovalne sposobnosti,
- dobijo izkušnje za razporeditev prostega časa,
- otrok dobi nagnjenost k določenemu športu,
- otroci znancev se začnejo ukvarjati s tem športom,
- starši se začnejo ukvarjati s tem športom.

Pri tem je interes za vključevanje otrok v športno aktivnost med očetom in materjo različen. Očetje poudarjajo bolj tekmovalne razloge, medtem ko matere poudarjajo širši spekter razlogov za uvajanje oziroma podpiranje otroka v športni aktivnosti. Matere poudarjajo predvsem napredovanje pri osvajanju veščin, vzdrževanje dobre telesne kondicije, pridobivanje moštvenega duha in občutka pomembnosti (Duncan, 1997, v Tušak idr., 2003).

Vključevanje otrok v športno skupino je dolgotrajen in zahteven proces. Starše pa lahko pri vključevanju otrok v športno skupino vodijo tudi napačni motivi. Težave lahko nastanejo predvsem pri starših, ki svojega otroka usmerjajo v tekmovalni šport. Prevelika pričakovanja in posledično nastale stresne situacije otežujejo otrokovo športno udejstvovanje. Takšna ravnanja so v najhujši obliki izjemno škodljiva za otrokov nadaljnji razvoj.

V vrhunskem športu vse bolj prevladujejo zakoni komercializacije. Tako lahko v športnih krogih vse pogosteje srečujemo starše, ki hočejo, da bi njihovi otroci čim hitreje in ne glede na posledice postali vrhunski športniki. Ob tem se ne ozirajo na pravila stroke, zdravje otroka, moralno vrednost in vzgojne smotre. Že v otroških letih dojemajo športne rezultate svojega otroka kot garancijo za kasnejše vrhunske rezultate. Takšni starši delujejo po principu: »Trenerje plačujejo, rezultate zahtevajo.« Dejstva, da to pomeni nasilje nad otrokom in njegovim telesnim in duševnim razvojem, ne priznavajo. Med njimi se pojavljajo tudi posamezniki, ki pošiljajo trenirat bolne otroke in so za uspeh pripravljeni dati ali dajejo lastnim otrokom nedovoljena poživila (Petrovič, 1991). Iz tega lahko razberemo, da nekatere starše vodijo lastne koristi in želja, da bi njihovi otroci uspeli na področju, kjer oni sami niso bili dovolj uspešni. Športno udejstvovanje svojega otroka vidijo kot koristno naložbo, na osnovi katere bodo na navidez lahek način prišli do zaslužka.

Iz nekaterih raziskav je razvidna podobnost med starši in otroci v stališčih in sposobnostih (Cratty, 1979, v Tušak idr., 2003). Stališča staršev so pogosto v pozitivni povezavi z otrokovimi sposobnostmi (Zeller, 1963, v Tušak idr., 2003). Starši in otroci so v športu povezani po naslednjem modelu.

Slika 1. Model povezanosti med otroci in starši v športu (Cratty, 1981, v Tušak idr., 2003).

Na otrokovo športno aktivnost imajo poleg stališča staršev do športa najmočnejši vpliv lastna športna aktivnost staršev (Doupona, 1997). Da ima šport za nekatere pomembno mesto v njihovem življenju, za druge pa šport ne igra nobene vloge ali pa si ga ne morejo privoščiti, kažejo tu podatki iz raziskave Športnorekreativna dejavnost Slovencev, ki se izvaja že več kot 33 let.

Po ugotovitvah longitudinalne študije Športnorekreativna dejavnost Slovencev iz leta 1989 se več kot 50 % družin kot celota (vsi skupaj) s športno dejavnostjo sploh ne ukvarja. Pri tem ima pomembno vlogo izobrazba staršev, ki na eni strani vpliva na

ozaveščenost o pomenu športne vzgoje v družini ter na drugi strani na pomanjkanje materialnih sredstev (Petrovič, 1991).

Višja izobrazba staršev v večini primerov pomeni boljši izhodiščni položaj za ukvarjanje s športnimi aktivnostmi, saj si lahko privoščijo boljše pogoje vadbe ter boljšo opremo, ki lahko njihove otroke dodatno motivira za športno aktivnost. Da izobrazbena struktura vpliva na športno aktivnost, je bilo dokazano tudi v študiji Športnorekreativna dejavnost Slovencev 2006.

Tabela 4: Športnorekreativna dejavnost Slovencev 2006 – športna dejavnost v odvisnosti od izobrazbe (%)

	Izobrazbene kategorije			
	OŠ	Poklicna	Gimnazija	Fakulteta
Ne	53,1	50,6	29,0	17,5
Občasna, neredna	17,6	29,6	37,4	41,9
Redna	29,3	19,8	33,6	40,5

Vir: Doupona Topič in Sila, 2007

Svojo vlogo pri vključevanju otrok v športne aktivnosti prispeva tudi okolje, v katerem otrok odrasča. Faktor okolja vsebuje tako fizične, socialno-ekonomske in kulturne elemente kot tudi socialno-kognitivne elemente, ki zajemajo vzorec pričakovanj, spodbud in nagrad (Tušak idr., 2003). V študiji Športnorekreativna dejavnost Slovencev 2006 je bilo ugotovljeno, da obstajajo velike razlike med prebivalci različnih krajevnih skupnosti (mestna, primestna in vaška) in njihovo športno aktivnostjo.

Tabela 5: Športnorekreativna dejavnost Slovencev 2006 – športna dejavnost v odvisnosti od kraja (%)

	Tip krajevnosti		
	Mestna	Primestna	Vaška
Ne	29,7	35,5	44,9
Občasna, neredna	30,7	33,1	30,1
Redna	39,7	31,4	25,0

Vir: Doupona Topič in Sila, 2007

Starši in družina kot osnovna mikrosocialna zgradba lahko pozitivno vplivajo na razvoj okolja in s tem zmanjšujejo razlike med posameznimi tipi krajevnih skupnosti. Različne možnosti za športno udejstvovanje v vaških, primestnih in mestnih območjih je potrebno odpraviti.

V družini se predvsem matere zavzemajo za športno dejavnost svojih otrok, medtem ko se očetje raje ukvarjajo s športno rekreacijo s prijatelji in znanci (Petrovič, 1991). Zato je še posebej razveseljivo, da se v slovenske prostoru uveljavlja šport žensk.

Tabela 6: Športnorekreativna dejavnost Slovencev 2006 – oblike športne aktivnosti glede na spol (%)

	Moški			Ženske		
	1992	1997	2006	1992	1997	2006
Ne	35,0	43,0	35,3	48,7	56,0	41,0
Občasna, neredna	36,8	24,2	29,6	36,8	17,6	32,0
Redna	28,2	32,8	35,0	14,5	26,4	27,0

Vir: Doupona Topič in Sila, 2007

Večja ozaveščenost žensk o pomenu športne aktivnosti pomaga pri spodbujanju in vključevanju otrok v športne dejavnosti. Pogostejše ukvarjanje žensk s športom pomembno vpliva na mnenje mater o pomembnosti športne vzgoje, kar je mnogokrat odločilno pri vključevanju otrok v šport (Doupona, 1996; Strel idr., 2004a, v Kovač idr., 2007).

Neustrezna športna naravnost staršev in družine kot celote se najbolj izrazito kaže v padcu motoričnih sposobnosti otrok v času letnih dopustov staršev ter sočasno šolskih počitnic (Petrovič, 1991).

Skoraj tretjina osnovnošolcev (od 11. do 14. leta starosti) je med šolskim letom športno dejavnih od 4 do 5 ur na teden. Četrtnina se jih vključuje v športne dejavnosti od 6 do 8 ur na teden, nekaj več kot petina pa več kot 9 ur na teden (Strel, Kovač in Jurak, 2004b, v Jurak, Kovač in Strel, 2007).

Otroci so med šolskim letom športno in umsko bolj aktivni kot med počitnicami (Jurak idr., 2003; Strel idr., 2004b, v Jurak idr., 2007), zato predstavljajo šolske počitnice kritično obdobje za padec motoričnih sposobnosti in posledično večje tveganje za zdravstvene težave. V športni aktivnosti osnovnošolcev med šolskimi počitnicami je opazen pozitiven trend, kateremu je potrebno v prihodnosti nameniti še več pozornosti.

Tabela 7: Primerjava športne aktivnosti osnovnošolskih otrok med poletnimi počitnicami v letih 1993, 2003 in 2004 (%)

	Strel idr. (1993)	Jurak idr. (2003)	Strel idr. (2004b)
Nisem se ukvarjal s športom	11,2	7,7	3,9
Občasno (2-krat tedensko najmanj 45 min.)	14,9	26,8	19,4
Nekajkrat na teden	40,9	32,4	48,5
Vsak dan	33,1	33,2	28,1

Vir: Jurak idr., 2003; Strel, Novak, Pisanski, Mesarič in Štihec, 1993; Strel idr., 2004b, v Jurak idr., 2007

Starši v današnjem času zaradi različnih vzrokov težko sledijo potrebam svojih otrok na športnem področju. Predvsem pomanjkanje prostega časa in finančnih sredstev ter neznanje in lastna neaktivnost so tisti vzroki, zaradi katerih veliko staršev zanemari gibalno aktivnost svojih otrok (Tušak idr., 2003).

2.4. ROMI IN NJIHOV POLOŽAJ V SLOVENSKI DRUŽBI

2.4.1. Izvor Romov

Rome danes poznamo kot nomadsko ljudstvo, ki se je skozi različna zgodovinska obdobja z vzhoda selilo proti zahodu. Raziskovalci še v današnjem času nimajo povsem enotnega mnenja, kdaj in zakaj so Romi začeli zapuščati svojo pradomovino pod himalajskim svetom. Ugotavljanje vzročno-posledičnih vzgibov njihovih selitev je še toliko težje, ker Romi sami o sebi nimajo napisanega skoraj nič. Na voljo so skorajda samo sekundarni viri (zapisi), ki so jih o Romih napisali drugi (Tancer, 1994).

Najbolj verodostojne teorije, ki temeljijo na preučevanju jezikovnih značilnosti, opredeljujejo pradomovino Romov v zahodnem delu današnje Indije, v Pandžabu, na obronkih Himalaje. Block (1936, v Štrukelj, 2004) predvideva, da so se prve selitve indijskih nomadov dogajale med 9. in 11. stoletjem. Po avtorici Horvathova (1961, v Štrukelj, 2004) pa bi lahko selitve indijskih nomadov povzročili arabski vdori v Pandžab že v 7. in 8. stoletju.

Po odhodu iz pradomovine Indije so se Romi dalj časa zadrževali v puščavi Tar. Od tam pa so svojo pot nadaljevali v dveh skupinah.

- Ena nomadska skupina je pot nadaljevala v smeri: Afganistan, Turkestan, Turkmenija do Kaspijskega jezera, kjer se je razcepila. Manjša skupina je potovala skozi Azerbejdžan in Gruzijo proti Kavkazu, večja skupina pa je nadaljevala pot v smeri Armenije in Turčije.
- Druga skupina je potovala v smeri Osrednje Azije. V Siriji se je razdelila na dva dela. En del je šel proti Turčiji, drugi del pa proti Egiptu in naprej ob obali Sredozemskega morja ter skozi Gibraltarsko ožino v Evropo (Šiftar, 1970).

2.4.2. Prihod Romov v Evropo

Šiftar (1970) opisuje prihod Romov na evropska tla z naslednjimi besedami: »Skorajda kot spomladanski veter so se razkropili po Evropi. Še do sedaj ni povsem jasno, kaj jih je pognalo iz njihove pradomovine, kaj jih je nekaj časa zadrževalo pred Evropo, in končno, kako je uspelo maloštevilnim, ne preveč bojevitim ciganskim skupinam, da so tako hitro »prekrile« Evropo, kar ni uspelo številnejšim in bojevitejšim plemenom. Prav tako bo treba še proučevati, kako jim je uspelo, da so se obdržali v evropskih deželah, kljub vsem nevšečnostim, bedi, vsem tegobam, in brezobzirnim uničevanjem« (str. 9).

Točen prihod Romov v Evropo ni znan. Med starejše zapise spada listina iz samostana na gori Atlos iz leta 1100. Listina potrjuje prisotnost indijskih nomadov v Grčiji (Štrukelj, 1980, v Tancer, 1994). Pisni viri iz različnih evropskih držav omenjajo prihod in namestitve Romov v 14. in 15. stoletju. Prvi pisni viri o Romih v Nemčiji

segajo v leto 1407, v Franciji v leto 1419, v Italiji v leto 1422, v Španiji v leto 1425 ter v Rusiji v leto 1501 (Klopčič, 2007).

Romi so v Evropo prinesli tudi svoj jezik, ki ni enoten, pozna več dialektov (Šiftar, 1970). V preteklosti so oblasti pripadnike romskega naroda obtoževale, da ohranjajo in uporabljajo svoj »skrivni« jezik z namenom tajne komunikacije in s tem onemogočajo izvajanje kontrole nad njimi (Klopčič, 2007). O pomenu romskega jezika za nadaljnje raziskovanje romske kulture in njihovega porekla pravi Djurić (1988, v Klopčič, 2007, str. 28): »Romski jezik je edina knjiga, ki so jo Cigani prinesli iz Indije; pomeni njihov kolektivni spomin in izraža poglede na svet tega naroda, na njih same in na druge narode. Njihov jezik je seznam materialne in duhovne kulture, ki so ji nekdanj pripadali, hkrati pa vsebuje elemente kulture drugih narodov, s katerim so prihajali v stik v času svojega dolgega in ne še dovolj raziskanega popotovanja.«

Začetno navdušenje nad Romi, predvsem zaradi njihovih obrtnih sposobnosti (kovaštvo, obdelava lesa, zdravljenje živine ter igranje na razne instrumente), se je v večini evropskih dežel hitro poleglo. Kaj vse je vplivalo, da je velika večina evropskih vladarjev Rome sprejemala z negativnim predznakom, je težko ugotoviti. Znano pa je, da so Rome kot ljudi najnižjega sloja odpravili iz družbenega dogajanja, nemalokrat tudi močno prezirali in najbolj grobo ter kruto preganjali. Romi so bili poslednji v Evropi s statusom osebnih sužnjev, v Romuniji vse do leta 1856 (Šiftar, 1970).

Romski način življenja se je že ob njihovem prihodu močno razlikoval od življenja drugih evropskih ljudstev. To drugačnost so v določeni meri ohranili vse do danes. Poleg nomadskega načina življenja, ki ni predvideval ustalitev na določenem ozemlju, so Romi znotraj svoje skupnosti ohranjali specifičen vrednostni sistem, ki tvori posebno zaključeno celoto nezapisanih pravil, običajev in izročil. Znotraj Romske skupnosti se je vzpostavljala in gradila vzporeden svet (»romski svet«/Romano them), v katerem se pravila in vzorci obnašanja bistveno razlikujejo od tistega, ki je namenjen stikom z neromskimi člani ali skupnostmi (Klopčič, 2007).

Danes se po ocenah mednarodnih organizacij in strokovnih krogov skupno število Romov v Evropi ocenjuje na 10 do 15 milijonov. Države z največjim številom Romov so (Liegeois in Gheorghe, 1995, v Klopčič, 2007):

- Romunija (1.800.000 do 2.500.000),
- Bolgarija (700.000 do 800.000),
- Španija (650.000 do 800.000),
- Madžarska (550.000 do 600.000),
- Slovaška (480.000 do 520.000),
- Srbija in Črna Gora (400.000 do 450.000),
- Turčija (300.000 do 500.000),
- Francija (280.000 do 340.000),
- Češka (250.000 do 300.000),
- Rusija (220.000 do 400.000),
- Makedonija (220.000 do 260.000),
- Grčija (160.000 do 200.000),
- Nemčija (110.000 do 130.000),
- Združeno kraljestvo (90.000 do 120.000).

2.4.3. Poimenovanje Romov v evropskem prostoru

Romsko ljudstvo je bilo v evropskem prostoru deležno različnega poimenovanja. Najpogostejše poimenovanje za pripadnike romskega ljudstva v preteklosti je Cigan. Zakaj večina evropskih držav Rome pozna pod imenom Cigan, ni povsem jasno, saj romski jezik besede cigan ne pozna (Šiftar, 1970). Pri interpretaciji imena Cigan se najpogosteje uporablja grški izraz Atsinganos, ki pomeni nedotakljiv. V evropskem prostoru poznajo besedo Cigan vsi narodi: Zingaro (Italija), Tzigane (Francija), Cygan (Poljska), Tigan (Romunija), Gitano (Španija), Zigeuner (Nemčija), itd. V 19. in 20. je ime Cigan pridobilo ponižujoč in ironičen pomen (Štrukelj, 2004).

Indijski nomadi so v Evropi pridobili še druga imena, ki jih različno opredeljujejo kot posebno etnično skupino med evropskimi staroselci. Razširjeno ime za pripadnika romskega naroda je Egipčan. Ime izvira iz domneve, da je izvor Romov v Egiptu. V Španiji so Romi po barvi kože dobili ime Cales (pomeni črn), na Finskem Tatari in Mustalainen ter v Nemčiji Sinti (Štrukelj, 2004).

Pripadniki romskega ljudstva sebe imenujejo Romi in posameznika, ki pripada njihovemu ljudstvu, z imenom Rom. Ime Rom lahko zasledimo tudi v vseh evropskih ciganskih slovarjih. V veljavi je enotno mnenje, da so besedo Rom prinesli evropski cigani iz svoje pradomovine Indije (Štrukelj, 2004).

Enotno poimenovanje pripadnikov romskega ljudstva z Romi (posameznika z Rom) je v veljavi od leta 1971, ko je bil v Londonu organiziran prvi svetovni kongres Romov (Tancer, 1994).

2.4.4. Romi v Sloveniji

Zgodovinski viri o prihodu Romov na ozemlje današnje Slovenije segajo v 14. stoletje. To potrjuje zagrebška škofijska kronika iz leta 1387, kjer je omenjen »Cigan iz Ljubljane« (Štrukelj, 2004).

Romi, ki so bili naseljeni na ozemlju današnje Slovenije do 1. svetovne vojne, niso prišli samo z ene strani in naenkrat. Večina jih je prišla s severovzhodne strani. Naseljevali so se večinoma v obmejnih krajih. Drugi večji prihod Romov pa je bil z jugovzhodne strani (to so bili nomadi, ki so po našem ozemlju samo potovali) (Štrukelj, 2004).

Tancer (1994) navaja, da so Romi na ozemlju današnje Slovenije avtohtono poseljeni na treh obmejnih območjih:

- v Prekmurju (prišli so iz Madžarske);
- na Dolenjskem (prišli so s Hrvaške);
- na Gorenjskem (prišli so prek ozemlja današnje Avstrije iz Nemčije in se imenujejo Sinti).

Poleg avtohtonih Romov so se v večjih slovenskih mestih (predvsem v Mariboru in Ljubljani) naselili v zadnjih desetletjih tudi neavtohtoni Romi, ki so prišli iz južnih delov bivše Jugoslavije, predvsem iz Kosova in Makedonije (Tancer, 1994).

Danes so bivalne razmere Romov v Sloveniji zelo različne, razvrstimo jih lahko v tri skupine (Horvat-Muc, 2005):

- **Prva skupina** – Romi, ki dosegajo visoko kulturo bivanja in živijo v urbanem središču, v stanovanjskih blokih ali v najemnih stanovanjih. V to skupino spadajo tudi tisti Romi, ki živijo v razvitih romskih naseljih ali v lastnih zidanih hišah;
- **Druga skupina** – Romi, ki dosegajo nižjo stopnjo kulture bivanja. Ti Romi živijo v strnjenih romskih naseljih, ki predstavljajo komplekse zidanih ali lesenih hiš z enim ali dvema prostoroma;
- **Tretja skupina** – Romi, ki dosegajo izrazito nizko stopnjo kulture bivanja. To so Romi, ki živijo na obrobjih vaških skupnosti. Bivalni prostori teh Romov so temni, vlažni, higiensko zanemarjeni ter brez urejenih sanitarij.

Romi se v današnji družbi srečujejo z različnimi težavami in predsodki, ki imajo svoj izvor pretežno v preteklosti, ki jim ni bila vedno naklonjena. Klopčičeva (2007) najava, da so skupni življenjski problemi Romov v Sloveniji naslednji: življenje na obrobju, slab socialno-ekonomski položaj, nizka izobrazbena raven, brezposelnost, odvisnost od socialnih transferjev, izključevanje, diskriminacija, nestrpnost in antiromski rasizem ter pomanjkanje medkulturnega dialoga med romsko skupnostjo in večino.

Pri izboljševanju položaja romske skupnosti v Sloveniji je v veliko pomoč tudi Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (2007). Do sprejema tega zakona pa je bila romska skupnost zaščitena samo v področnih zakonih (Obreza, 2003):

- Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93),
- Zakon o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93),
- Zakon o evidenci volilne pravice (Uradni list RS, št. 46/92 in 72/2000),
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 12/96),
- Zakon o vrtcih (Uradni list RS, št. 12/96...44/2000),
- Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 12/96...59/2001),
- Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 35/2001),
- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001).

2.4.5. Demografske značilnosti romske skupnosti v Sloveniji

Število (opredeljenih) Romov se po uradnih podatkih v Sloveniji povečuje.

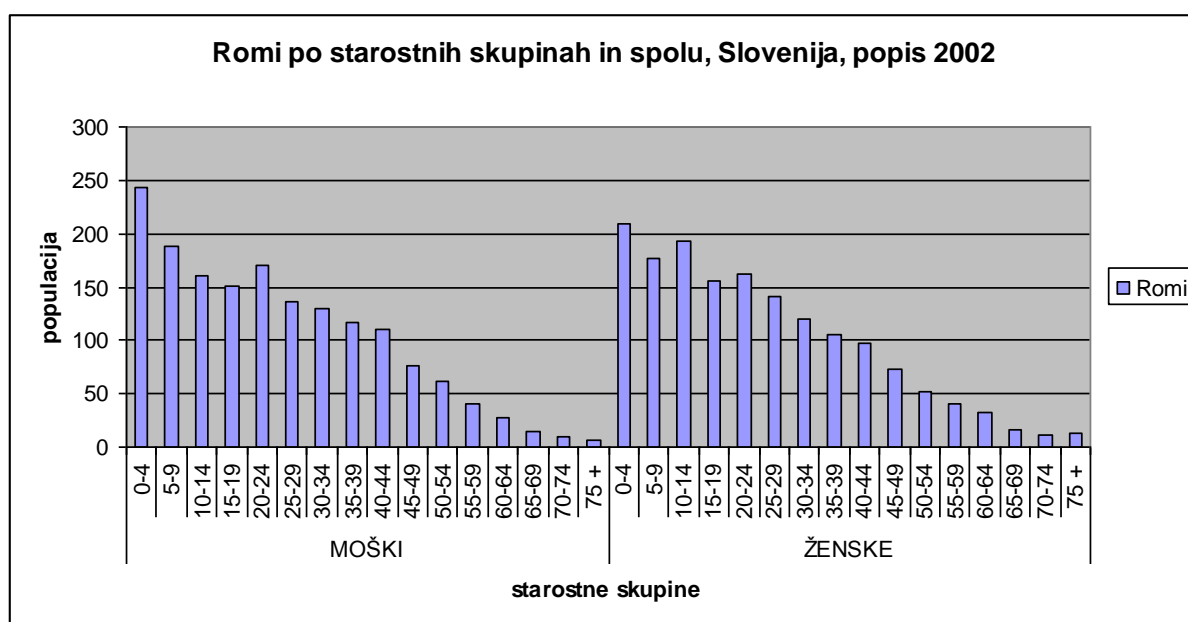
Tabela 8: Število opredeljenih Romov v Sloveniji

Leto	1953	1961	1971	1981	1991	2002
Število Romov	1663	158	951	1393	2259	3246

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2002

Uradni podatki o številu romske populacije se dopolnjujejo z neuradnimi podatki. Tako danes po neuradnih ocenah živi v Sloveniji med 7.000 in 10.000 Romov (Klopčič, 2007).

Podatki o starostni strukturi romske populacije v Sloveniji kažejo, da so Romi kot celota mlada populacija.

Slika 2. Romi po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, popis 2002 (Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2002)

2.4.6. Osnovnošolsko izobraževanje Romov v Sloveniji

Tancer (2003) deli vključevanje Romov v osnovnošolsko izobraževanje v tri specifična obdobja.

- Za **prvo obdobje** (do leta 1970) je značilno, da ni podatkov o vključevanju in uspešnosti romskih otrok v osnovnošolskem izobraževanju. V tem obdobju tudi šolska zakonodaja romskih otrok ni zavezovala k obveznemu obisku osnovne šole.
- **Drugo obdobje** je trajalo od leta 1970 do leta 1990. V tem obdobju so takratne samoupravne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja (republiška in temeljne izobraževalne skupnosti) sprotno spremljale vključevanje in napredovanje romskih otrok v osnovni šoli. Poleg spremljanja so skrbele tudi za finančno podporo, ki je pripadala osnovnim šolam v desetih občinah z romsko populacijo.
- **Tretje obdobje** traja od leta 1990 naprej. Za to obdobje je značilen bistveno drugačen in izpopolnjen pristop. Leta 1991 je Zavod za šolstvo RS pripravil *Navodila za prilagajanje programa OŠ za romske učence*. Za devetletno osnovno šolo so bila pravila leta 2000 modificirana. V časovnem intervalu 1992–1994 je trajal pod okriljem Zavoda za šolstvo RS razvojno-raziskovalni projekt *Vzgoja in izobraževanje romskih učencev v osnovni šoli*. S pomočjo projekta so v neposredni šolski praksi preverjali ustreznost in učinkovitost nekaterih organizacijskih oblik in didaktičnih postopkov. S tem pa pridobili temeljne vsebinske, organizacijske, didaktične in metodične izkušnje za delo z romskimi učenci. Leta 1993 so na osnovi sprememb v obstoječi šolski zakonodaji in novimi izvršilnimi predpisi na področju osnovnega šolstva sprejeli *Navodila za prilagajanje programa OŠ za romske učence*.

K temu je treba dodati, da je bila leta 2004 sprejeta *Strategija vzgoje in izobraževanja Romov v Republiki Sloveniji*. Na osnovi tega dokumenta se poskuša reševati ključne probleme, ki so v prejšnjih konceptih ostali nerešeni. Med najpomembnejše rešitve spada (Barle Lakota, Gajgar, Horvat-Muc, Kovač Šebart in Krek, 2004):

- zgodnje vključevanje v vzgojno-izobraževalni sistem: vključevanje romskih otrok v predšolsko vzgojo v vrtcih vsaj dve leti pred pričetkom osnovne šole, tj. najpozneje s štirimi leti; namen vključevanja v vrtce je predvsem učenje jezika (tako slovenskega kot romskega) ter socializacija v vzgojno-izobraževalni instituciji, ki posreduje izkušnje in vzorce, ki otroku omogočajo lažji vstop in vključevanje v osnovno šolo;
- romski pomočnik: neznanje slovenskega jezika ter neuspešno vključevanje otrok lahko odpravljamo oziroma ublažimo tudi z uvedbo romskega pomočnika, ki bo otrokom pomagal prebroditi čustveno in jezikovno bariero in bo predstavljal neke vrste most med vrtcem oziroma šolo ter romsko skupnostjo;

- vsebinsko prilagajanje programov: v osnovni šoli uvedba pouka romskega jezika na fakultativni ravni, učenje slovenskega jezika, identifikacija ciljev (npr. multikulturalnosti) oziroma standardov znanja v učnih načrtih, ki se dosežejo z vsebinami romske kulture, zgodovine in identitete;
- stalno strokovno izpopolnjevanje in do-izobraževalni programi za strokovne delavce;
- posebne oblike organizacije in materialni pogoji: vsaj ohranitev zdaj veljavnih normativov; še naprej finančna podpora oziroma pomoč Ministrstva RS za šolstvo, znanost in šport;
- nesegregacija, praviloma nehomogeni oddelki; uporabiti zakonsko že predpisane oblike individualizacije, notranje in fleksibilne diferenciacije, nivojskega pouka;
- različne oblike učne pomoči;
- vzpostavljanje zaupanja v šolo in odpravljanje predsodkov (poseben načrt šole, s katerim določijo aktivnosti komuniciranja in sodelovanja s starši otrok Romov, in načrt zaznavanja in kontinuiranega odpravljanja stereotipov in predsodkov, ki se pri večinski populaciji pojavljajo v razmerju do učencev Romov);
- romski učenci kot etnična skupina niso učenci s posebnimi potrebami (učenčeva šolska neuspešnost, ki izvira iz neznanja jezika ali specifičnosti romske kulture, ne more biti osnova za usmerjanje otrok v programe z nižjim izobrazbenim standardom).

2.4.6.1. Dosedanje raziskave

Leta 1991 je bila opravljena obširna longitudinalno-transverzalna raziskava romskega okolja in šolske uspešnosti romskih otrok v osnovnih šolah v Prekmurju. V raziskavi je bilo analizirano domače okolje in delovni pogoji za domače učenje, ki jih imajo učenci na razpolago. Del raziskave pa se je osredotočal na izobrazbeno, poklicno in zaposlitveno strukturo staršev romskih otrok, ki so bili zajeti v raziskavo. V raziskavi je sodelovalo 411 romski učencev (Tancer, 2003).

Pomembnejši izsledki raziskave so naslednji.

- **Domače okolje** lahko deluje spodbujevalno ali zaviralno na učenčevo šolsko delo. Pri romskih učencih predstavlja domače okolje praviloma velik primanjkljaj (socialni deficit). Med 411 romskimi učenci je živel 28 % v dobrih, 44 % v zadovoljivih in 27,5 % v slabih bivalnih pogojih. Od vseh otrok jih je imelo svojo posteljo 65,5 % in le 18 % jih je imelo lastno sobo.
- **Delovni pogoji za domače učenje** so pomembni za učno uspešnost. 26,5 % romski učencev je imelo primerne delovne pogoje, 39,4 % zadovoljive in 33,6

% neprimerne. K temu je treba dodati, da je 7 % romskih otrok živelo v domovih brez elektrike.

- **Kulturni standard doma** ima velik vpliv na vsestranski ter intelektualni razvoj otroka. Iz raziskave je razvidno, da je le-ta izjemno nizek. Romi v svojih domovih niso imeli, razen televizijskih sprejemnikov in radia, skoraj nobenih drugih kulturnih dobrin. Televizijski sprejemnik je imelo 87,6 %, radio pa 96 % romskih družin. Tisk je bil prisoten le v manjšem deležu, le 15 % družin.
- **Izobrazbena struktura staršev** romskih otrok je pokazala, da je bilo 15,7 % staršev brez osnovne šole, 71 % je imelo nepopolno osnovno šolo ter 10,3 % popolno osnovno šolo. Primanjkljaj na področju izobraževanja je bil viden predvsem pri materah, saj jih je bilo kar 20 % brez osnovne šole, 68 % jih je imelo nepopolno osnovno šolo in le 10 % končano osnovno šolo.
- V tesni povezavi z izobrazbo je tudi **poklicna struktura staršev romskih otrok**. Raziskava je pokazala, da je bilo kar 89 % staršev nekvalificiranih delavcev, med njimi kar 94 % mater. Polkvalificiranih je bilo 7 % in le 4 % jih je bilo kvalificiranih. Ena od mater pa je bila visokokvalificirana.
- **Zaposlitev staršev romskih otrok**. Redno zaposlenih je bilo 27 %, občasno zaposlenih 3,6 % in kar 56 % staršev je bilo brez zaposlitve. V tujini je bilo zaposlenih 13,6 % staršev. Izredno nizek delež zaposlenih je bil na strani mater. Redno zaposlenih je bilo 21 %, občasno zaposlenih 1,5 % in kar 68 % mater romskih otrok je bilo nezaposlenih.
- **Učna uspešnost romskih otrok**. Med 411 romskimi učenci, ki so bili zajeti v raziskavo, je osnovno šolo normalno (brez ponavljanja razreda) zaključilo le 44,3 %. Razpon ponavljanja razreda/-ov je bil med romskimi učenci od en do šest. Razred je po enkrat ponavljalo 126, dvakrat 71, trikrat 18, štirikrat 9, petkrat 2 in šestkrat 3 romski učenci. V sklopu raziskave je bila opravljena tudi primerjava letnega učnega uspeha med romskimi in neromskimi učenci. Tako je bilo ob koncu šolskega leta 2002/2003 pozitivno ocenjenih 81,3 % romskih učencev in 98,8 % neromskih učencev. V skupnem pregledu (vsi razredi osnovne šole) letnega učnega uspeha je bilo med romskimi učenci 3,4 % odličnih, 7,3 % prav dobrih, 25,3 % dobrih, 45,3 % zadostnih in 14,1 % nezadostnih. 4,6 % romskih učencev pa je ostalo neocenjenih. Pri njihovih vrstnikih (Neromih) je bilo v istem obdobju 29,1 % odličnih, 29,3 % prav dobrih, 28,8 dobrih, 11,5 % zadostnih in 1,3 % nezadostnih. Med neromskimi učenci ni bilo neocenjenih.

Glede na zbrane podatke smo se odločili, da bomo v naši raziskavi primerjali odnos do športa in športne vzgoje romskih in neromskih učencev ter poskušali ugotoviti, kakšne pogoje za športno aktivnost jim lahko nudijo njihove družine.

3. CILJI

Cilji diplomskega dela so:

- s pomočjo anketnega vprašalnika ugotoviti, analizirati ter primerjati odnos do športa in športne vzgoje romskih in neromskih učencev;
- s pomočjo anketnega vprašalnika ugotoviti, analizirati ter primerjati materialne pogoje za športno aktivnost romskih in neromskih učencev.

4. METODE DE LA

Naloga je raziskovalnega tipa. Za pridobitev specifičnih podatkov, ki so vezani na odnos do športa in športne vzgoje romskih in neromskih učencev v Prekmurju, smo izvedli anketo na spodaj opisanem vzorcu.

4.1. VZOREC MERJENCEV

Vzorec merjencev je zajemal učence od 7. do 9. razreda, ki v šolskem letu 2008/2009 obiskujejo naslednje osnovne šole v Prekmurju: OŠ Beltinci, OŠ Cankova, OŠ Kuzma, OŠ Puconci, OŠ Sveti Jurij, OŠ Tišina, OŠ Murska Sobota I, OŠ Murska Sobota II, OŠ Murska Sobota III, OŠ Črenšovci, OŠ Genterovci, OŠ Lendava I. Merjence smo izbrali na šolah, kjer se skupaj šolajo romski in neromski otroci. Končno število anketirancev je prikazano v tabeli.

Tabela 9: Vzorec merjencev

	ROMI	NEROMI
Moški	32	39
Ženske	38	46
SKUPAJ	70	85

4.2. VZOREC SPREMENLJIVK

Uporabljen je bil prilagojen vprašalnik Odnos do športne vzgoje – MP-O-U (Koprivnjaka in Ambrožič, 1987). Avtorja sta vprašalnik skonstruirala za ugotavljanje odnosa do športne vzgoje, mi pa smo ga uporabljali za ugotavljanje odnosa do športa in športne vzgoje romskih in neromskih učencev na izbranih šolah v Prekmurju.

Vprašalnik zajema tri sklope spremenljivk. Prvi del spremenljivk zajema trditve, ki obravnavajo odnos do športa in športne vzgoje. Drugi del spremenljivk je vezan na materialne pogoje, ki jih imajo učenci doma na razpolago (športni pripomočki in deli športne opreme). Zadnji del spremenljivk pa se nanaša na športne aktivnosti, ki se jih učenci udeležujejo v okviru šolskega programa (obisk šole v naravi) in v zasebnem življenju (aktivnost v športnem društvu oz. klubu) ter športnih objektih, ki jih imajo na razpolago v domačem kraju.

Vprašalnik je v prilogi.

4.3. NAČIN ZBIRANJA PODATKOV

Podatki so se zbirali v mesecu decembru 2008 in januarju 2009. Na izbranih osnovnih šolah smo učencem predstavili namen dela ter izvedli anketiranje. Ob samem reševanju je bila učencem nudena pomoč za primer kakršne koli nejasnosti v povezavi z reševanjem vprašalnika. Vprašalnik anonimnega tipa so učenci reševali prostovoljno.

4.4. METODE OBDELAVE PODATKOV

Podatki so bili obdelani s statističnim programom SPSS. Izračunani so bili parametri osnovne statistike (povprečne vrednosti, standardni odkloni in frekvenca posameznih odgovorov). Za grafični prikaz posameznih odgovorov je bil uporabljen program Microsoft Excel.

5. REZULTATI

Legenda:

POVP – povprečna vrednost ocene

ST. OD. – standardni odklon

ST. N. – standardna napaka

R – romski učenci

N – neromski učenci

Tabela 10: Osnovni statistični podatki za trditve od 1 do 39

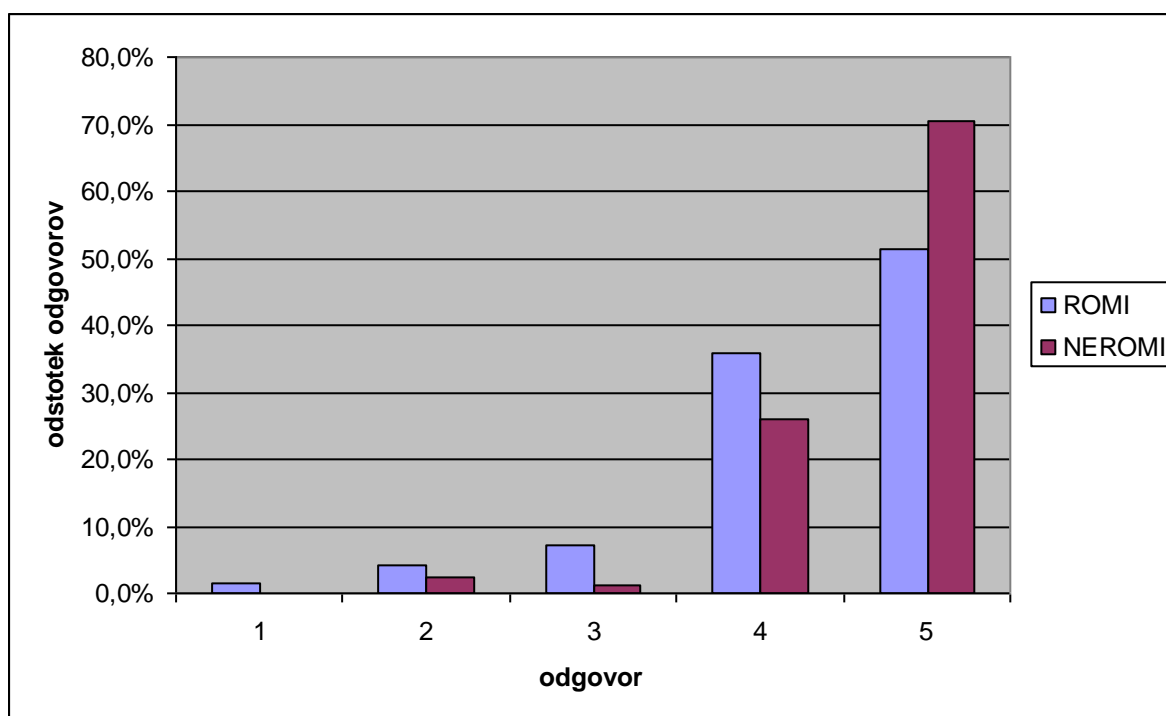
	TRDITEV		POVP	ST. OD.	ST. N.
1.	Vsak bi si moral življenje urediti tako, da bi našel čas za svojo športno aktivnost.	R	4,31	0,89	0,11
		N	4,65	0,63	0,07
2.	Športno vzgojo bi želel imeti večkrat.	R	4,17	1,26	0,15
		N	4,51	0,87	0,09
3.	V prostem času se sploh ne ukvarjam s športom.	R	2,23	1,49	0,18
		N	1,49	0,96	0,10
4.	Redno obiskujem športne prireditve.	R	3,07	1,42	0,17
		N	3,31	1,17	0,13
5.	Če se potrudim, pri urah športne vzgoje zmorem vse.	R	4,49	0,76	0,09
		N	4,48	0,70	0,08
6.	O športnih dogodkih se pogovarjam s prijatelji.	R	3,79	1,28	0,15
		N	4,04	1,10	0,12
7.	Športna aktivnost odstranjuje čustveno napetost.	R	3,80	1,10	0,13
		N	4,08	1,00	0,11
8.	Obvezna športna vzgoja se mora redno izvajati.	R	4,30	0,89	0,11
		N	4,52	0,68	0,07
9.	V športu se učimo sodelovanja.	R	4,30	0,94	0,11
		N	4,28	1,01	0,11
10.	Zanimajo me uspehi naših športnih reprezentanc.	R	3,54	1,39	0,17
		N	4,12	1,12	0,12
11.	Športno vzgojo bi lahko črtali iz urnika.	R	1,87	1,27	0,15
		N	1,14	0,58	0,06
12.	Tudi starejši ljudje bi se morali ukvarjati s športno-rekreativno dejavnostjo.	R	4,43	0,88	0,10
		N	4,31	0,83	0,09
13.	Po končani osnovni šoli športna vzgoja ni več pomembna.	R	1,70	1,23	0,15
		N	1,59	1,08	0,12
14.	Množična športna aktivnost je pomembnejša od vrhunškega športa.	R	3,23	1,28	0,15
		N	3,49	0,96	0,10
15.	Včasih se pri športni vzgoji pogovarjamo o ocenjevanju.	R	4,24	1,07	0,13
		N	3,80	1,08	0,12
16.	Šport ni za ženske.	R	1,67	1,35	0,16
		N	1,34	0,98	0,11
17.	S športom človek popravi telesne in druge pomanjkljivosti.	R	4,37	1,02	0,12
		N	4,52	0,80	0,09

18.	Pri urah športne vzgoje sodelujem s svojimi predlogi.	R	3,56	1,28	0,15
		N	3,79	1,06	0,11
19.	Tudi starejši ljudje bi se morali ukvarjati s športom.	R	4,39	0,84	0,10
		N	4,34	0,87	0,09
20.	Z veseljem prihajam k športni vzgoji.	R	4,29	1,09	0,13
		N	4,60	0,77	0,08
21.	Šport družbo več stane, kot pa ima koristi od njega.	R	2,80	1,48	0,18
		N	2,15	1,22	0,13
22.	Pomembno je večkrat preveriti svoje telesne sposobnosti.	R	4,37	0,84	0,10
		N	4,53	0,57	0,06
23.	Čas, ki ga porabim pri športni vzgoji, bi lahko koristneje porabil.	R	2,53	1,58	0,19
		N	1,86	1,34	0,15
24.	Šport človeka vzgaja.	R	4,21	1,03	0,12
		N	4,24	0,91	0,10
25.	Pri urah športne vzgoje se pogovarjamo o koristnosti športa.	R	4,01	1,12	0,13
		N	3,81	1,01	0,11
26.	Športna vzgoja mora biti vključena v vse šole.	R	4,57	0,97	0,12
		N	4,75	0,79	0,09
27.	Za športno dejavnost imam zadosti možnosti.	R	4,23	0,94	0,11
		N	4,21	0,98	0,11
28.	Po končani osnovni šoli nameravam športno aktivnost povsem opustiti.	R	2,19	1,51	0,18
		N	1,52	0,98	0,11
29.	Redno spremljam športne dogodke po radiu, časopisu, internetu in televiziji.	R	3,10	1,45	0,17
		N	3,75	1,24	0,13
30.	Človek se v športu uči spoštovati svojega nasprotnika.	R	4,09	1,00	0,12
		N	4,25	0,99	0,11
31.	K pouku športne vzgoje hodim le zato, ker je obvezen predmet.	R	2,67	1,58	0,19
		N	1,68	1,25	0,14
32.	Pri športni vzgoji uporabljamo učila in druge merilne naprave.	R	3,43	1,49	0,18
		N	3,67	1,22	0,13
33.	Prostor, kjer telovadimo, je urejen in opremljen.	R	4,49	0,97	0,12
		N	4,09	1,31	0,14
34.	Pri športni vzgoji si želim vedno novih vaj in nalog.	R	4,14	1,23	0,15
		N	4,27	1,02	0,11
35.	Pri urah športne vzgoje s sošolci sodelujem.	R	4,59	0,73	0,88
		N	4,62	0,74	0,08
36.	Kadar pri urah športne vzgoje rabim pomoč, mi sošolci radi pomagajo.	R	4,57	0,88	0,10
		N	4,19	0,98	0,11
37.	V prostem času sem športno aktiven.	R	4,03	1,10	0,13
		N	4,45	0,78	0,08
38.	Veliko prostega časa namenim športnim aktivnostim, ki jih izvajam skupaj s svojimi prijatelji.	R	3,94	1,13	0,13
		N	4,06	1,03	0,11
39.	Starši me spodbujajo pri mojem vključevanju v športne aktivnosti.	R	3,87	1,15	0,14
		N	4,22	0,99	0,11

1. Vsak bi si moral življenje urediti tako, da bi našel čas za svojo športno aktivnost.

Tabela 11: Rezultati odgovorov (trditev št. 1)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	1	0	1,4	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	3	2	4,3	2,4
3- Ne morem se odločiti	5	1	7,1	1,2
4- V glavnem se strinjam	25	22	35,7	25,9
5- Popolnoma se strinjam	36	60	51,4	70,6
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

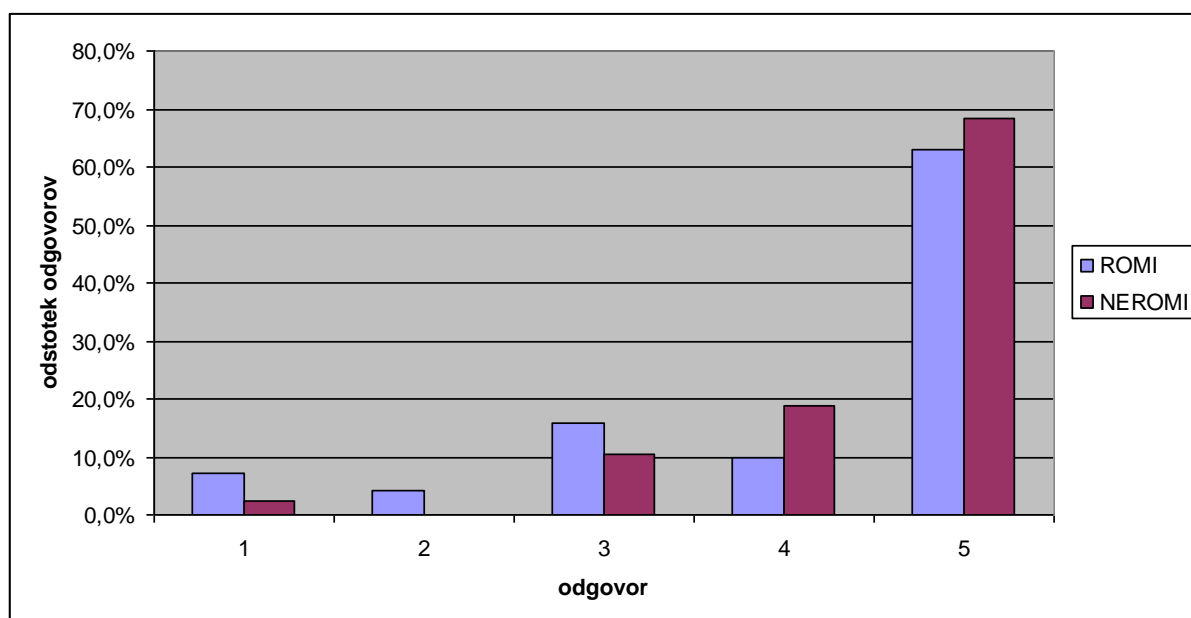
Slika 3. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 1)

Rezultati kažejo, da se večina učencev (Romi in Neromi) strinja s trditvijo, da bi si vsak moral najti v svojem življenju čas za športno aktivnost. 70,6 % neromskih učencev in 51,4 % romskih učencev se s trditvijo popolnoma strinja, velik je tudi delež učencev, ki se s trditvijo v glavnem strinjajo, pri romskih učencih 35,7 % in pri neromskih učencih 25,9 %. Delež tistih, ki se niso mogli odločiti, in tistih, ki se s trditvijo ne strinjajo, je tako pri romskih kot tudi pri neromskih učencih majhen.

2. Športno vzgojo bi želel imeti večkrat.

Tabela 12: Rezultati odgovorov (trditev št. 2)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	5	2	7,1	2,4
2- V glavnem se ne strinjam	3	0	4,3	0,0
3- Ne morem se odločiti	11	9	15,7	10,6
4- V glavnem se strinjam	7	16	10,0	18,8
5- Popolnoma se strinjam	44	58	62,9	68,2
<i>SKUPAJ</i>	70	85	100,0	100,0

Slika 4. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 2)

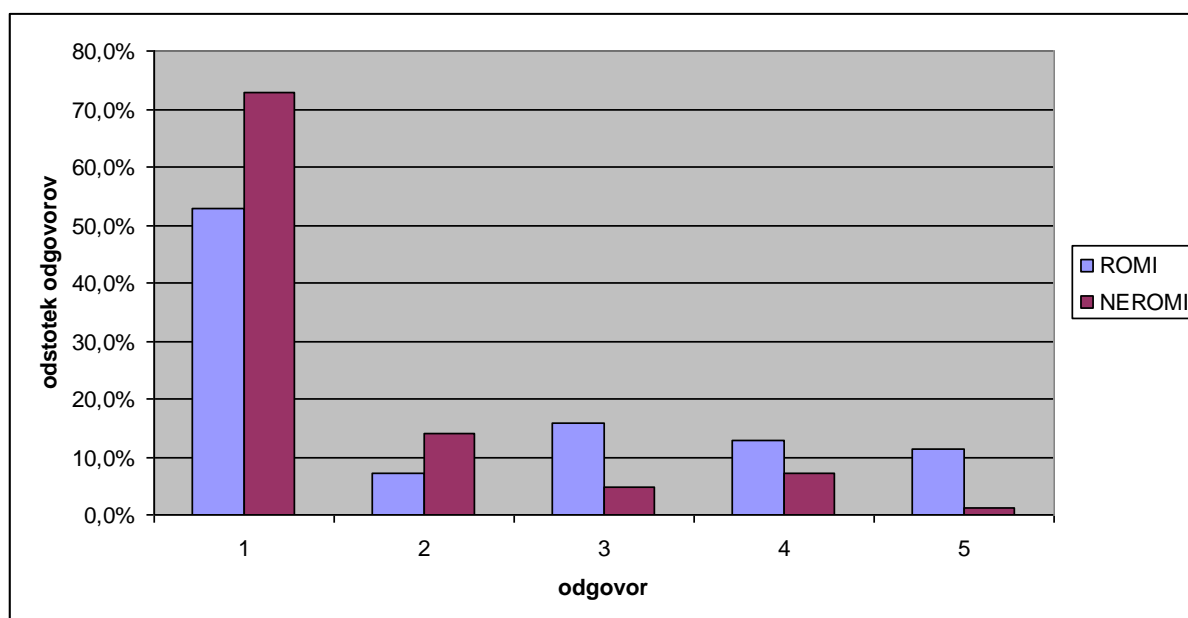
Želja po športni aktivnosti v šoli je močno izražena pri obeh skupinah (Romi in Neromi).

62,9 % romskih učencev in 68,2 % neromskih učencev se s trditvijo popolnoma strinja. V glavnem se s trditvijo strinja 18,8 % neromskih učencev ter 10,0 % romskih učencev. Na trditev je z oceno 3 (ne morem se odločiti) odgovorilo 15,7 % romskih učencev in 10,6 % neromskih učencev. S trditvijo se ni strinjal le majhen delež romskih in neromskih učencev.

3. V prostem času se sploh ne ukvarjam s športom.

Tabela 13: Rezultati odgovorov (trditev št. 3)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	37	62	52,9	72,9
2- V glavnem se ne strinjam	5	12	7,1	14,1
3- Ne morem se odločiti	11	4	15,7	4,7
4- V glavnem se strinjam	9	6	12,9	7,1
5- Popolnoma se strinjam	8	1	11,4	1,2
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

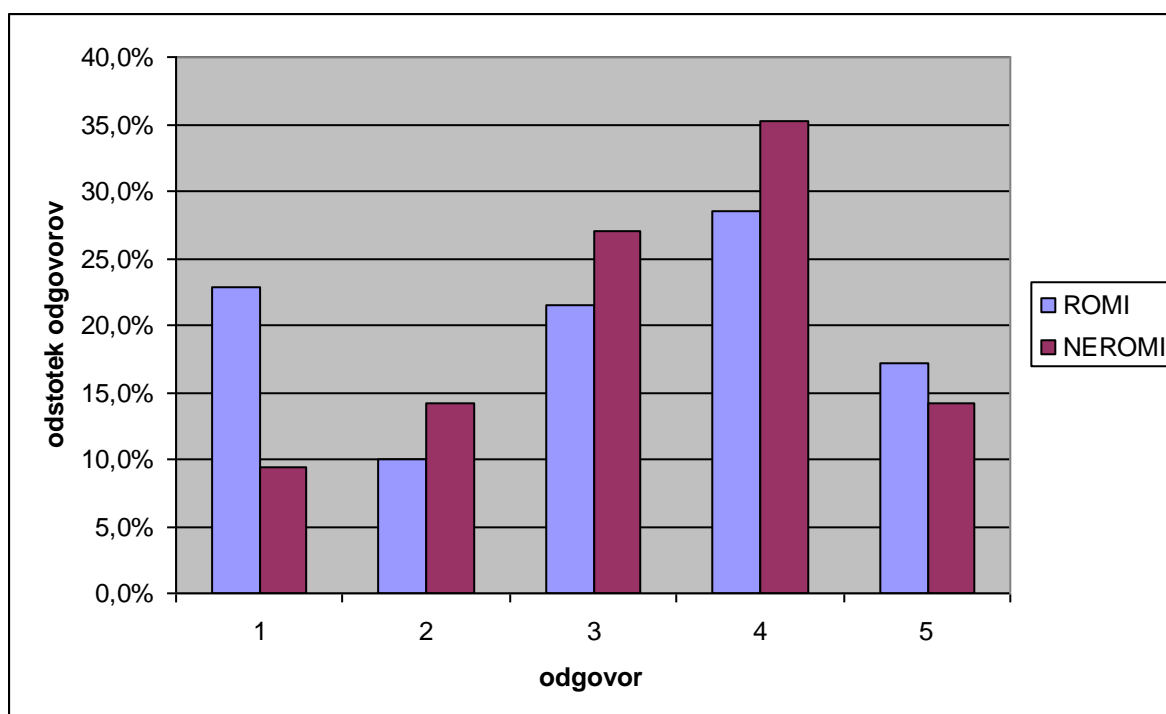
Slika 5. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 3)

Velik delež neromskih učencev (72,9 %) se s trditvijo sploh ne strinja. Pri romskih učencih je delež tistih, ki se s trditvijo sploh ne strinjajo, očitno manjši (52,9 %). Ob enem je tudi opazna razlika med romskimi in neromskimi učenci pri ocenah 4 in 5, saj je omenjeni oceni obkrožilo kar 24,3 % romskih učencev in le 8,3 % neromskih učencev.

4. Redno obiskujem športne prireditve.

Tabela 14: Rezultati odgovorov (trditev št. 4)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	16	8	22,9	9,4
2- V glavnem se ne strinjam	7	12	10,0	14,1
3- Ne morem se odločiti	15	23	21,4	27,1
4- V glavnem se strinjam	20	30	28,6	35,3
5- Popolnoma se strinjam	12	12	17,1	14,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

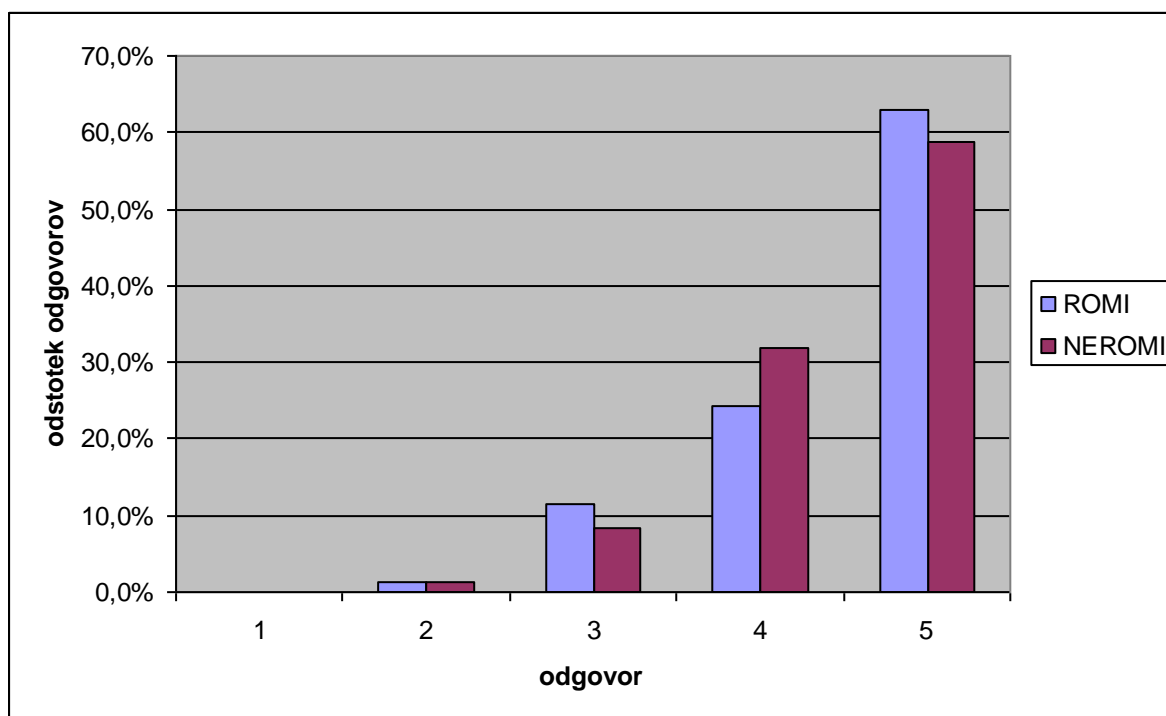
Slika 6. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 4)

Iz grafa lahko razberemo, da se odgovori romskih in neromskih učencev med sabo razlikujejo. Opazen je predvsem delež romskih učencev (22,9 %), ki se s trditvijo, da redno obiskujejo športne prireditve, sploh ne strinja. S trditvijo se v glavnem ter popolnoma strinja skoraj polovica neromskih učencev (49,4 %) ter malo manj (45,7 %) romskih učencev. Velik delež učencev (Romi in Neromi) pa je odgovorilo z oceno 3 (ne morem se odločiti).

5. Če se potrudim, pri urah športne vzgoje zmorem vse.

Tabela 15: Rezultati odgovorov (trditvev št. 5)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	0	0	0,0	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	1	1	1,4	1,2
3- Ne morem se odločiti	8	7	11,4	8,2
4- V glavnem se strinjam	17	27	24,3	31,8
5- Popolnoma se strinjam	44	50	62,9	58,8
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

Slika 7. Grafična ponazoritev rezultatov (trditvev št. 5)

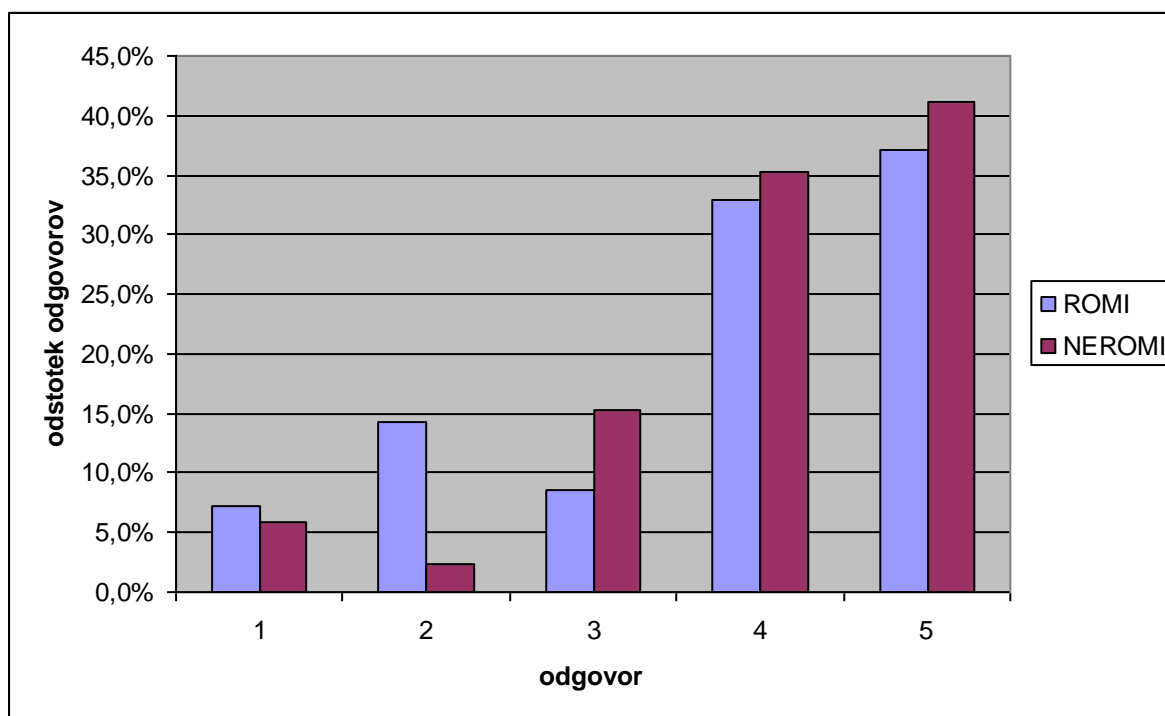
Odgovori romskih in neromskih otrok so pri trditvi št. 5 zelo podobni. S trditvijo se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) kar 90,6 % neromskih učencev in nekaj manj (87,2 %) romskih učencev.

Podatki kažejo, da med romskimi in neromskimi učenci ne obstajajo večje razlike v vrednotenju lastnih sposobnosti. Obe skupini (Romi in Neromi) visoko ocenjujeta lastne sposobnosti.

6. O športnih dogodkih se pogovarjam s prijatelji.

Tabela 16: Rezultati odgovorov (trditev št. 6)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	5	5	7,1	5,9
2- V glavnem se ne strinjam	10	2	14,3	2,4
3- Ne morem se odločiti	6	13	8,6	15,3
4- V glavnem se strinjam	23	30	32,9	35,3
5- Popolnoma se strinjam	26	35	37,1	41,2
<i>SKUPAJ</i>	70	85	100,0	100,0

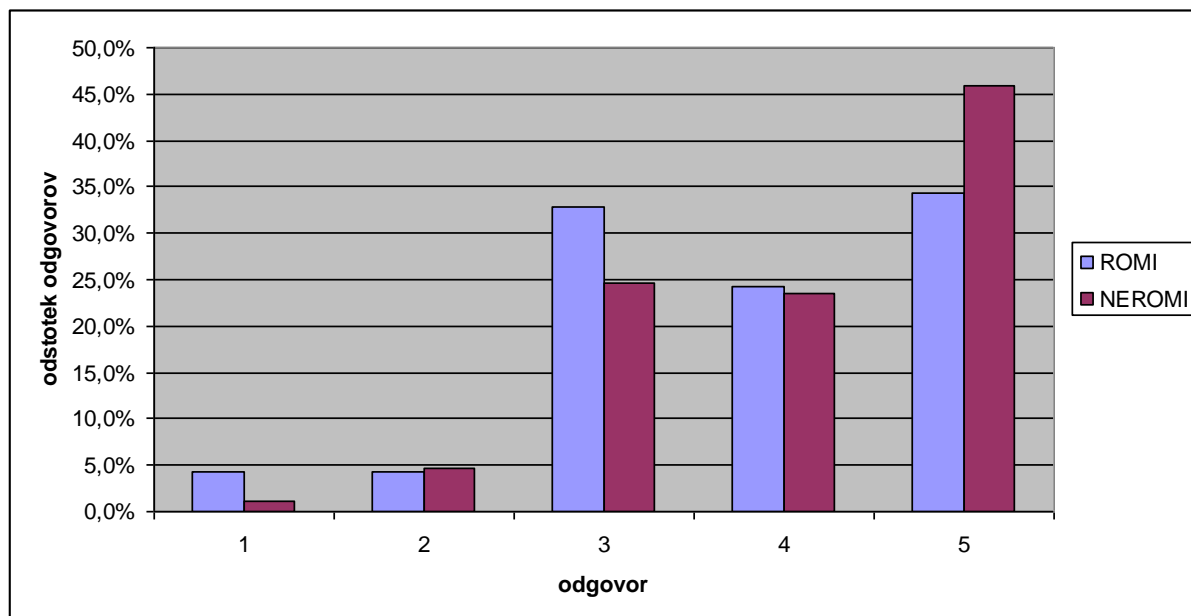
Slika 8. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 6)

Športni dogodki so tema, ki se pogosto pojavlja v medsebojnih pogovorih pri obeh skupinah (Romi in Neromi), saj se s trditvijo strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 76,5 % neromskih učencev in 70,0 % romskih učencev. Manjše razlike se pojavljajo predvsem pri ocenah 1 in 2. S trditvijo se ne strinja (sploh se ne strinjam in v glavnem se ne strinjam) kar 21,4 % romskih učencev in le 8,3 % neromskih učencev.

7. Športna aktivnost odstranjuje čustveno napetost.

Tabela 17: Rezultati odgovorov (trditev št. 7)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	1	4,3	1,2
2- V glavnem se ne strinjam	3	4	4,3	4,7
3- Ne morem se odločiti	23	21	32,9	24,7
4- V glavnem se strinjam	17	20	24,3	23,5
5- Popolnoma se strinjam	24	39	34,3	45,9
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

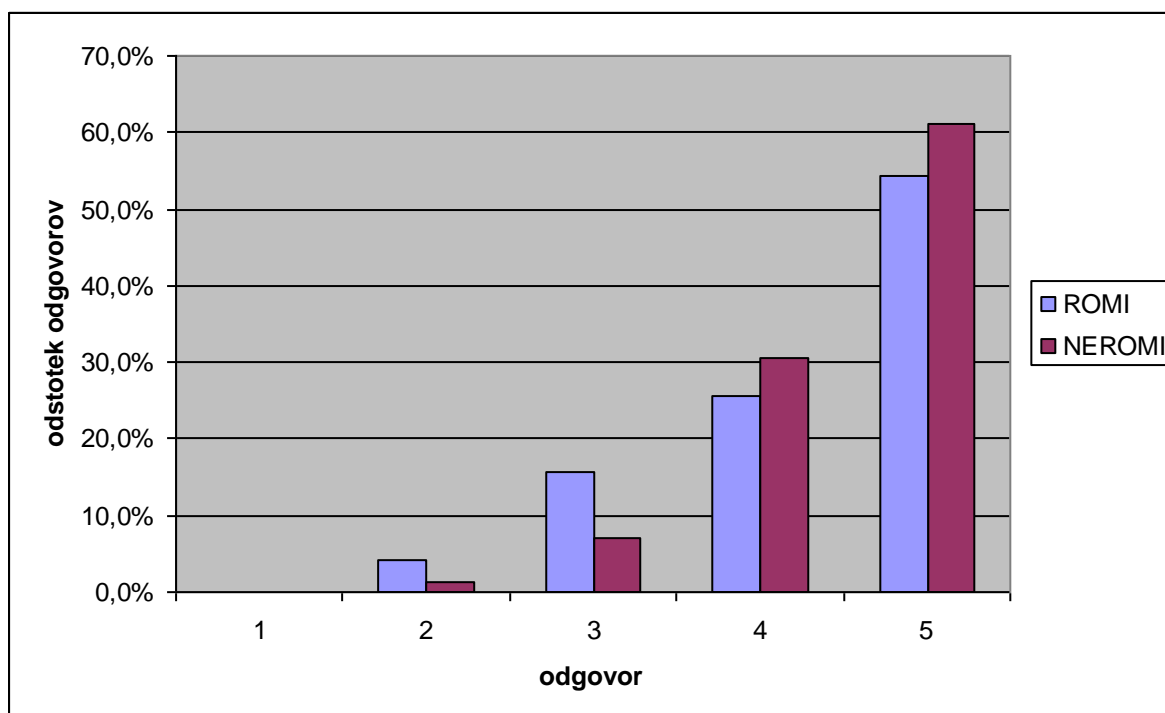
Slika 9. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 7)

S trditvijo, da športna aktivnost odstrani čustveno napetost, se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 69,4 % neromskih učencev ter 58,6 % romskih učencev. Velik delež učencev je odgovorilo z oceno 3 (ne morem se odločiti). Tako je z oceno 3 odgovorilo kar 32,9 % romskih učencev in 24,7 % neromskih učencev. Delež tistih, ki so na trditev odgovorili z oceno 1 in 2, je majhen pri obeh skupinah (Romi in Neromi).

8. Obvezna športna vzgoja se mora redno izvajati.

Tabela 18: Rezultati odgovorov (trditev št. 8)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	0	0	0,0	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	3	1	4,3	1,2
3- Ne morem se odločiti	11	6	15,7	7,1
4- V glavnem se strinjam	18	26	25,7	30,6
5- Popolnoma se strinjam	38	52	54,3	61,2
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

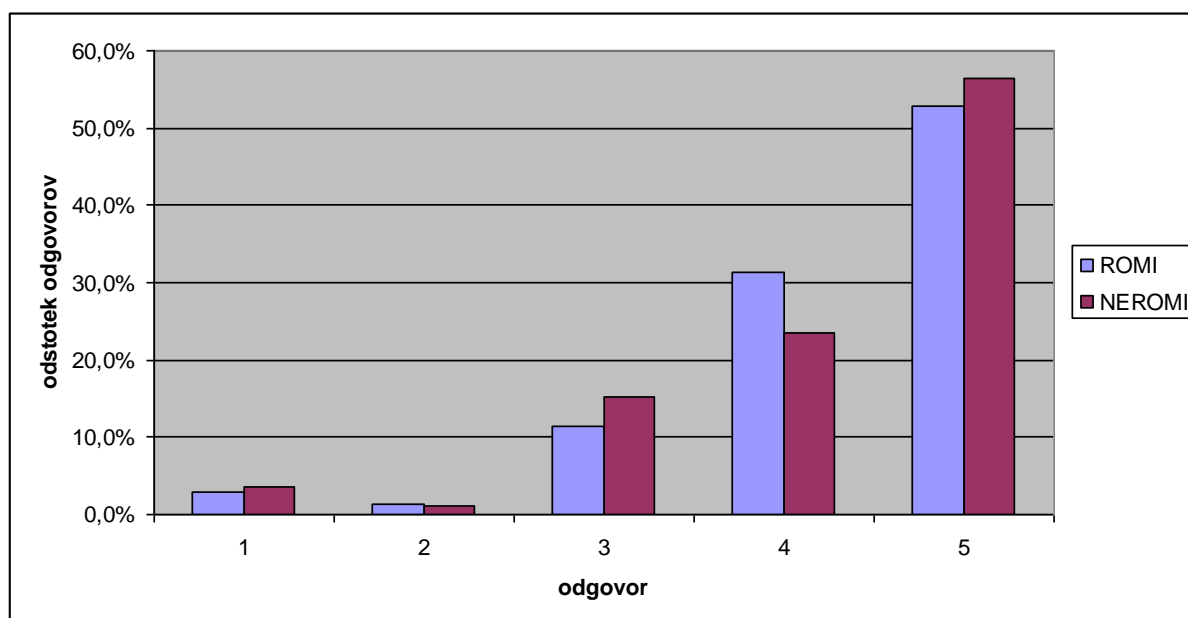
Slika 10. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 8)

Da se obvezna športna vzgoja v šoli mora redno izvajati, se strinjajo tako romski kot tudi neromski učenci. Med skupinama ni večjih razlik. 91,8 % neromskih in 80,0 % romskih učencev je obkrožilo oceno 4 in 5. Manjše razlike se pojavljajo pri oceni 3, saj je z omenjeno oceno odgovorilo 15,7 % romskih učencev in samo 7,1 % neromskih učencev. Z oceno ena (sploh se ne strinjam) na trditev ni odgovoril noben učenec.

9. V športu se učimo sodelovanja.

Tabela 19: Rezultati odgovorov (trditev št. 9)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	2	3	2,9	3,5
2- V glavnem se ne strinjam	1	1	1,4	1,2
3- Ne morem se odločiti	8	13	11,4	15,3
4- V glavnem se strinjam	22	20	31,4	23,5
5- Popolnoma se strinjam	37	48	52,9	56,5
<i>SKUPAJ</i>	70	85	100,0	100,0

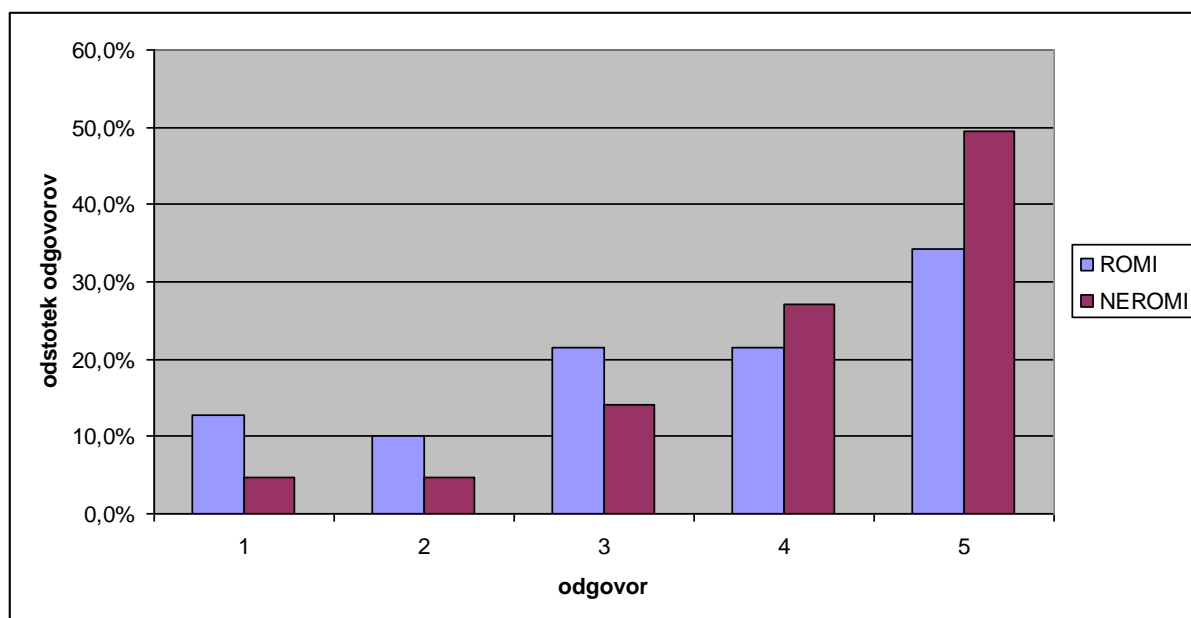
Slika 11. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 9)

Romski in neromski učenci se s trditvijo, da se v športu učimo sodelovati, v večini strinjajo, saj je z oceno 4 in 5 na trditev odgovorilo 84,3 % romskih učencev in 80,0 % neromskih učencev. S tem lahko predvidevamo, da se tako romski kot tudi neromski učenci zavedajo širšega pomena športa. Oceno 3 (ne morem se odločiti) je obkrožilo 11,4 % romskih učencev in 15,3 % neromskih učencev. Delež tistih, ki so na trditev odgovorili z oceno 1 in 2, je pri obeh skupinah (Romi in Neromi) majhen.

10. Zanimajo me uspehi naših športnih reprezentanc.

Tabela 20: Rezultati odgovorov (trditev št. 10)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	9	4	12,9	4,7
2- V glavnem se ne strinjam	7	4	10,0	4,7
3- Ne morem se odločiti	15	12	21,4	14,1
4- V glavnem se strinjam	15	23	21,4	27,1
5- Popolnoma se strinjam	24	42	34,3	49,4
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

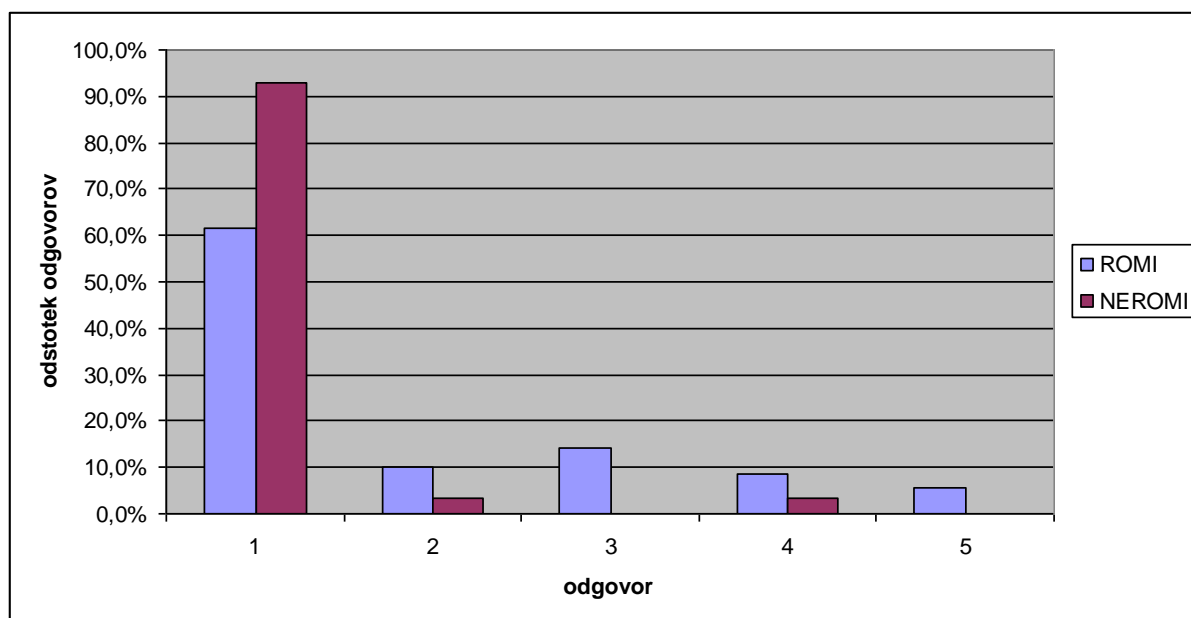
Slika 12. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 10)

Odgovori romskih učencev so enakomerneje porazdeljeni kot odgovori neromskih učencev. Skoraj polovica (49,4 %) neromskih učencev se popolnoma strinja s trditvijo št. 10. Velik (27,1 %) je tudi delež tistih neromskih učencev, ki so na trditve odgovorili z oceno 4. Nasprotno pa so odgovori romskih učencev enakomerneje porazdeljeni med ocenami od 1 do 5. Razlika med romskimi in neromskimi učenci je opazna predvsem pri ocenah 1 in 2, saj se s trditvijo ne strinja (sploh se ne strinjam in v glavnem se ne strinjam) kar 22,9 % romskih učencev in le 9,4 % neromskih učencev.

11. Športno vzgojo bi lahko črtali iz urnika.

Tabela 21: Rezultati odgovorov (trditve št. 11)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	43	79	61,4	92,9
2- V glavnem se ne strinjam	7	3	10,0	3,5
3- Ne morem se odločiti	10	0	14,3	0,0
4- V glavnem se strinjam	6	3	8,6	3,5
5- Popolnoma se strinjam	4	0	5,7	0,0
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

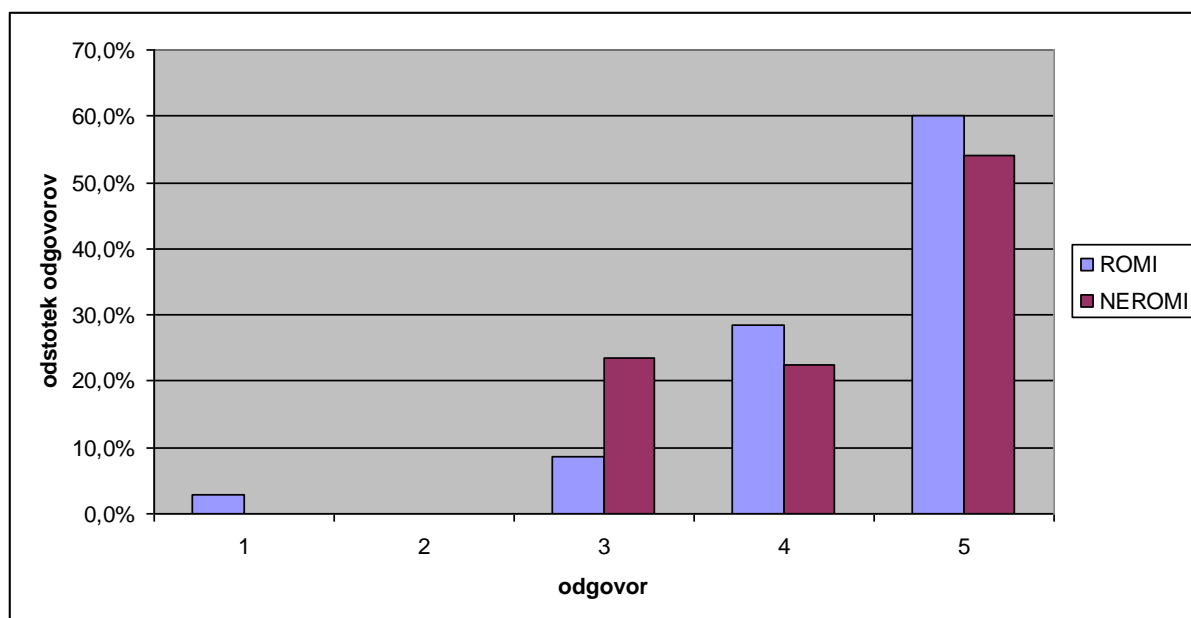
Slika 13. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 11)

Pomen predmeta športna vzgoja romski in neromski učenci pojmujejo delno različno. S trditvijo, da bi lahko športno vzgojo črtali z urnika, se sploh ne strinja 92,9 % neromskih učencev. Delež romskih učencev, ki se s trditvijo sploh ne strinja, je precej manjši (61,4 %). Ostali odgovori romskih učencev so dokaj enakomerno porazdeljeni med ocenami od 2 do 5.

12. Tudi starejši ljudje bi se morali ukvarjati s športno-rekreativno dejavnostjo.

Tabela 22: Rezultati odgovorov (trditev št. 12)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	2	0	2,9	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	0	0	0,0	0,0
3- Ne morem se odločiti	6	20	8,6	23,5
4- V glavnem se strinjam	20	19	28,6	22,4
5- Popolnoma se strinjam	42	46	60,0	54,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

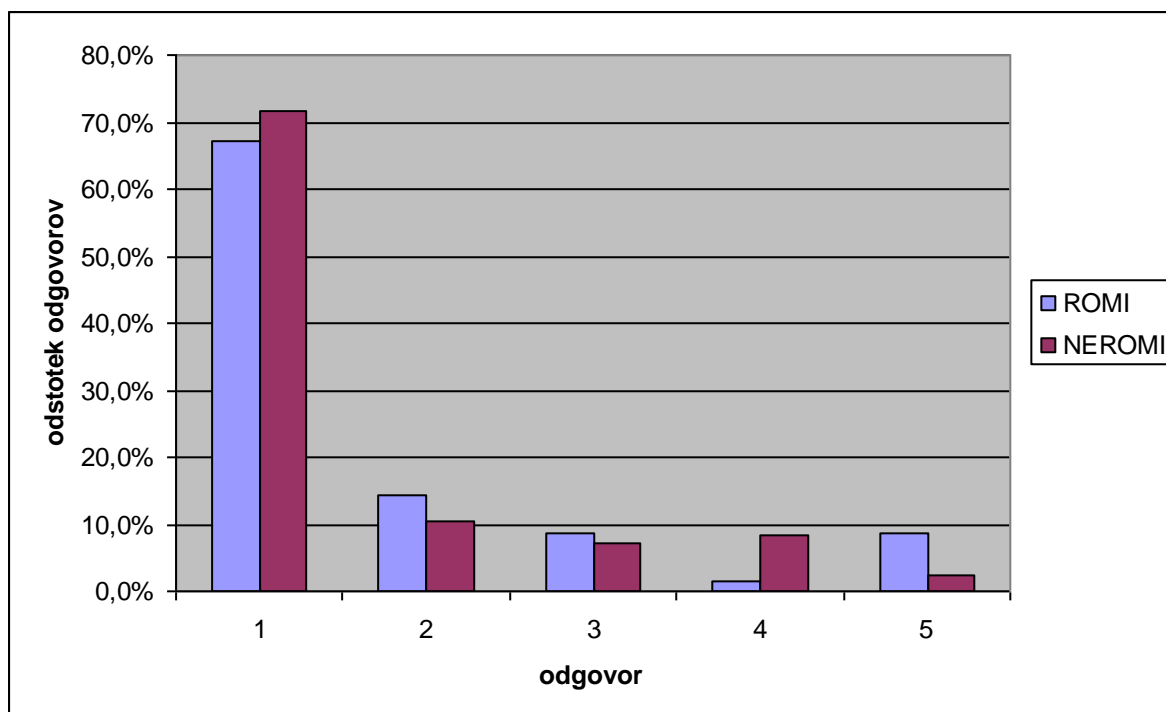
Slika 14. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 12)

Športno-rekreativno dejavnost v obdobju starosti pozitivno ocenjujeta obe skupini (Romi in Neromi). Tako se s trditvijo strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 88,6 % romskih učencev in 76,5 % neromskih učencev. Nekaj več neopredeljenih je bilo na strani neromski učencev, saj je z oceno 3 (ne morem se odločiti) odgovorilo 23,5 % neromskih učencev ter samo 8,6 % romskih učencev.

13. Po končani osnovni šoli športna vzgoja ni več pomembna.

Tabela 23: Rezultati odgovorov (trditve št. 13)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	47	61	67,1	71,8
2- V glavnem se ne strinjam	10	9	14,3	10,6
3- Ne morem se odločiti	6	6	8,6	7,1
4- V glavnem se strinjam	1	7	1,4	8,2
5- Popolnoma se strinjam	6	2	8,6	2,4
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

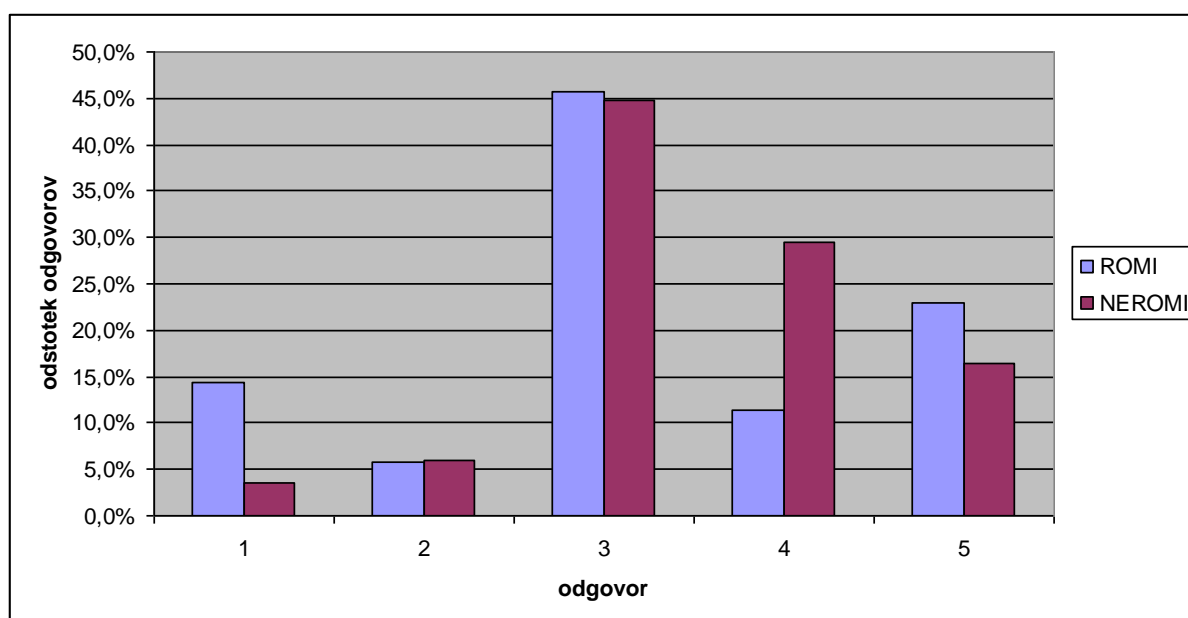
Slika 15. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 13)

Med romskimi in neromskimi učenci pri 13. trditvi ni večjih razlik. Večina romskih (81,4 %) in neromskih (82,4 %) učencev je odgovorila z oceno 1 in 2. Opredeljenih ni bilo 8,6 % romskih učencev in 7,1 % neromskih učencev. Lahko predvidevamo, da se obe skupini zavedata, da je športna vzgoja pomemben predmet v osnovnošolskem izobraževanju ter da lahko pridobljena znanja, spretnosti in navade pozitivno vplivajo na posameznika v kasnejših življenjskih obdobjih.

14. Množična športna aktivnost je pomembnejša od vrhunškega športa.

Tabela 24: Rezultati odgovorov (trditve št. 14)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	10	3	14,3	3,5
2- V glavnem se ne strinjam	4	5	5,7	5,9
3- Ne morem se odločiti	32	38	45,7	44,7
4- V glavnem se strinjam	8	25	11,4	29,4
5- Popolnoma se strinjam	16	14	22,9	16,5
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

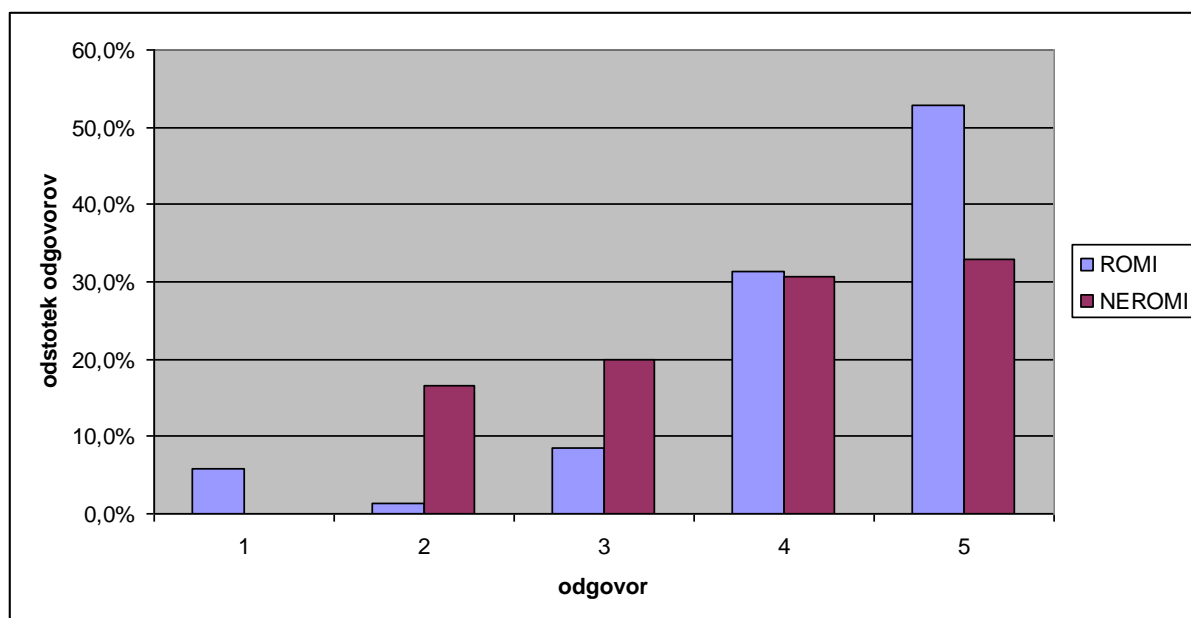
Slika 16. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 14)

Iz grafa lahko razberemo, da se pri 14. trditvi večina učencev ni opredelila, saj je oceno 3 izbralo 45,7 % romskih učencev in 44,7 % neromskih učencev. Večina neromskih učencev (45,9 %) se s trditvijo strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam). Pri romskih učencih so ostali odgovori enakomerneje porazdeljeni. Z ocenami 1 in 2 je odgovorilo 20,0 % ter z ocenami 4 in 5 34,3 % romskih otrok.

15. Včasih se pri športni vzgoji pogovarjamo o ocenjevanju.

Tabela 25: Rezultati odgovorov (trditev št. 15)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	4	0	5,7	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	1	14	1,4	16,5
3- Ne morem se odločiti	6	17	8,6	20,0
4- V glavnem se strinjam	22	26	31,4	30,6
5- Popolnoma se strinjam	37	28	52,9	32,9
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

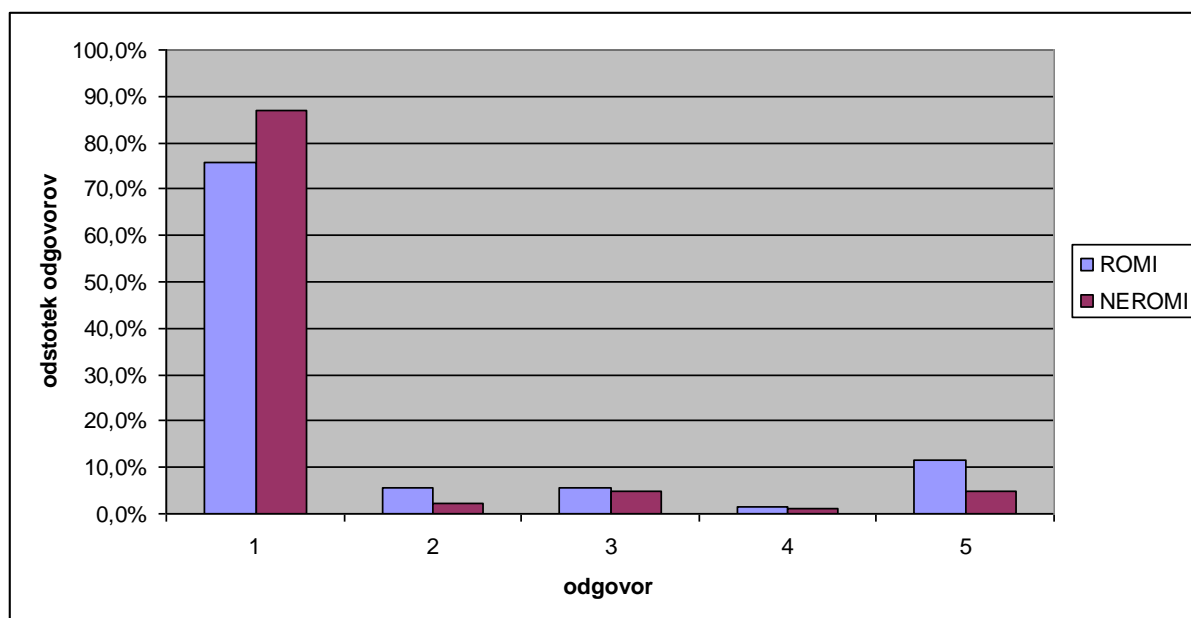
Slika 17. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 15)

Več kot polovica (52,9 %) romskih učencev se je s trditvijo popolnoma strinjala. Velik (31,4 %) je tudi delež romskih učencev, ki se s trditvijo v glavnem strinja. Pri neromskih učencih so odgovori porazdeljeni med ocenami 2 in 5.

16. Šport ni za ženske.

Tabela 26: Rezultati odgovorov (trditev št. 16)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	53	74	75,7	87,1
2- V glavnem se ne strinjam	4	2	5,7	2,4
3- Ne morem se odločiti	4	4	5,7	4,7
4- V glavnem se strinjam	1	1	1,4	1,2
5- Popolnoma se strinjam	8	4	11,4	4,7
<i>SKUPAJ</i>	70	85	100,0	100,0

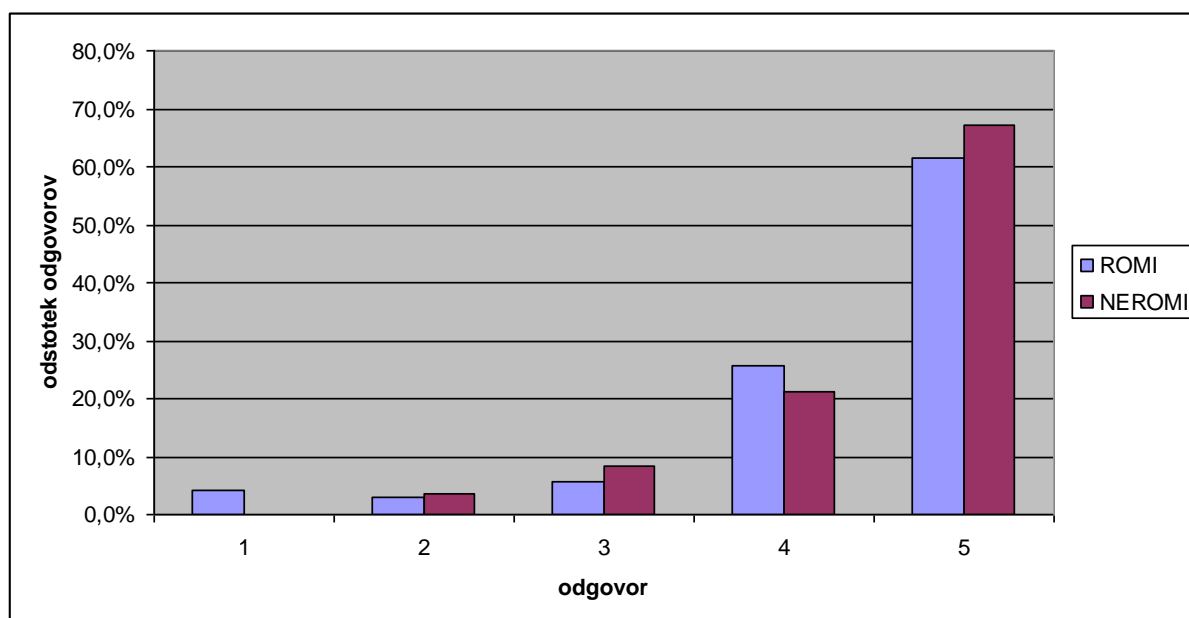
Slika 18. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 16)

Večina učencev (Romi in Neromi) se s trditvijo, da šport ni za ženske, sploh ne strinja. Na trditev je z oceno 1 odgovorilo 87,1 % neromskih učencev in 75,7 % romskih učencev. Rahlo izstopa še delež (11,4 %) romskih učencev, ki se s trditvijo popolnoma strinja. Ostali odgovori so enakomerneje porazdeljeni.

17. S športom človek popravi telesne in druge pomanjkljivosti.

Tabela 27: Rezultati odgovorov (trditev št. 17)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	0	4,3	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	2	3	2,9	3,5
3- Ne morem se odločiti	4	7	5,7	8,2
4- V glavnem se strinjam	18	18	25,7	21,2
5- Popolnoma se strinjam	43	57	61,4	67,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

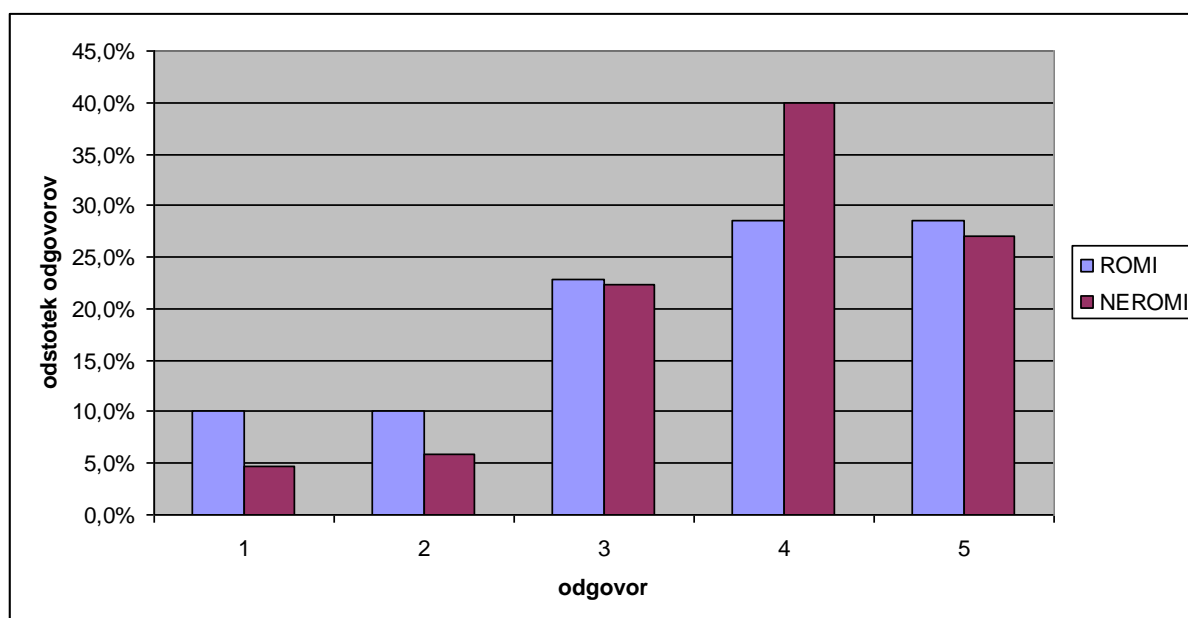
Slika 19. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 17)

87,1 % romskih učencev in 88,3 % neromskih učencev se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) s trditvijo, da lahko s pomočjo športa odpravimo telesne in druge pomanjkljivosti. Delež neopredeljenih in tistih, ki se s trditvijo ne strinjajo, je pri obeh skupinah (Romi in Neromi) nizek.

18. Pri urah športne vzgoje sodelujem s svojimi predlogi.

Tabela 28: Rezultati odgovorov (trditve št. 18)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	7	4	10,0	4,7
2- V glavnem se ne strinjam	7	5	10,0	5,9
3- Ne morem se odločiti	16	19	22,9	22,4
4- V glavnem se strinjam	20	34	28,6	40,0
5- Popolnoma se strinjam	20	23	28,6	27,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

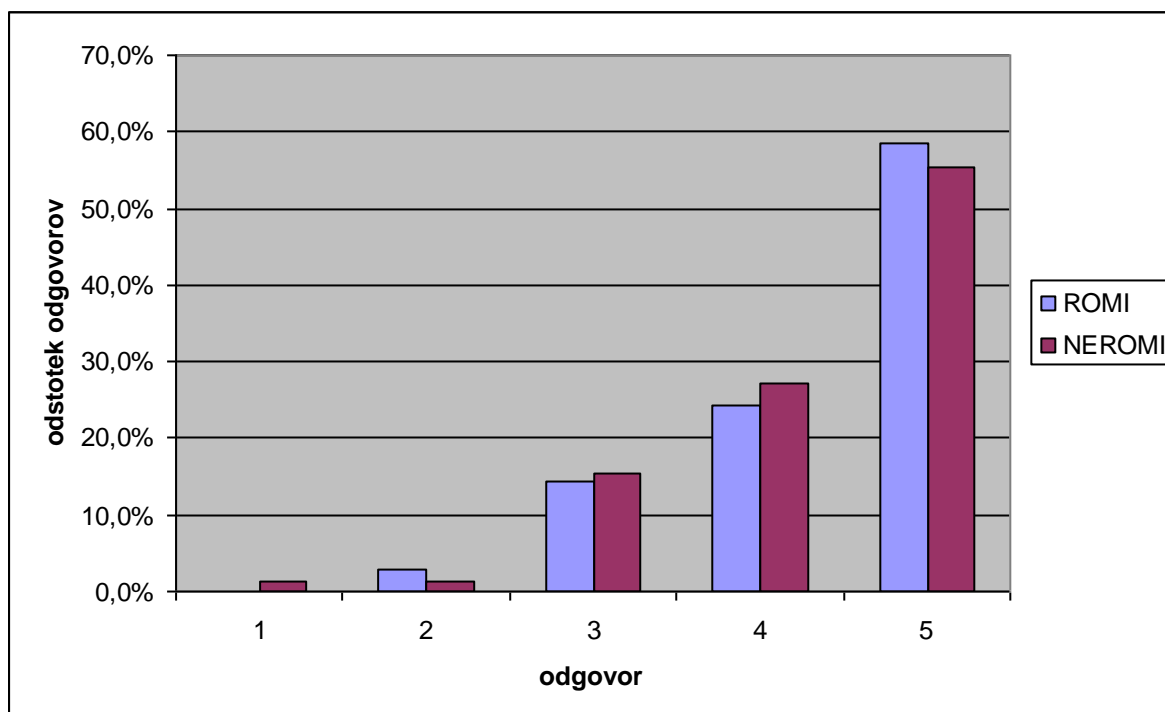
Slika 20. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 18)

Sodelovanje z lastnimi predlogi in idejami pri urah športne vzgoje je prisotno pri obeh skupinah (Romi in Neromi). S trditvijo se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 67,1 % neromskih učencev in 57,2 % romskih učencev. Velik je tudi delež neopredeljenih, saj je z oceno 3 odgovorilo 22,9 % romskih učencev in 22,4 % neromskih učencev. Pri 18. trditvi se pojavljajo manjše razlike med romskimi in neromskimi učenci pri ocenah 1 in 2. S trditvijo se ne strinja (sploh se ne strinjam in v glavnem se ne strinjam) 20,0 % romskih učencev ter samo 10,6 % neromskih učencev.

19. Tudi starejši ljudje bi se morali ukvarjati s športom.

Tabela 29: Rezultati odgovorov (trditev št. 19)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	0	1	0,0	1,2
2- V glavnem se ne strinjam	2	1	2,9	1,2
3- Ne morem se odločiti	10	13	14,3	15,3
4- V glavnem se strinjam	17	23	24,3	27,1
5- Popolnoma se strinjam	41	47	58,6	55,3
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

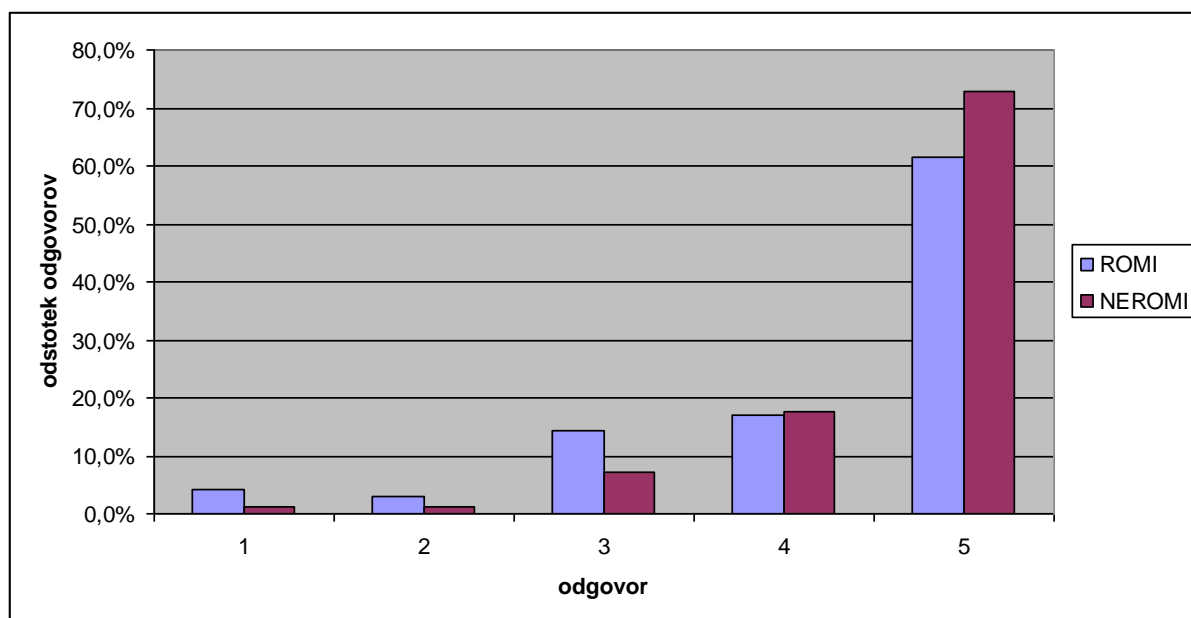
Slika 21. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 19)

Pomena športne aktivnosti v obdobju starosti se zavedajo tako romski kot tudi neromski učenci. Večina (Romi in Neromi) jih je odgovorila z ocenami 4 in 5. S trditvijo se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 82,9 % romskih učencev in 82,4 % neromskih učencev. Neopredeljenih je bilo 14,3 % romskih učencev in 15,3 % neromskih učencev. Delež učencev, ki so na trditev odgovorili z oceno 1 in 2, je bil izredno nizek.

20. Z veseljem prihajam k športni vzgoji.

Tabela 30: Rezultati odgovorov (trditev št. 20)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	1	4,3	1,2
2- V glavnem se ne strinjam	2	1	2,9	1,2
3- Ne morem se odločiti	10	6	14,3	7,1
4- V glavnem se strinjam	12	15	17,1	17,6
5- Popolnoma se strinjam	43	62	61,4	72,9
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

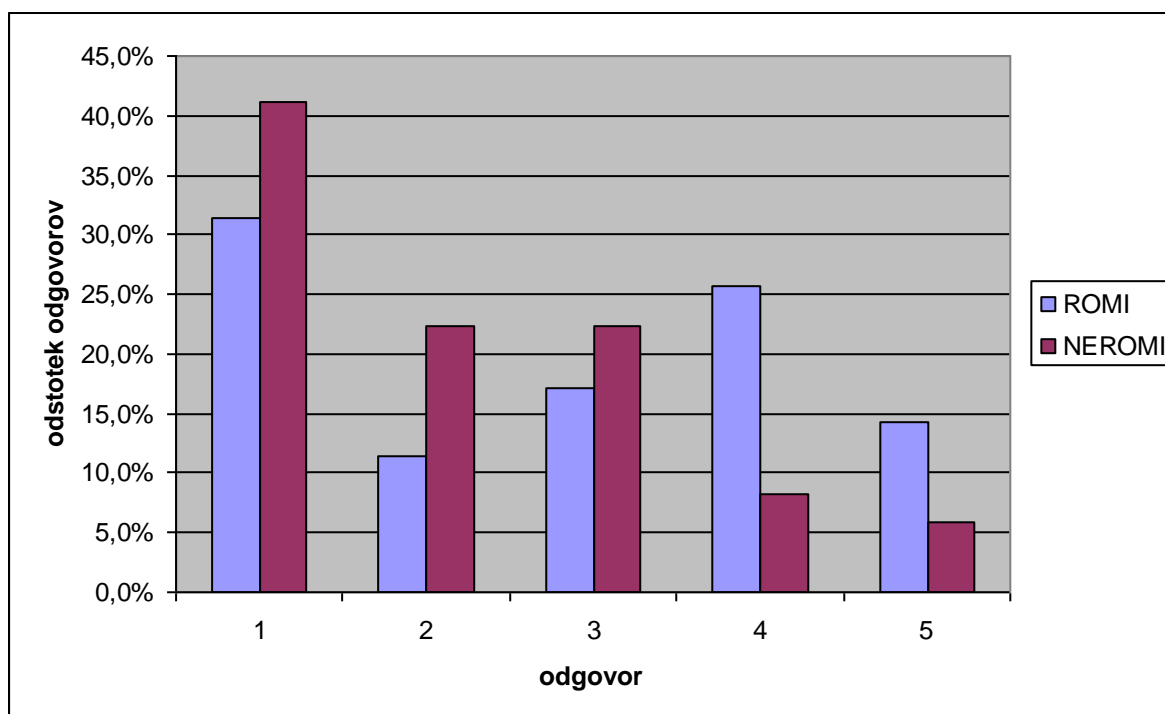
Slika 22. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 20)

Rezultati kažejo, da je športna vzgoja priljubljen predmet v osnovni šoli. Med romskimi in neromskimi učenci ni večjih razlik. Z oceno 4 in 5 je odgovorilo 90,5 % neromskih učencev in 78,5 % romskih učencev. Manjše razlike se pojavljajo pri neopredeljenih učencih, saj je z oceno 3 na trditev odgovorilo 14,3 % romskih učencev in le 7,1 % neromskih učencev.

21. Šport družbo več stane, kot pa ima koristi od njega.

Tabela 31: Rezultati odgovorov (trditve št. 21)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	22	35	31,4	41,2
2- V glavnem se ne strinjam	8	19	11,4	22,4
3- Ne morem se odločiti	12	19	17,1	22,4
4- V glavnem se strinjam	18	7	25,7	8,2
5- Popolnoma se strinjam	10	5	14,3	5,9
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

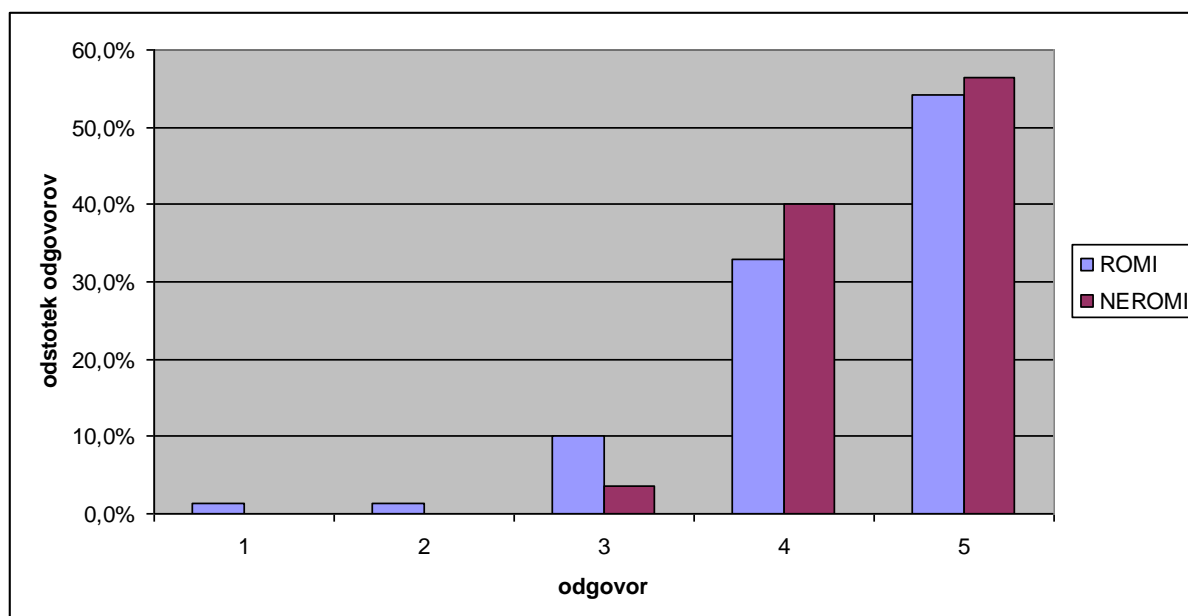
Slika 23. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 21)

Iz grafa lahko razberemo kar precejšnjo razliko v odgovorih med romskimi in neromskimi učenci. 63,6 % neromskih učencev se s trditvijo, da šport družbo več stane, kot pa ima koristi od njega, ne strinja (sploh se ne strinjam in v glavnem se ne strinjam). Velik (22,4 %) je tudi delež neromskih učencev, ki se niso opredelili. Pri romskih učencih so odgovori bolj razpršeni in se ne nagibajo na nobeno stran. Na trditve je z oceno 1 in 2 odgovorilo 42,8 % ter z oceno 4 in 5 40,0 % romskih učencev. Neopredeljenih romskih učencev je bilo 17,1 %.

22. Pomembno je večkrat preveriti svoje telesne sposobnosti.

Tabela 32: Rezultati odgovorov (trditev št. 22)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	1	0	1,4	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	1	0	1,4	0,0
3- Ne morem se odločiti	7	3	10,0	3,5
4- V glavnem se strinjam	23	34	32,9	40,0
5- Popolnoma se strinjam	38	48	54,3	56,5
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

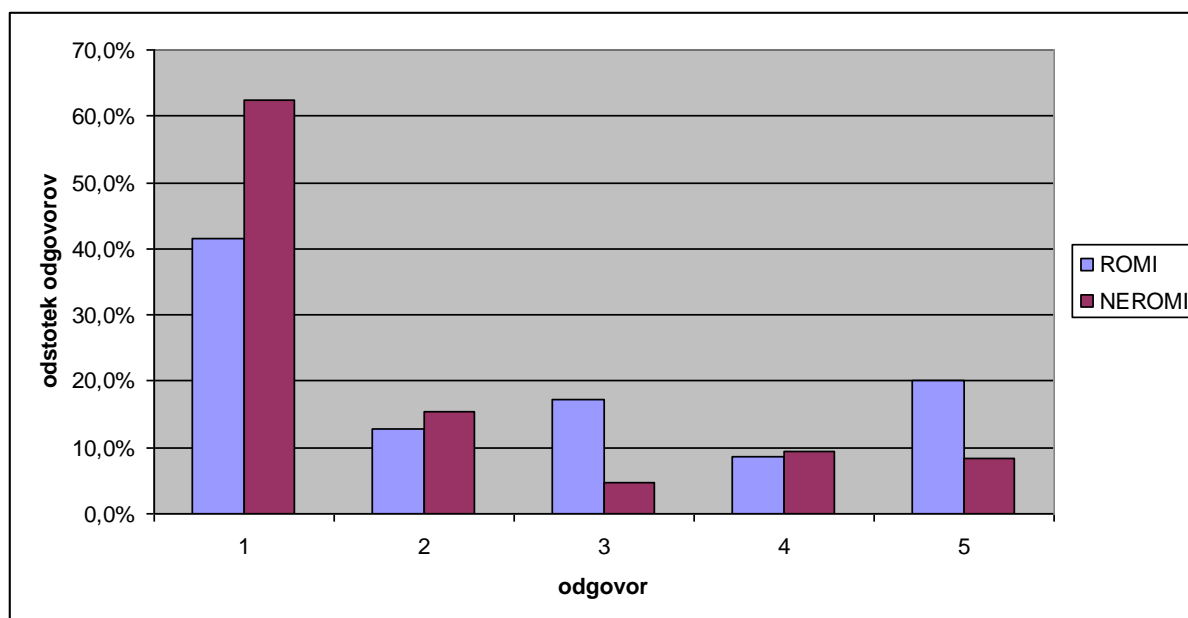
Slika 24. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 22)

Učenci (Romi in Neromi) so pri 22. trditvi enotnega mnenja, da je spremljanje ter preverjanje telesnih sposobnosti pomemben element pri kvalitetnem načrtovanju športne vzgoje. Na trditev je z oceno 4 in 5 odgovorilo 96,5 % neromskih učencev in 87,2 % romskih učencev. Rezultati nakazujejo na kvalitetno ter strokovno delo športnih pedagogov na osnovnih šolah, ki so bile vključene v izvedbo ankete.

23. Čas, ki ga porabim pri športni vzgoji, bi lahko koristneje porabil.

Tabela 33: Rezultati odgovorov (trditve št. 23)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	29	53	41,4	62,4
2- V glavnem se ne strinjam	9	13	12,9	15,3
3- Ne morem se odločiti	12	4	17,1	4,7
4- V glavnem se strinjam	6	8	8,6	9,4
5- Popolnoma se strinjam	14	7	20,0	8,2
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

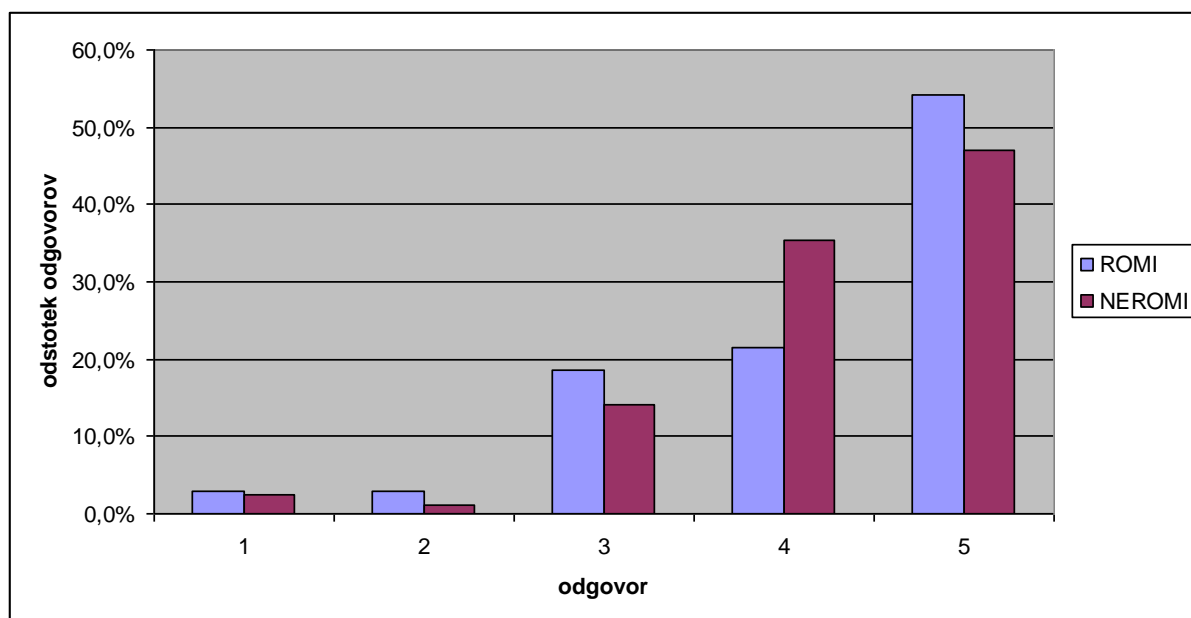
Slika 25. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 23)

Odgovori romskih in neromskih učencev se med sabo delno razlikujejo. Predvsem neromski učenci se s trditvijo, da bi čas, ki ga porabimo pri športni vzgoji, lahko koristneje uporabili, sploh ne strinjajo. Pri romskih učencih je delež tistih, ki se s trditvijo ne strinjajo, nekoliko nižji (41,4 %). Razlika med romskimi in neromskimi učenci pa se pojavlja tudi pri ocenah 4 in 5. S trditvijo se ne strinja (ocena 4 in 5 skupaj) kar 28,6 % romskih učencev in na nasprotni strani le 17,6 % neromskih učencev.

24. Šport človeka vzgaja.

Tabela 34: Rezultati odgovorov (trditve št. 24)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	2	2	2,9	2,4
2- V glavnem se ne strinjam	2	1	2,9	1,2
3- Ne morem se odločiti	13	12	18,6	14,1
4- V glavnem se strinjam	15	30	21,4	35,3
5- Popolnoma se strinjam	38	40	54,3	47,1
<i>SKUPAJ</i>	70	85	100,0	100,0

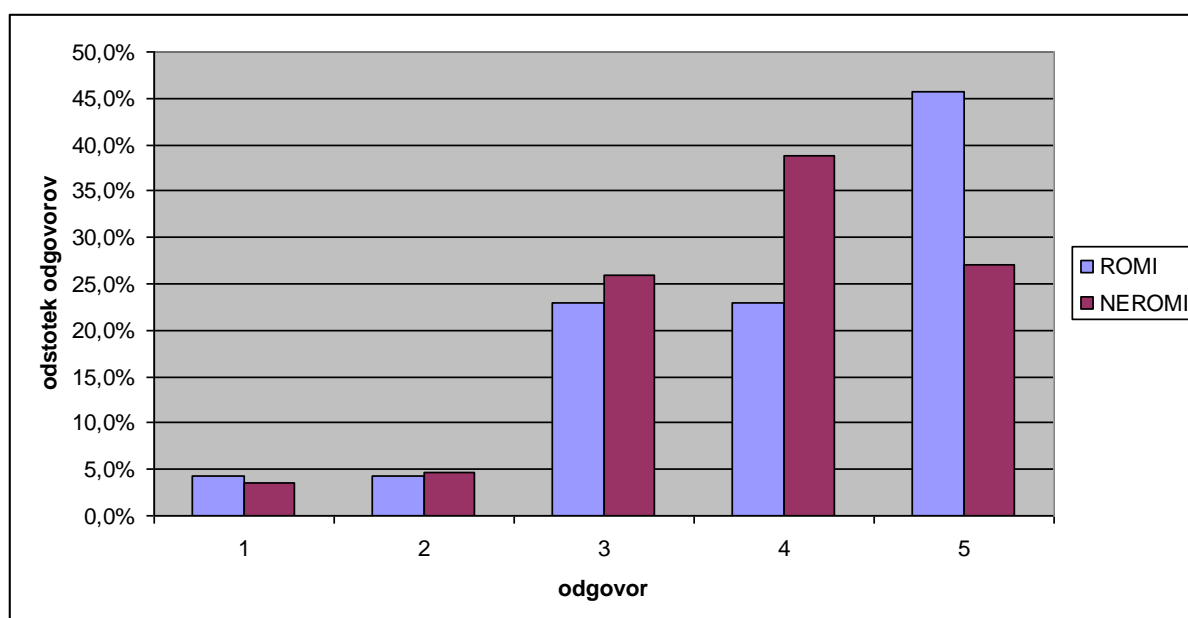
Slika 26. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 24)

S trditvijo, da šport vsebuje tudi vzgojne elemente, se strinjajo tako romski kot tudi neromski učenci. Z oceno 4 in 5 je na trditve odgovorilo 75,7 % romskih učencev in 82,4 % neromskih učencev. Neopredeljenih je bilo 18,6 % romskih učencev in 14,1 % neromskih učencev. Delež učencev, ki se s trditvijo ne strinja (sploh se ne strinjam in v glavnem se ne strinjam), je pri obeh skupinah (Romi in Neromi) izredno nizek. Športni pedagog mora proces športne vadbe prilagajati tako, da se v njem prepletajo čustveni, socialni in vrednostni vidiki vzgoje.

25. Pri urah športne vzgoje se pogovarjamo o koristnosti športa.

Tabela 35: Rezultati odgovorov (trditev št. 25)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	3	4,3	3,5
2- V glavnem se ne strinjam	3	4	4,3	4,7
3- Ne morem se odločiti	16	22	22,9	25,9
4- V glavnem se strinjam	16	33	22,9	38,8
5- Popolnoma se strinjam	32	23	45,7	27,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

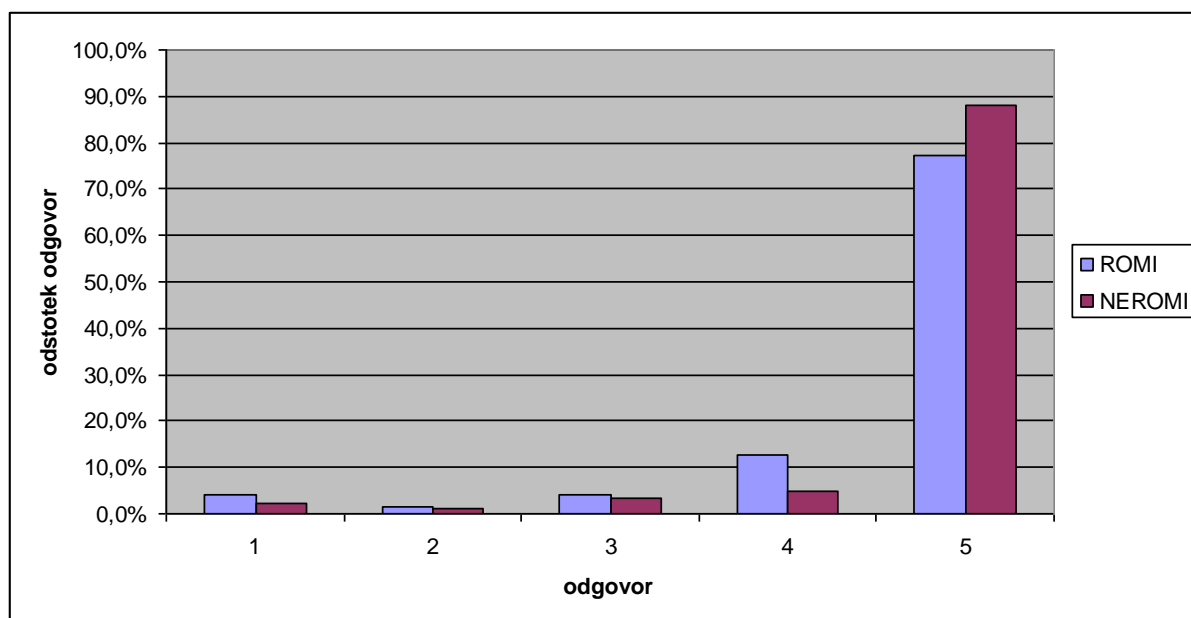
Slika 27. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 25)

Vključevanje teoretičnih vsebin, ki poudarjajo koristne lastnosti športne aktivnosti, so v procesu športne vzgoje izrednega pomena. Podatki kažejo, da je delo profesorjev športne vzgoje na tem področju zadovoljivo. Več kot polovica učencev se s 25. trditvijo strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam), saj je z oceno 4 in 5 odgovorilo 65,9 % neromskih učencev in 68,6 % romskih učencev. Neopredeljenih je 22,9 % romskih učencev ter 25,9 % neromskih učencev. Delež učencev, ki se s trditvijo ne strinjajo (sploh se ne strinjam in v glavnem se ne strinjam), je nizek.

26. Športna vzgoja mora biti vključena v vse šole.

Tabela 36: Rezultati odgovorov (trditev št. 26)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	2	4,3	2,4
2- V glavnem se ne strinjam	1	1	1,4	1,2
3- Ne morem se odločiti	3	3	4,3	3,5
4- V glavnem se strinjam	9	4	12,9	4,7
5- Popolnoma se strinjam	54	75	77,1	88,2
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

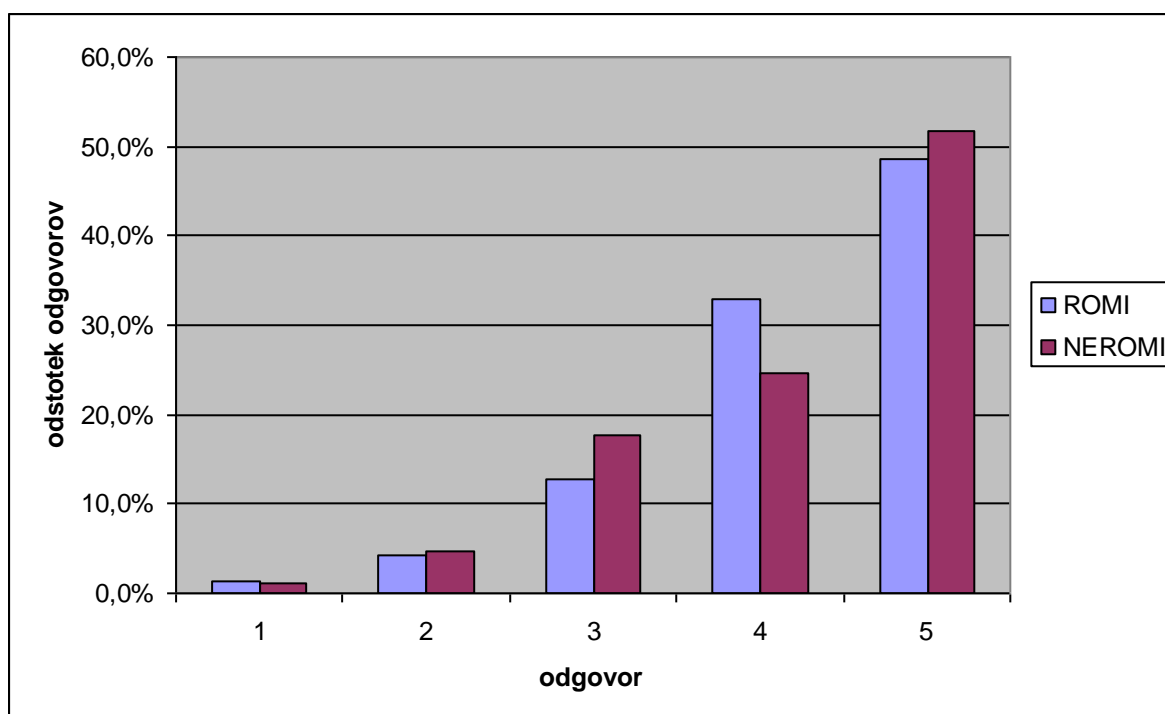
Slika 28. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 26)

Romski in neromski učenci so enotnega mnenja, da je športna vzgoja nepogrešljiv predmet v vseh izobraževalnih programih (šolah). Na 26. trditev je tako z oceno 4 in 5 odgovorilo kar 92,9 % neromskih učencev in 90,0 % romskih učencev. Ostale vrednosti romskih in neromskih učencev so enakomerno porazdeljene med ocenami od 1 do 3.

27. Za športno dejavnost imam zadosti možnosti.

Tabela 37: Rezultati odgovorov (trditvev št. 27)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	1	1	1,4	1,2
2- V glavnem se ne strinjam	3	4	4,3	4,7
3- Ne morem se odločiti	9	15	12,9	17,6
4- V glavnem se strinjam	23	21	32,9	24,7
5- Popolnoma se strinjam	34	44	48,6	51,8
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

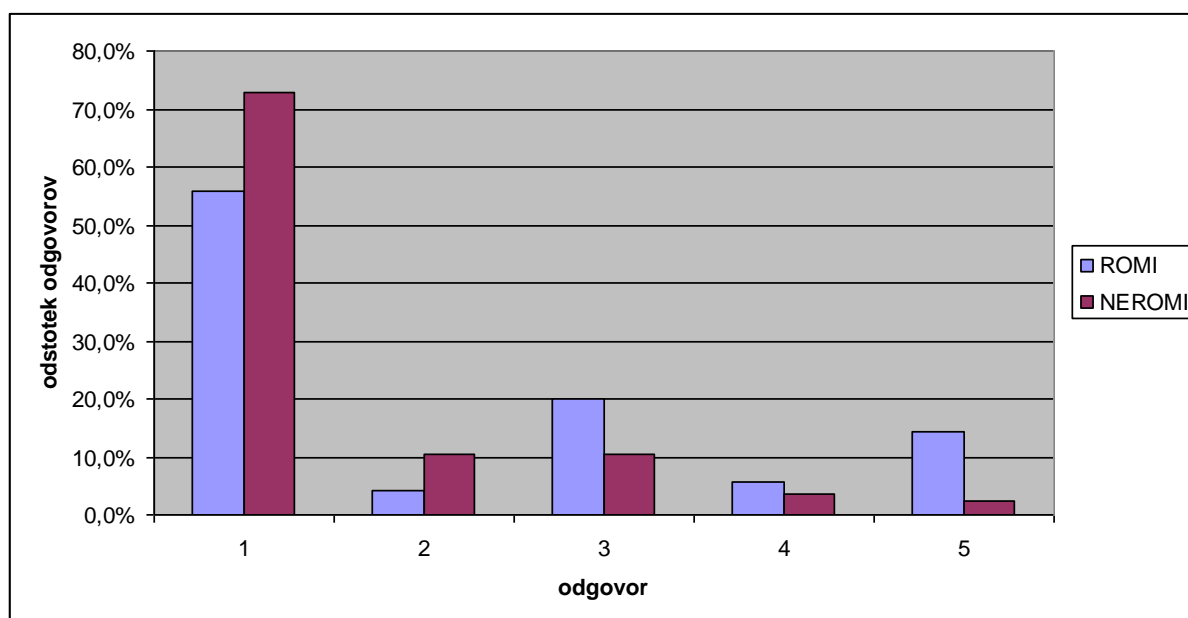
Slika 29. Grafična ponazoritev rezultatov (trditvev št. 27)

Posebej spodbudni so odgovori na trditvev št. 27, saj med romski in neromskimi učenci ni opaziti večjih razlik. Več kot polovica (51,8 %) neromskih in skoraj polovica (48,6 %) romskih učencev se s trditvijo, da imajo za športno dejavnost zadosti možnosti, popolnoma strinja. Velik je tudi delež tistih učencev, ki se s trditvijo v glavnem strinjajo. S 27. trditvijo se strinja kar 32,9 % romskih učencev ter nekaj manj (24,7 %) neromskih učencev.

28. Po končani osnovni šoli nameravam športno aktivnost povsem opustiti.

Tabela 38: Rezultati odgovorov (trditev št. 28)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	39	62	55,7	72,9
2- V glavnem se ne strinjam	3	9	4,3	10,6
3- Ne morem se odločiti	14	9	20,0	10,6
4- V glavnem se strinjam	4	3	5,7	3,5
5- Popolnoma se strinjam	10	2	14,3	2,4
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

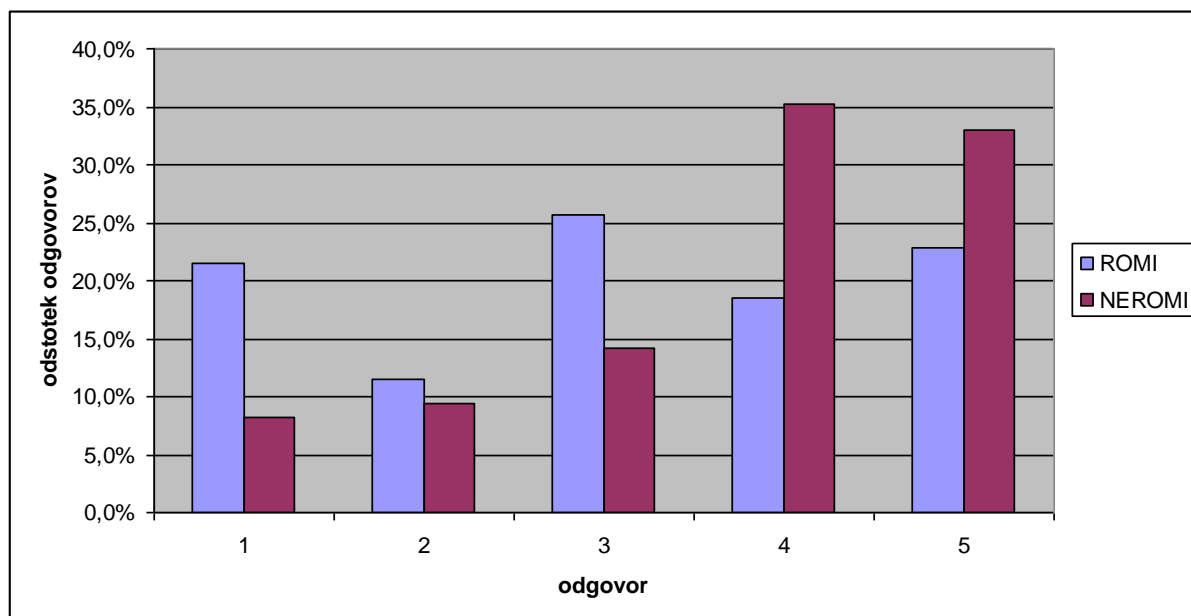
Slika 30. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 28)

83,5 % neromskih učencev je na 28. trditev odgovorilo z oceno 1 in 2. Delež romskih učencev, ki se s trditvijo ne strinja (sploh se ne strinjam in v glavnem se ne strinjam) je nižji (60,0 %). Po končani osnovni šoli namerava športno aktivnost povsem opustiti (ocene 4 in 5) kar 20,0 % romskih učencev. Delež romskih učencev, ki se niso opredelili, je v primerjavi z neromskimi učenci skoraj enkrat višji.

29. Redno spremljam športne dogodke po radiu, časopisu, internetu in televiziji.

Tabela 39: Rezultati odgovorov (trditev št. 29)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	15	7	21,4	8,2
2- V glavnem se ne strinjam	8	8	11,4	9,4
3- Ne morem se odločiti	18	12	25,7	14,1
4- V glavnem se strinjam	13	30	18,6	35,3
5- Popolnoma se strinjam	16	28	22,9	32,9
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

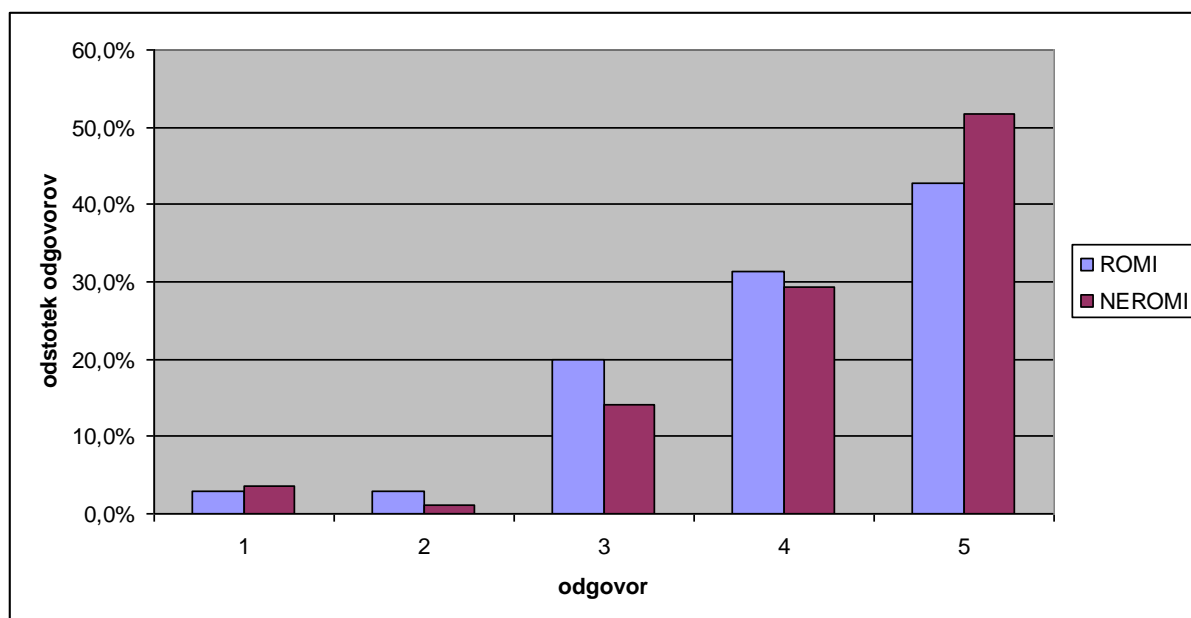
Slika 31. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 29)

Iz grafa lahko razberemo velike razlike v odgovorih med romskimi in neromskimi učenci. Kar 32,8 % romskih učencev je na 29. trditev odgovorilo z oceno 1 in 2. Delež neromskih učencev, ki so na trditev odgovorili z oceno 1 in 2, je precej manjši (17,6 %). Velik (25,7 %) je tudi delež romskih učencev, ki se niso opredelili. Redno spremljanje športnih dogodkov po radiu, časopisu, internetu in televiziji je bolj prisotno pri neromskih učencih, saj je z oceno 4 in 5 odgovorilo kar 68,2 % neromskih učencev in le 41,5 % romskih učencev.

30. Človek se v športu uči spoštovati svojega nasprotnika.

Tabela 40: Rezultati odgovorov (trditev št. 30)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	2	3	2,9	3,5
2- V glavnem se ne strinjam	2	1	2,9	1,2
3- Ne morem se odločiti	14	12	20,0	14,1
4- V glavnem se strinjam	22	25	31,4	29,4
5- Popolnoma se strinjam	30	44	42,9	51,8
<i>SKUPAJ</i>	70	85	100,0	100,0

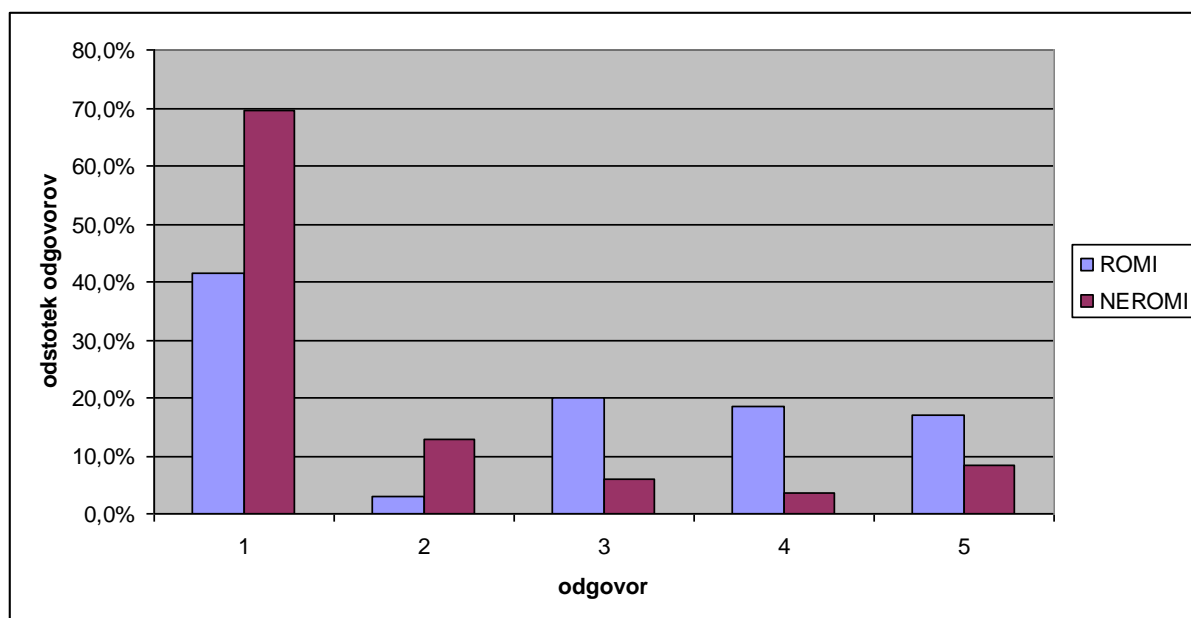
Slika 32. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 30)

Pri odgovorih na 30. trditev med romskimi in neromskimi učenci ni večjih razlik. S trditvijo, da se človek v športu uči sodelovati, se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 81,2 % neromskih učencev in 74,3 % romskih učencev. Manjše razlike obstajajo pri neopredeljenih učencih. Oceno tri je obkrožilo 20,0 % romskih učencev in 14,1 % neromskih učencev.

31. K pouku športne vzgoje hodim le zato, ker je obvezen predmet.

Tabela 41: Rezultati odgovorov (trditve št. 31)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	29	59	41,4	69,4
2- V glavnem se ne strinjam	2	11	2,9	12,9
3- Ne morem se odločiti	14	5	20,0	5,9
4- V glavnem se strinjam	13	3	18,6	3,5
5- Popolnoma se strinjam	12	7	17,1	8,2
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

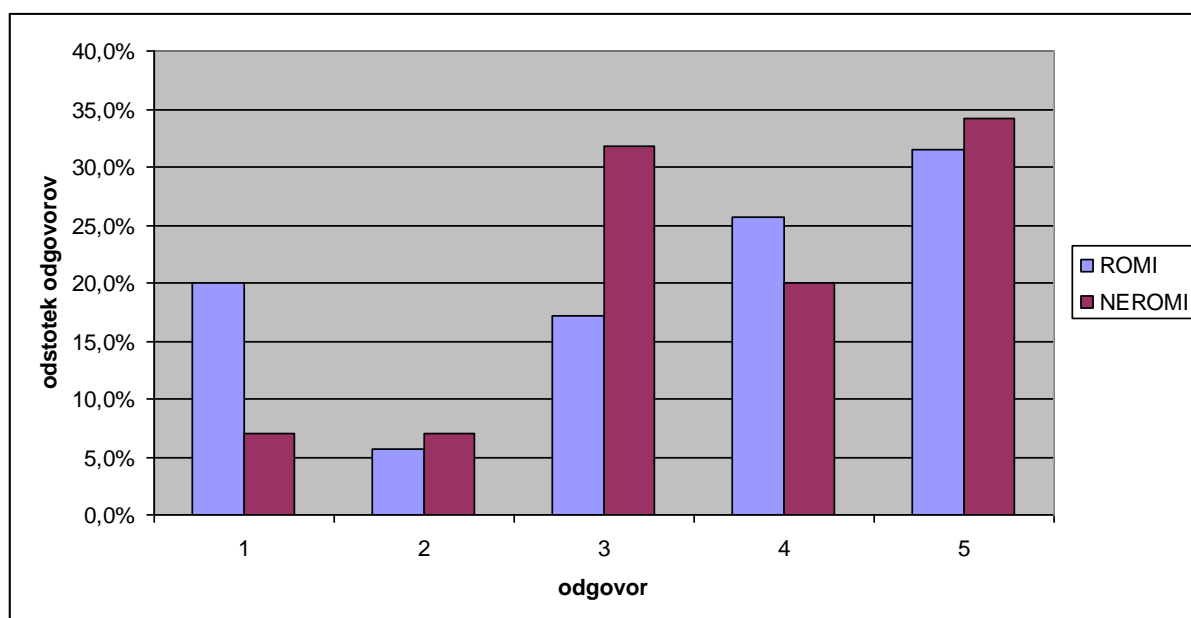
Slika 33. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 31)

Kar 69,4 % neromskih učencev se s trditvijo, da hodijo k pouku športne vzgoje le zato, ker je obvezen predmet, sploh ne strinja. Na drugi strani pa se strditvijo sploh ne strinja precej manj (41,4 %) romskih učencev. Med neopredeljenimi prevladujejo romskih učenci, saj je oceno 3 izbralo kar 20,0 % romskih učencev in le 5,9 % neromskih učencev. Razlike med romskimi in neromskimi učenci se pojavljajo tudi pri ocenah 4 in 5. Tako se s trditvijo strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 35,7 % romskih učencev in samo 11,7 % neromskih učencev.

32. Pri športni vzgoji uporabljamo učila in druge merilne naprave.

Tabela 42: Rezultati odgovorov (trditve št. 32)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	14	6	20,0	7,1
2- V glavnem se ne strinjam	4	6	5,7	7,1
3- Ne morem se odločiti	12	27	17,1	31,8
4- V glavnem se strinjam	18	17	25,7	20,0
5- Popolnoma se strinjam	22	29	31,4	34,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

Slika 34. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 32)

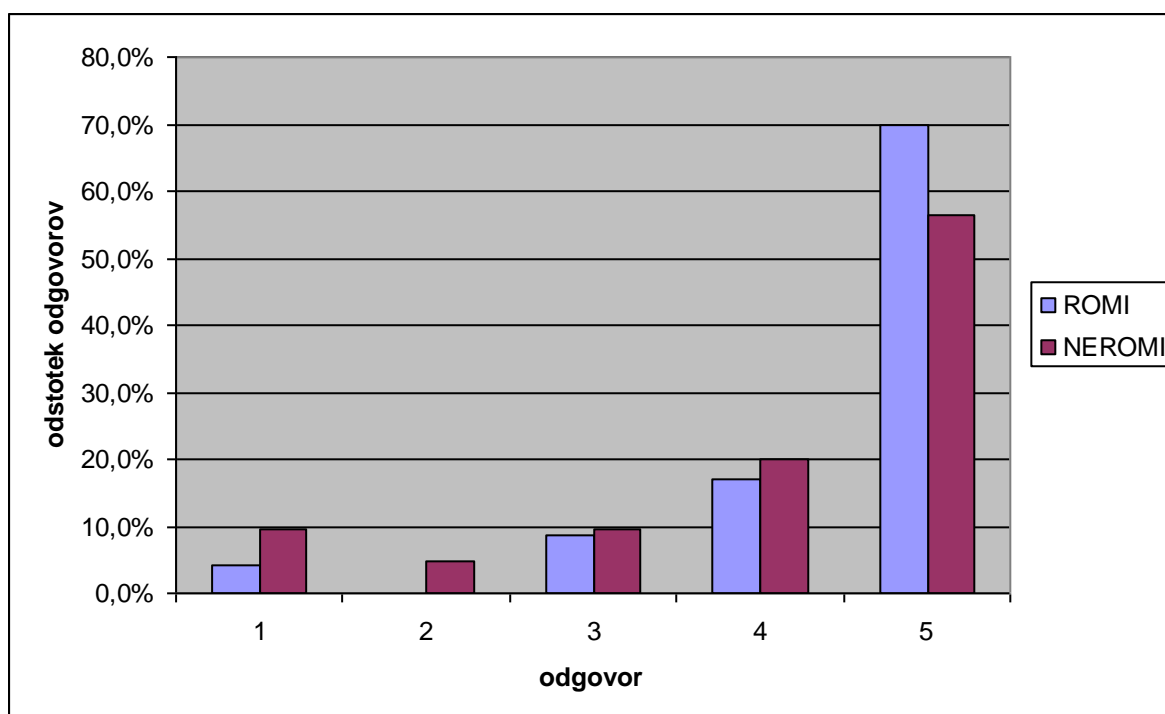
Odgovori romskih in neromskih učencev se med sabo precej razlikujejo. Glede na to, da se romski in neromski učenci šolajo skupaj, je lahko več vzrokov.

- Učenci trditve v celoti niso razumeli. To potrjuje tudi dejstvo, da se pri 32. trditvi ni opredelilo (ocena 3) 17,1 % romskih učencev in 31,8 % neromskih učencev.
- Pri pouku športne vzgoje je v posameznih razredih (7., 8. in 9. razred) uporaba učil in merilnih naprav prisotna v različni meri.
- Pogostost uporabe različnih merilnih naprav in učil se med posameznimi šolami razlikuje.

33. Prostor, kjer telovadimo, je urejen in opremljen.

Tabela 43: Rezultati odgovorov (trditev št. 33)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	8	4,3	9,4
2- V glavnem se ne strinjam	0	4	0,0	4,7
3- Ne morem se odločiti	6	8	8,6	9,4
4- V glavnem se strinjam	12	17	17,1	20,0
5- Popolnoma se strinjam	49	48	70,0	56,5
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

Slika 35. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 33)

Z oceno 4 in 5 je na 33. trditev odgovorilo 87,1 % romskih učencev in 76,5 % neromskih učencev. Iz rezultatov lahko razberemo, da je večina učencev s prostorskimi pogoji zadovoljna. Za varno izvajanje športne vzgoje pa je poleg primerno opremljenih ter urejenih prostorov potrebno upoštevati tudi naslednja izhodišča (Kovač in Novak, 2004):

- normativi (velikost vadbene skupine, posebni normativi pri plavanju, smučanju in pohodništvu),
- zaščita vadbene prostora, pozornost pri pripravljanju in pospravljanju orodja,
- prilagajanje vsebin, metodičnih postopkov, organizacije vadbe in obremenitev sposobnosti in predznanju učencev,

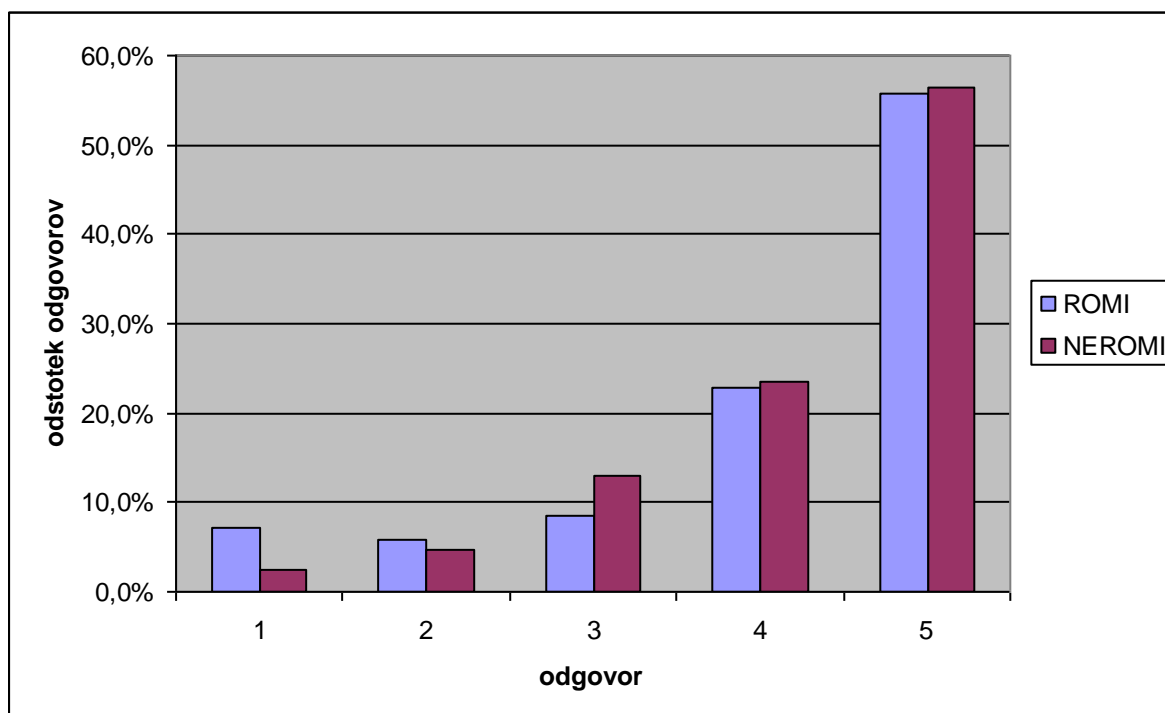
- doslednost pri uporabi varne športne opreme,
- upoštevanje načela pomoči in varovanja,
- upoštevanje osnovnih načel varnosti pri pohodništvu, plavanju, smučanju in gimnastiki,
- seznanjanje učencev z nevarnostmi v gorah.

Poleg naštetega morajo biti v vseh telovadnicah in drugih vadbeni objekti nameščene omarice prve pomoči.

34. Pri športni vzgoji si želim vedno novih vaj in nalog.

Tabela 44: Rezultati odgovorov (trditev št. 34)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	5	2	7,1	2,4
2- V glavnem se ne strinjam	4	4	5,7	4,7
3- Ne morem se odločiti	6	11	8,6	12,9
4- V glavnem se strinjam	16	20	22,9	23,5
5- Popolnoma se strinjam	39	48	55,7	56,5
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

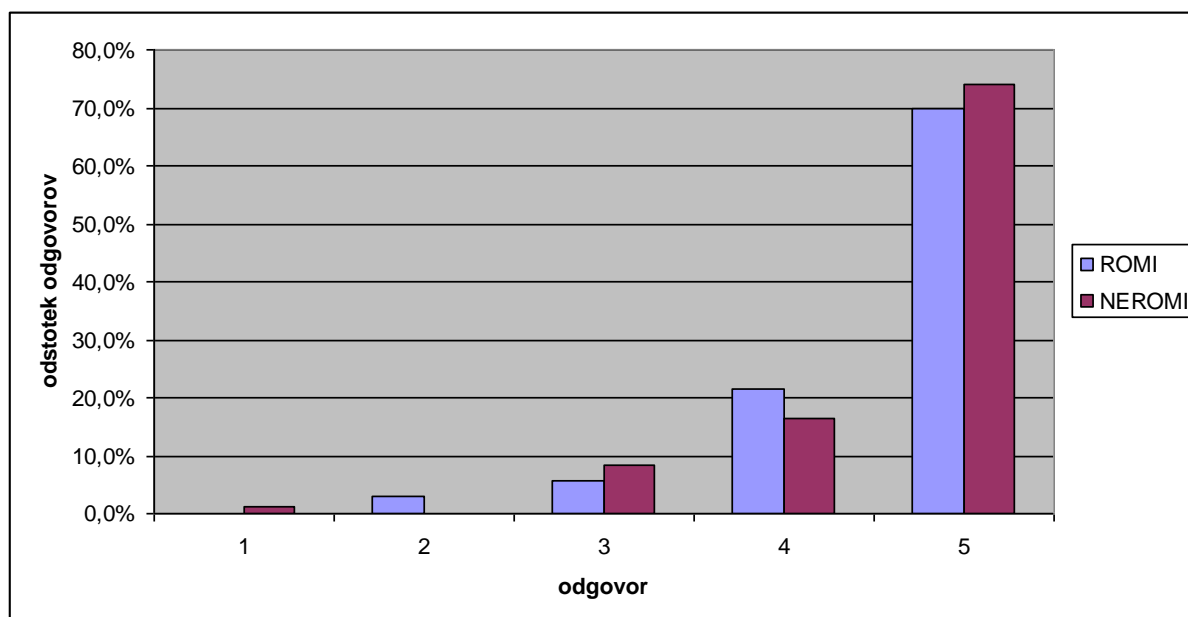
Slika 36. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 34)

Želja po novih vajah in nalogah je prisotna tako pri romskih kot tudi neromskih učencih. S 34. trditvijo se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 78,6 % romskih učencev in 80,0 % neromskih učencev. Pri športni vzgoji poskušamo zagotoviti uspešnost in motiviranost vseh učencev. To pa dosežemo z ustreznimi cilji, vsebinami, metodami in oblikami dela. Učitelj mora upoštevati specifične značilnosti učencev in temu primerno prilagoditi zahtevnost posameznih vaj ter nalog.

35. Pri urah športne vzgoje s sošolci sodelujem.

Tabela 45: Rezultati odgovorov (trditev št. 35)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	0	1	0,0	1,2
2- V glavnem se ne strinjam	2	0	2,9	0,0
3- Ne morem se odločiti	4	7	5,7	8,2
4- V glavnem se strinjam	15	14	21,4	16,5
5- Popolnoma se strinjam	49	63	70,0	74,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

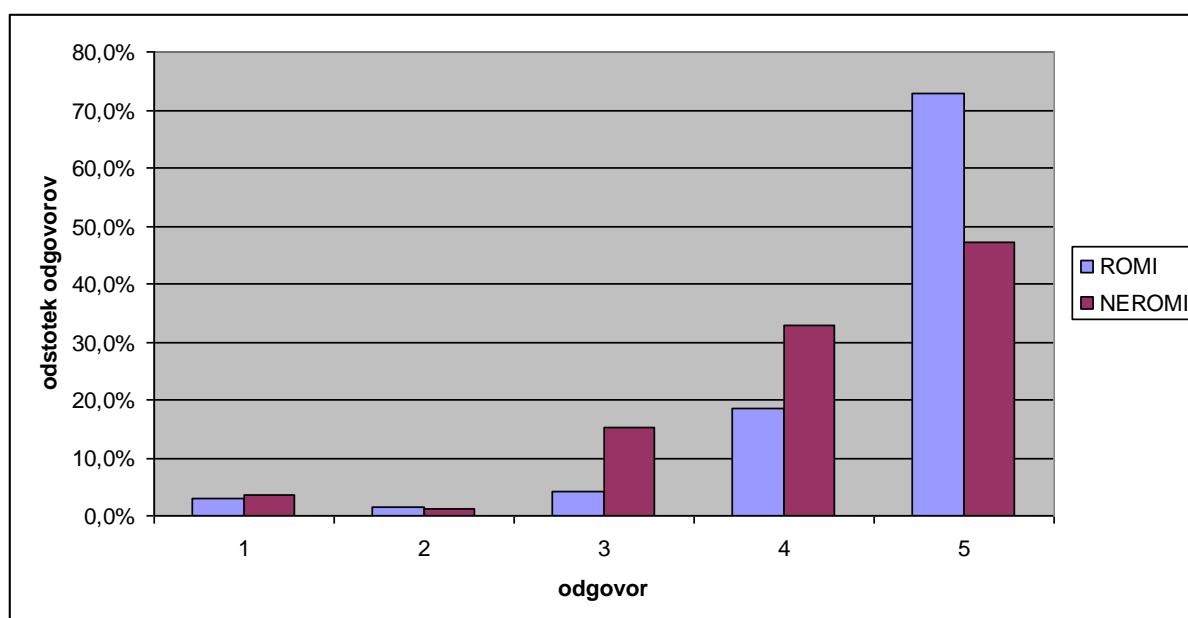
Slika 37. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 35)

Pri procesu športne vzgoje poskušamo spodbujati medsebojno sodelovanje. Podatki kažejo, da je stanje na tem področju zelo spodbudno. Kar 91,4 % romskih in 90,6 % neromskih učencev je na 35. trditve odgovorilo z oceno 4 in 5. To potrjuje, da je medsebojno sodelovanje prisotno tako pri romskih kot tudi neromskih učencih.

36. Kadar pri urah športne vzgoje rabim pomoč, mi sošolci radi pomagajo.

Tabela 46: Rezultati odgovorov (trditve št. 36)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	2	3	2,9	3,5
2- V glavnem se ne strinjam	1	1	1,4	1,2
3- Ne morem se odločiti	3	13	4,3	15,3
4- V glavnem se strinjam	13	28	18,6	32,9
5- Popolnoma se strinjam	51	40	72,9	47,1
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

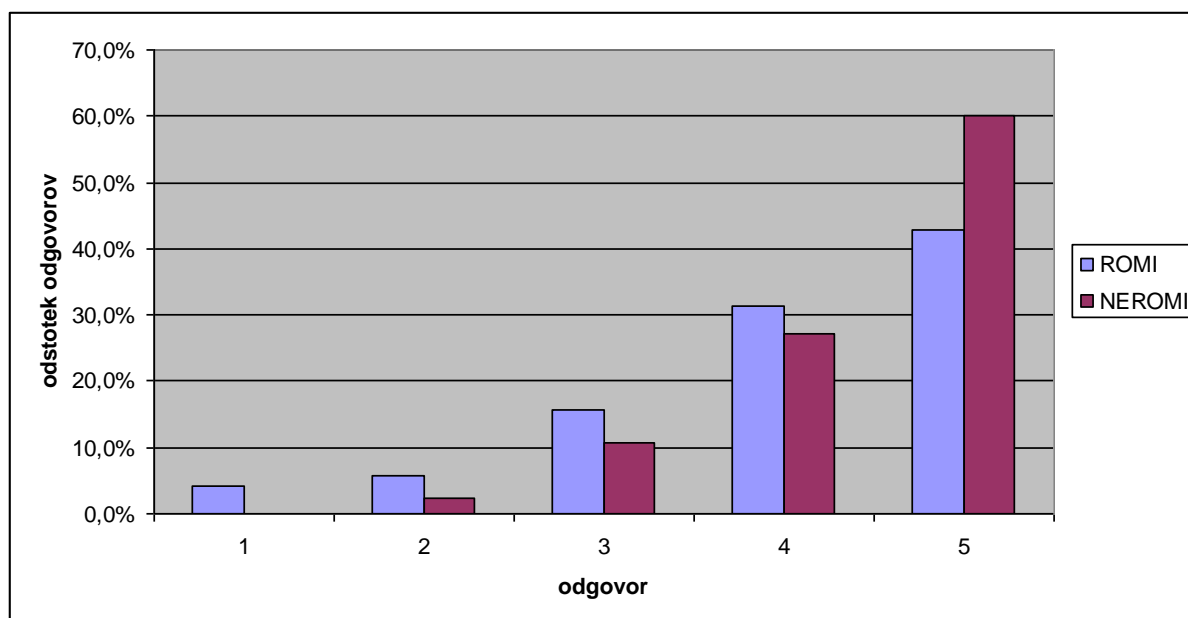
Slika 38. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 36)

Pri 36. trditvi med romskimi in neromskimi učenci obstajajo le manjše razlike. S trditvijo se popolnoma strinja kar 72,9 % romskih učencev in le 47,1 % neromskih učencev. V glavnem se s trditvijo strinja 32,9 % neromskih učencev in nekaj manj (18,6 %) romskih učencev. Med neopredeljenimi prevladujejo neromski učenci.

37. V prostem času sem športno aktiven.

Tabela 47: Rezultati odgovorov (trditve št. 37)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	0	4,3	0,0
2- V glavnem se ne strinjam	4	2	5,7	2,4
3- Ne morem se odločiti	11	9	15,7	10,6
4- V glavnem se strinjam	22	23	31,4	27,1
5- Popolnoma se strinjam	30	51	42,9	60,0
<i>SKUPAJ</i>	70	85	100,0	100,0

Slika 39. Grafična ponazoritev rezultatov (trditve št. 37)

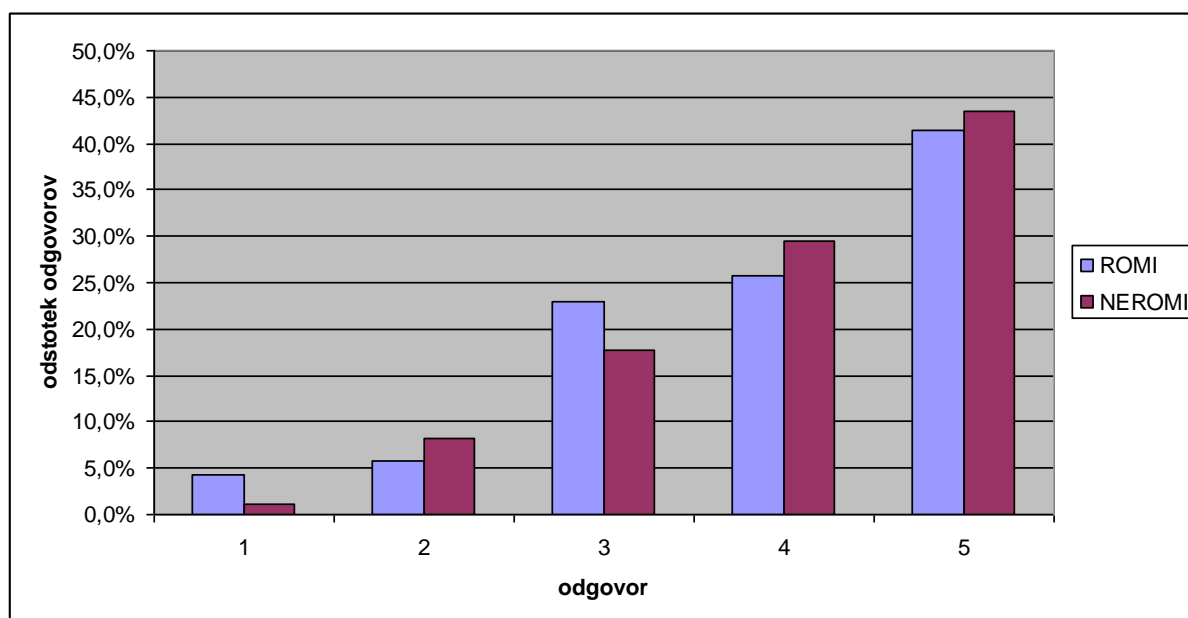
Večina romskih in neromskih učencev je v prostem času športno aktivna. Med skupinama (Romi in Neromi) ni večjih razlik. S 37. trditvijo se popolnoma strinja 60,0 % neromskih učencev in 42,9 % romskih učencev. V glavnem se s trditvijo strinja 31,4 % romskih učencev in 27,1 % neromskih učencev.

Za otroke je v prostem času najbolj primerna redna in organizirana športna vadba, ki je strokovno vodena. S takšnim pristopom lahko otrokom omogočimo kvalitetno preživljanje prostega časa. Otrok bo lahko tako v svojem prostem času spoznaval nove športne veščine.

38. Veliko prostega časa namenim športnim aktivnostim, ki jih izvajam skupaj s svojimi prijatelji.

Tabela 48: Rezultati odgovorov (trditev št. 38)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	1	4,3	1,2
2- V glavnem se ne strinjam	4	7	5,7	8,2
3- Ne morem se odločiti	16	15	22,9	17,6
4- V glavnem se strinjam	18	25	25,7	29,4
5- Popolnoma se strinjam	29	37	41,4	43,5
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

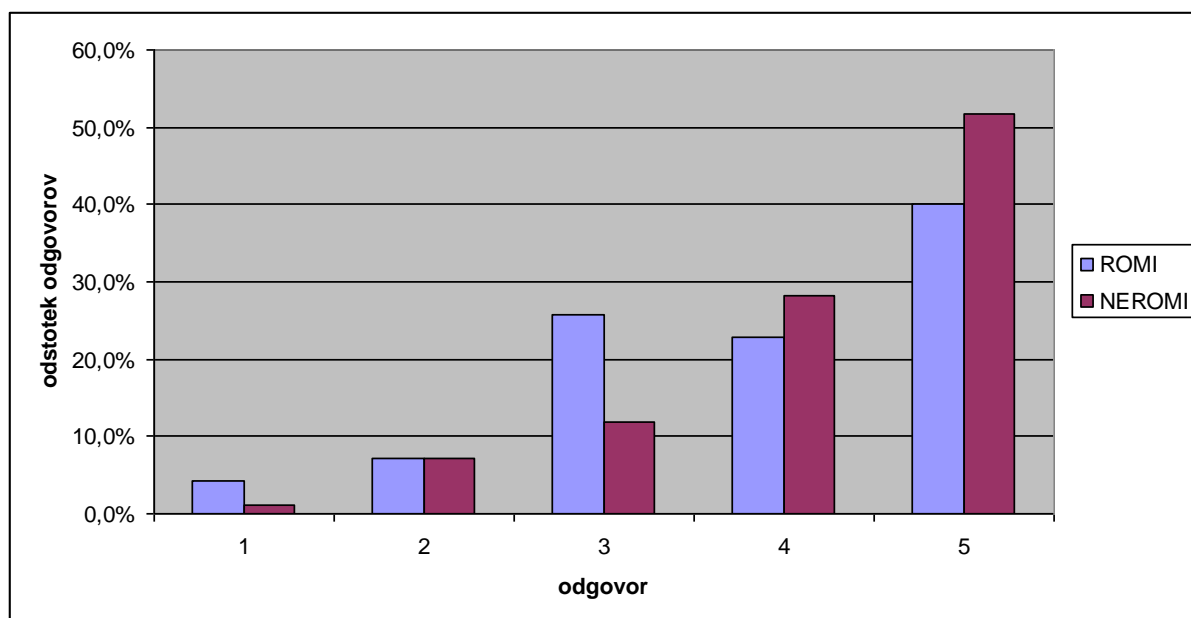
Slika 40. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 38)

Prostočasna športna aktivnost s prijatelji je priljubljena tako pri romskih kot tudi neromskih učencih. S trditvijo se strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam) 72,9 % neromskih in 67,1 % romskih učencev. Med neopredeljenimi (ocena 3) je 17,6 % neromskih in 22,9 % romskih učencev.

39. Starši me spodbujajo pri mojem vključevanju v športne aktivnosti.

Tabela 49: Rezultati odgovorov (trditev št. 39)

ODGOVOR (OCENA)	št. odgovorov ROMI	št. odgovorov NEROMI	% odgovorov ROMI	% odgovorov NEROMI
1- Sploh se ne strinjam	3	1	4,3	1,2
2- V glavnem se ne strinjam	5	6	7,1	7,1
3- Ne morem se odločiti	18	10	25,7	11,8
4- V glavnem se strinjam	16	24	22,9	28,2
5- Popolnoma se strinjam	28	44	40,0	51,8
SKUPAJ	70	85	100,0	100,0

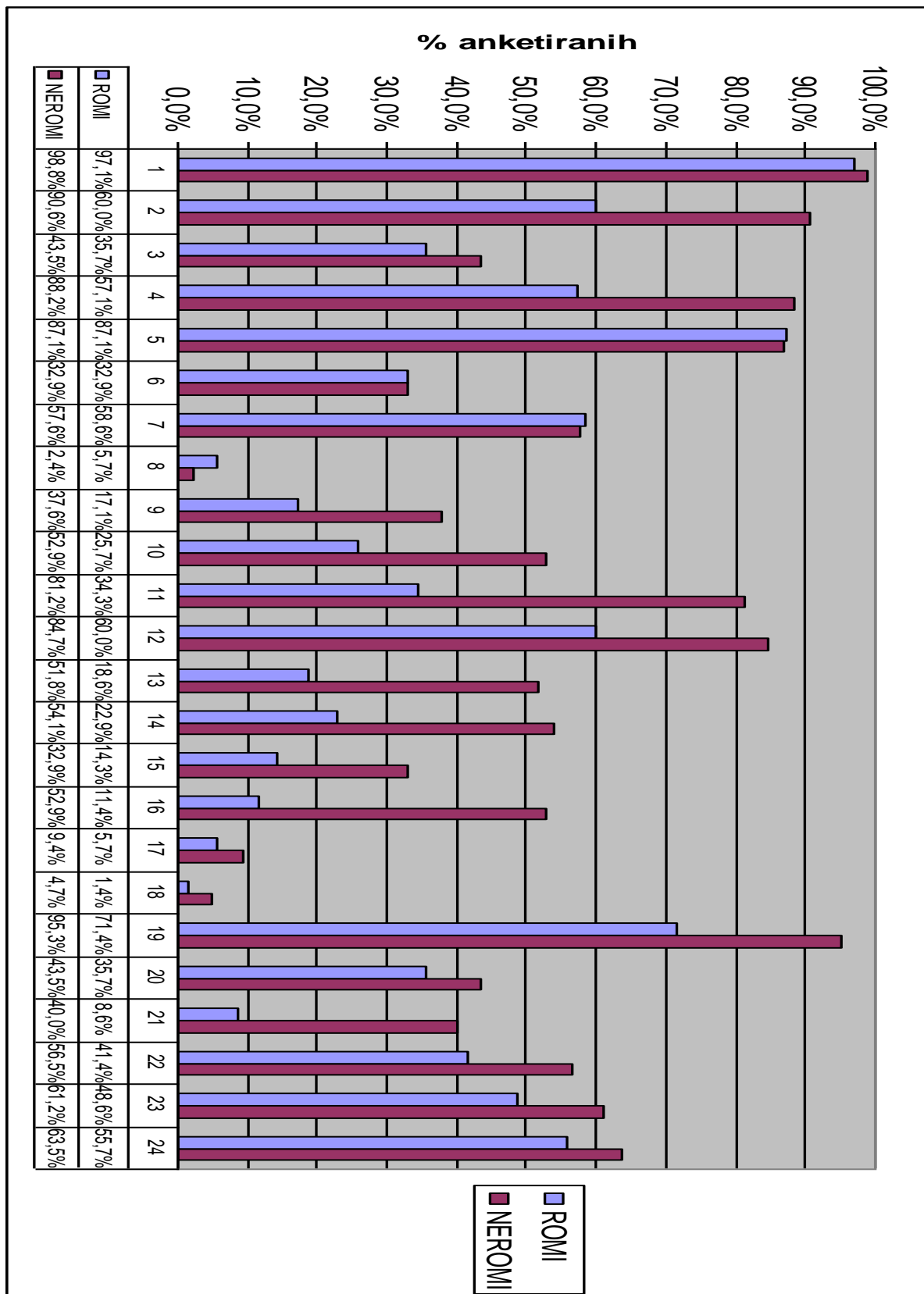

Slika 41. Grafična ponazoritev rezultatov (trditev št. 39)

Rezultati kažejo, da so starši neromskih učencev bolj aktivni pri spodbujanju svoji otrok za športno aktivnost.

Na 39. trditev je z oceno 4 in 5 odgovorilo 80,0 % neromskih učencev in 62,9 % romskih učencev. Med neopredeljenimi (ocena 3) je 25,7 % romskih in 11,8 % neromskih učencev.

40. Športni pripomočki, ki jih imajo učenci doma na razpolago.

Slika 42. Športni pripomočki, ki jih imajo učenci doma na razpolago

Legenda:

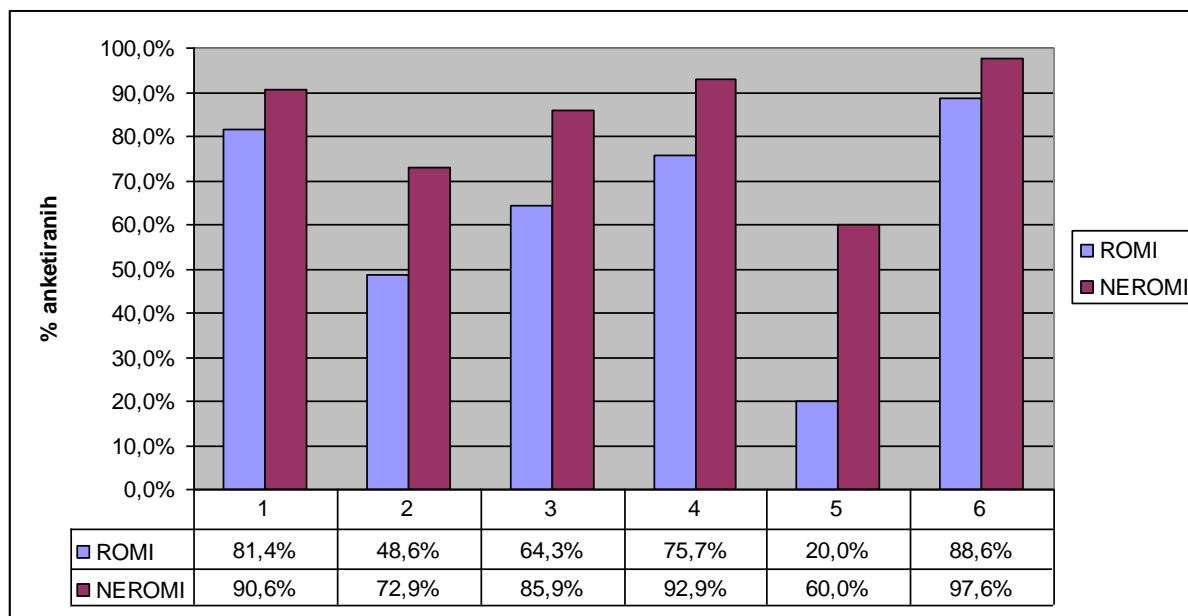
1 – kolo
2 – rolerji
3 – rolka
4 – žoga za košarko
5 – žoga za nogomet
6 – žoga za rokomet
7 – žoga za odbojko
8 – opremo za in-line hokej
9 – oprema za namizni tenis (lopar, žogice in miza za namizni tenis)
10 – oprema za tenis (lopar in žogice)
11 – oprema za badminton (lopar in žogice)
12 – plavalna očala
13 – plavuti
14 – potapljaška očala in dihalka
15 – drsalke
16 – oprema za alpsko smučanje (smučiči, smučarski čevlji, smučarske palice, smučarska očala)
17 – oprema za deskanje na snegu (snežna deska, čevlji za deskanje na snegu, smučarska očala)
18 – oprema za tek na smučeh (smučiči, čevlji za nordijsko smučanje, palice za tek na smučeh)
19 – čelada za kolesarjenje
20 – čelada za rolanje in rolkanje
21 – čelada za smučanje in deskanje na snegu
22 – ščitniki za dlani
23 – ščitniki za komolce
24 – ščitniki za kolena

Iz grafa lahko razberemo, da imajo romski učenci doma manj športnih pripomočkov. Razlika je opazna predvsem pri naslednjih športnih pripomočkih: rolerji, žoga za košarko, oprema za namizni tenis, oprema za tenis, oprema za badminton, plavalna očala, plavuti, potapljaška očala in dihalka, drsalke, oprema za alpsko smučanje, čelada za kolesarjenje, čelada za rolanje in rolkanje, čelada za smučanje in deskanje na snegu, ščitniki za dlani, ščitniki za komolce, ščitniki za kolena.

Oprema za in-line hokej, deskanje na snegu in tek na smučeh je v manjši meri prisotna tako pri romskih kot tudi neromskih učencih. Med drugim sta lahko vzroka za takšno stanje naslednja:

- omenjene športne zvrsti v Prekmurju nimajo tradicije;
- cena športnih pripomočkov.

41. Športna oprema, ki jo imajo učenci doma na razpolago.

Slika 43. Športna oprema, ki jo imajo učenci doma na razpolago

Legenda:

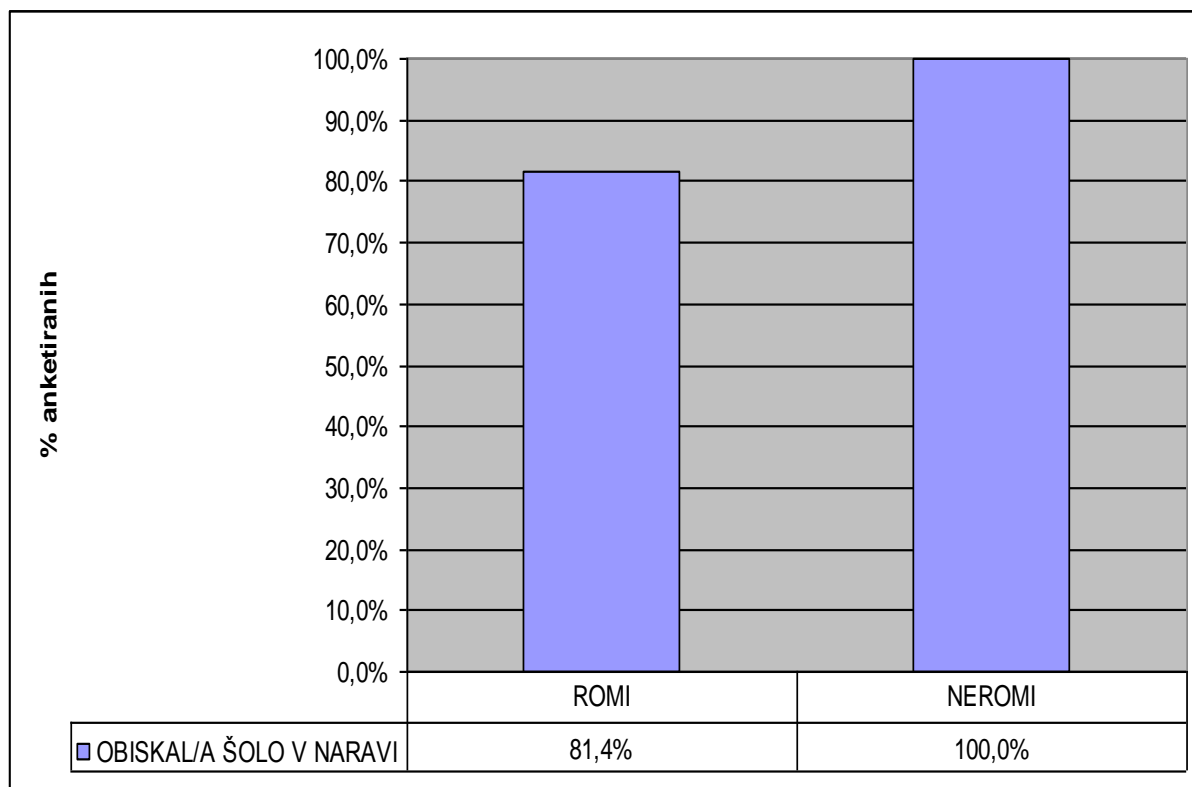
1 – športna torba oz. nahrbtnik
2 – pohodni čevlji
3 – dvoranski športni copati
4 – športni copati za zunanje aktivnosti
5 – smučarska obleka (hlače, jakna, zimska kapa, zimske rokavice)
6 – kopalke

Primerna športna oprema je predpogoj za kvalitetno izvajanje posameznih športnih zvrsti.

Podatki kažejo, da imajo romski učenci doma na razpolago manj športne opreme kot njihovi neromski vrstniki.

Posebej izstopa podatek, da kar 80,0 % romskih učencev nima smučarske obleke (hlače, jakna, zimska kapa, zimske rokavice).

42. Udeležba v šoli v naravi.

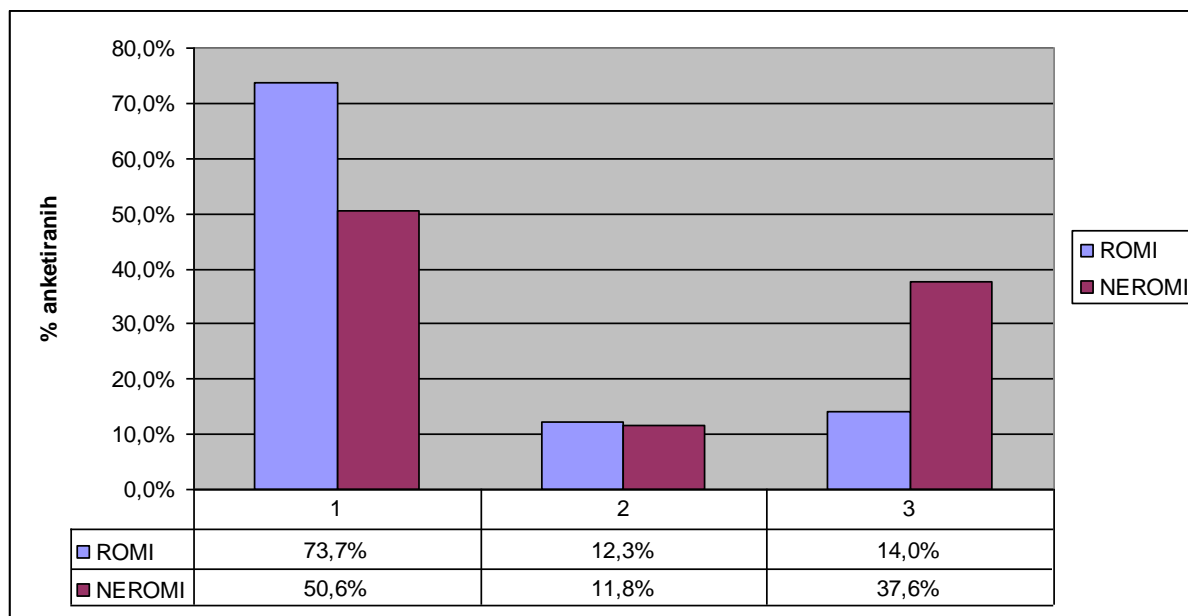

Slika 44. Udeležba v šoli v naravi

»Šola v naravi je integralni pedagoški proces, ki poteka zunaj stalnega bivanja. Prepletajo se vsebine športa, naravoslovja, družboslovja, glasbenega in likovnega izražanja. Osnovni namen je spodbuditi kulturni odnos do narave ter spoštovanje naravne in kulturne dediščine. Šola v naravi pa je tudi izredna priložnost za spodbujanje pozitivnih medsebojnih odnosov med učenci, saj nudi možnost poglobljenega spoznavanja in drugačnega skupnega sodelovanja učiteljev ter učencev« (Kovač in Novak, 2004, str. 66).

Po zbranih podatkih se takšne oblike pedagoškega procesa ni udeležilo kar 18,6 % romskih učencev.

43. Tip šole v naravi, ki so se jih učenci udeležili.

Slika 45. Tip šole v naravi, ki so se jih učenci udeležili

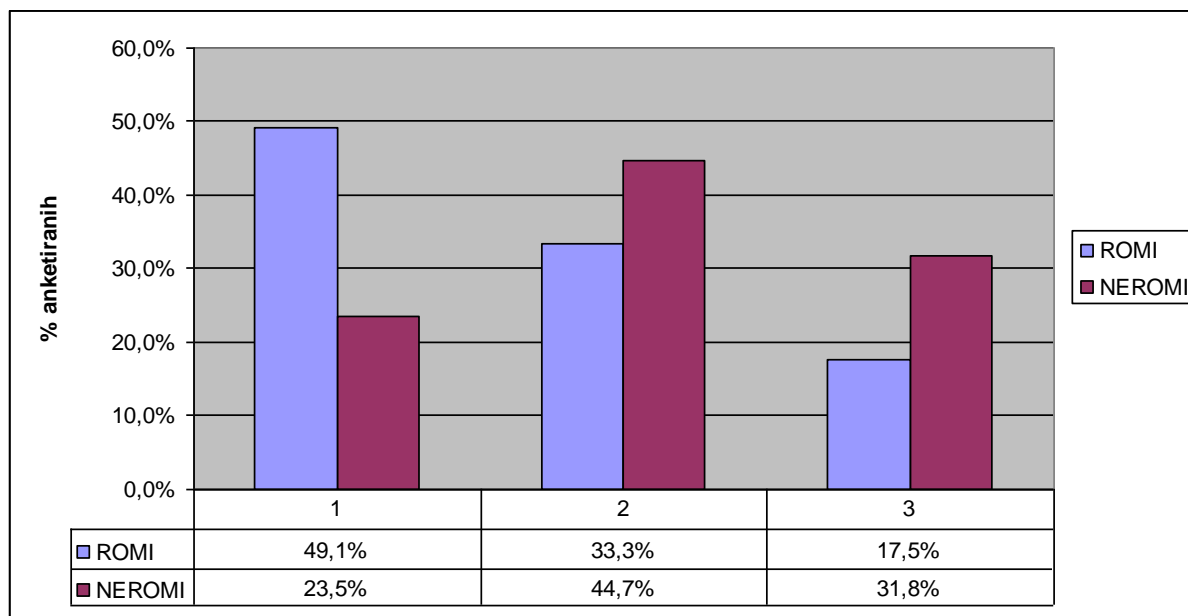
Legenda:

1 – poletna šola v naravi
2 – zimska šola v naravi
3 – poletna in zimska šola v naravi

V učnem načrtu za športno vzgojo je predlagano, da šole izvedejo poletno šolo v naravi s plavalnimi vsebinami in zimsko šolo v naravi z dejavnostmi na snegu. V četrtem razredu naj poteka poletna šola v naravi, ki je namenjena predvsem plavalnemu opismenjevanju in izpopolnjevanju plavanja. V zimski šoli v naravi pa je v ospredju smučanje, tek na smučeh ter drugi zimski športi (Kovač in Novak, 2004).

73,7 % romskih učencev in 50,6 % neromskih učencev se je udeležilo poletne šole v naravi. Udeležba v zimski šoli v naravi je zelo nizka tako pri romskih kot tudi neromskih učencih. Obeh šol v naravi se je udeležilo 37,6 % neromskih učencev in 14,0 % romskih učencev.

44. Število obiskov šole v naravi.

Slika 46. Število obiskov šole v naravi

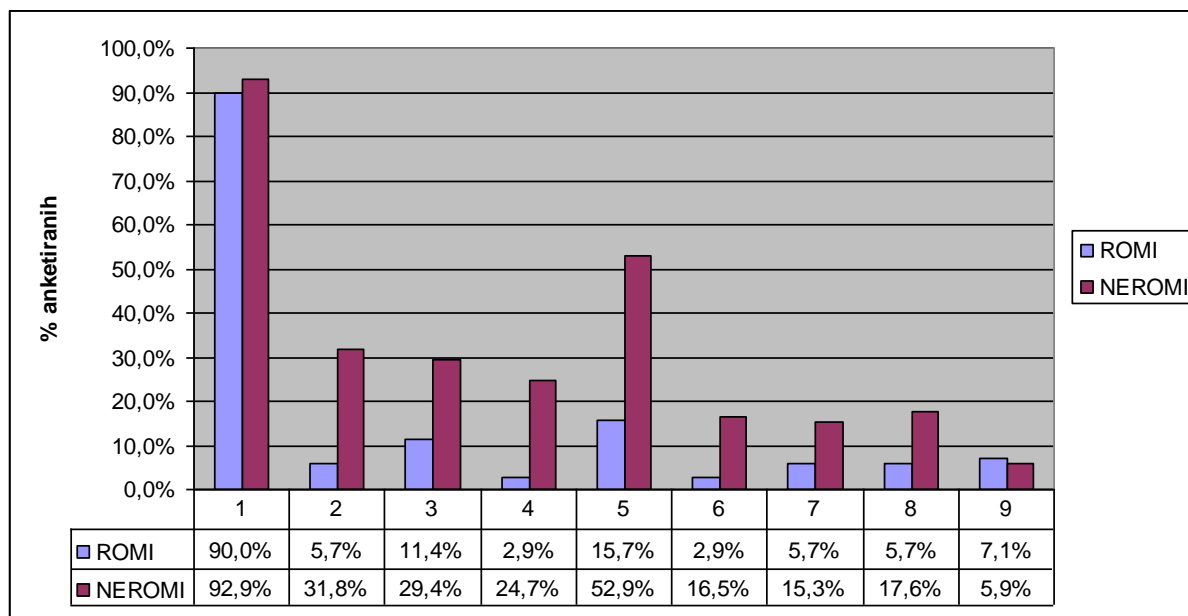
Legenda:

1 – 1-krat
2 – 2-krat
3 – 3- in večkrat

V času obveznega šolanja mora osnovna šola program šole v naravi učencem ponuditi vsaj 1-krat, vključevanje učencev pa je prostovoljno.

49,1 % romskih učencev se je šole v naravi udeležilo enkrat. Na drugi strani pa se je skoraj polovica (44,7 %) neromskih učencev šole v naravi udeležila dvakrat.

45. Športni objekti v domačem kraju.

Slika 47. Športni objekti v domačem kraju

Legenda:

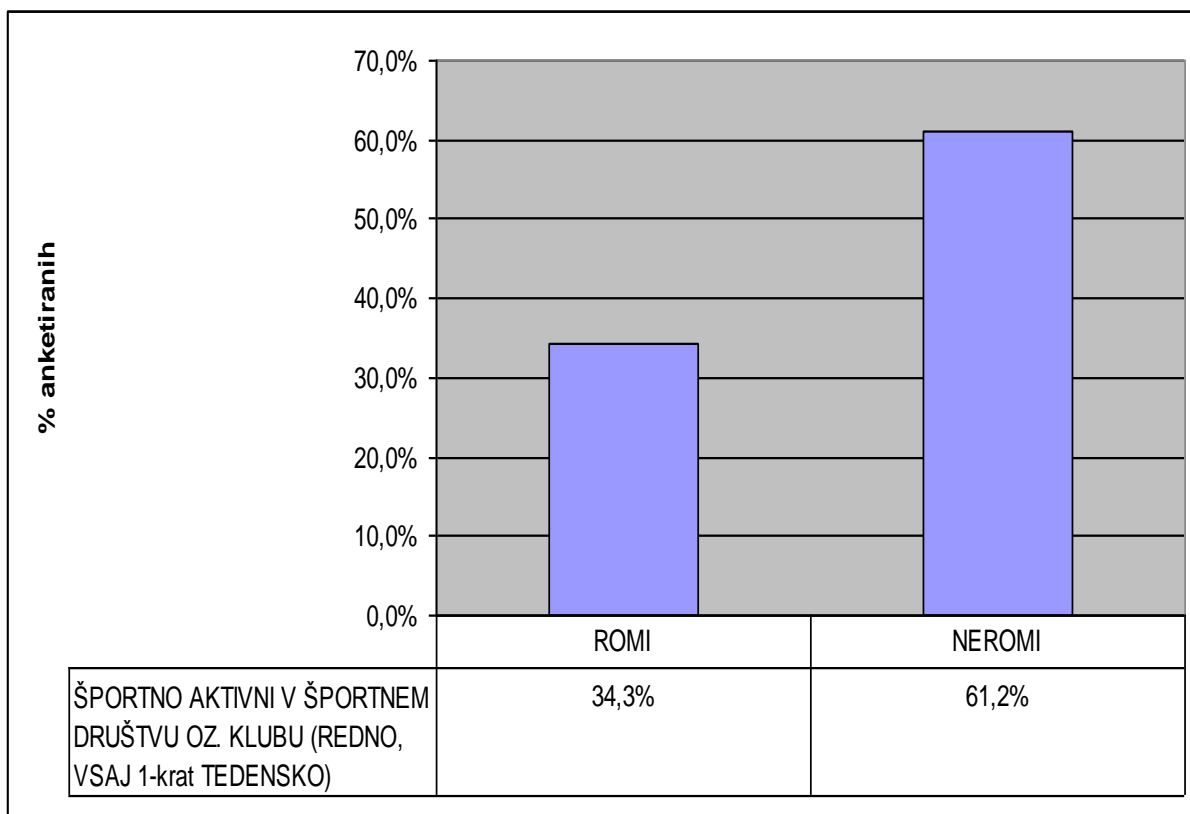
1 – travnato igrišče za nogomet
2 – večnamensko športno dvorano
3 – igrišče za odbojko na mivki
4 – teniško igrišče
5 – asfaltirano športno igrišče
6 – atletski stadion
7 – bazen
8 – fitness center
9 – v domačem kraju nimamo nobenega od navedenih športnih objektov

Med športnimi objekti so v ospredju travnata igrišča za nogomet, saj jih ima v domačem kraju kar 92,9 % neromskih učencev in 90,0 % romskih učencev. Vzrokov za takšno stanje je lahko več:

- nogomet ima v Prekmurju tradicijo;
- priprava oz. gradnja travnatiga igrišča za nogomet v primerjavi z drugimi športnimi objekti ne predstavlja velik strošek.

Podatki kažejo, da je stanje na področju športnih objektov zelo različno. Podoben odstotek med romskimi in neromskimi učenci je le pri travnatih igriščih za nogomet. Pri ostalih športnih objektih pa prevladujejo odgovori neromskih učencev.

46. Športno aktivni v športnem društvu oz. klubu.

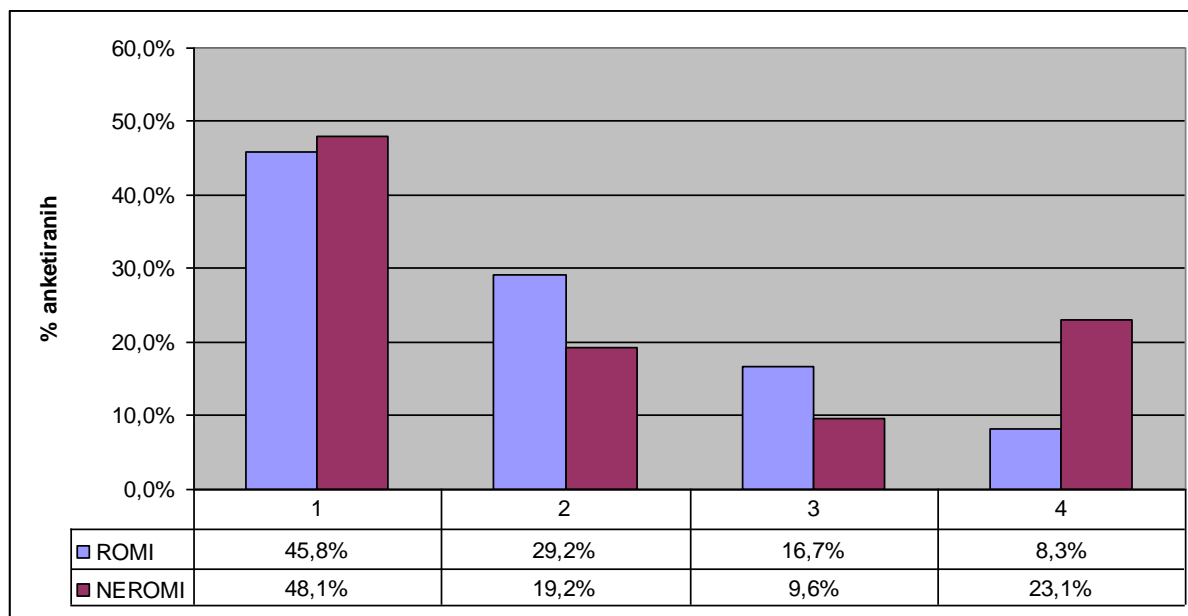

Slika 48. Športno aktivni v športnem društvu oz. klubu

V športnih društvih oz. klubih je aktivnih precej več neromskih kot romskih učencev. Redno, vsaj enkrat tedensko obiskuje vadbo oz. treninge 61,2 % neromskih učencev in samo 34,3 % romskih učencev.

Prostočasna športna aktivnost otrok je odvisna predvsem od pozitivnih spodbud njihovih staršev. Starši lahko otroka usmerjajo v določeno športno panogo ter mu s pomočjo lastnih finančnih sredstev omogočijo obiskovanje treningov in tekem.

47. Oddaljenost od športnega objekta.

Slika 49. Oddaljenost od športnega objekta

Legenda:

1 – do 3 km
2 – od 3 km do 6 km
3 – od 7 km do 10 km
4 – nad 10 km

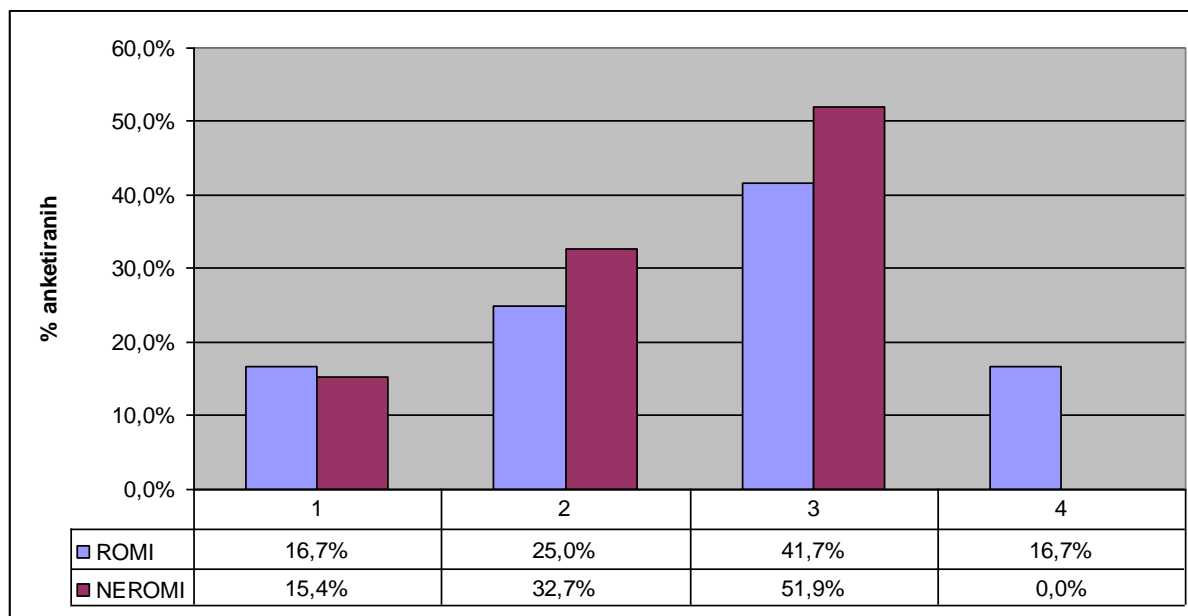
Oddaljenost od športnega objekta lahko predstavlja omejitveni dejavnik pri vključevanju v določeno športno društvo oz. klub. Zato so pričakovani podatki, ki kažejo, da je skoraj polovica romskih in neromskih učencev od športnega objekta oddaljena do treh kilometrov.

Od tri do šest kilometrov je od športnega objekta oddaljenih 29,2 % romskih in 19,2% neromskih učencev.

Od sedem do deset kilometrov je od športnega objekta oddaljenih 16,7 % romskih in 9,6 % neromskih učencev.

Odstotek romskih učencev je najnižji (8,3 %) pri oddaljenosti nad deset kilometrov. Pri neromskih učencih pa je odstotek tistih, ki so od športnega objekta oddaljeni nad deset kilometrov 23,1 %.

48. Organizacija prevoza.

Slika 50. Organizacija prevoza

Legenda:

1 – javni prevoz (avtobus, vlak ...)
2 – prevoz s starši prijateljev
3 – prevoz s starši oz. sorodniki
4 – prevoz v okviru športnega društva oz. kluba

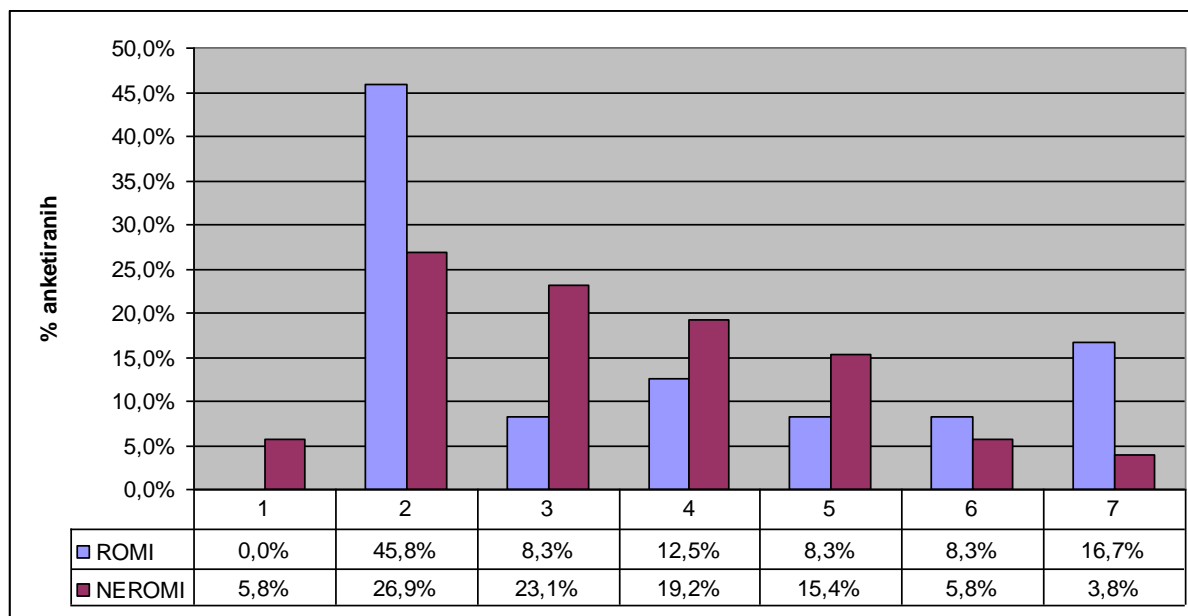
Učence na vadbo oz. treninge vozijo predvsem starši oz. sorodniki ter starši prijateljev.

Kar 51,9 % neromskih in 41,7 % romskih učencev na treninge vozijo starši oz. sorodniki. Temu sledijo prevozi s starši prijateljev, saj je ta način prevoza prisoten pri 25,0 % romskih in 32,7 % neromskih učencev.

Preostali del (15,4 %) neromskih učencev prihaja na treninge z javnim prevozom.

16,7 % romskih učencev prihaja na treninge z javnim prevozom. Prav tako je 16,7 % romskih učencev, ki imajo organiziran prevoz v okviru športnega društva oz. kluba.

49. Število treningov v obsegu enega tedna.

Slika 51. Število treningov v obsegu enega tedna

Legenda:

1 – 1 trening
2 – 2 treninga
3 – 3 treninge
4 – 4 treninge
5 – 5 treningov
6 – 6 treningov
7 – 7 treningov

Rezultati kažejo, da med romskimi in neromskimi učenci obstajajo večje razlike.

Skoraj polovica (45,8 %) vseh romskih učencev, ki so aktivni v športnem društvu oz. klubu, opravi v enem tednu dva treninga. V primerjavi z neromskimi učenci je velik (16,7 %) tudi odstotek romskih učencev, ki v obsegu enega tedna opravi sedem treningov.

Pri neromskih učencih je nizek odstotek tisti, ki opravi na teden en trening (5,8 %), šest treningov (5,8 %) in sedem treningov (3,8 %).

5.1. RAZPRAVA

Športna vzgoja v osnovni šoli pomembno prispeva k skladnemu biopsihosocialnemu razvoju mladega človeka ter sprostitvi in kompenzaciji negativnih učinkov šolskega in izven šolskega dela. Učenci se lahko pri športni vzgoji ob primerno izbranih vsebinah, ustreznih metodah in oblikah dela psihično sprostijo ter hkrati osmislijo in bolje razumejo šport. Ob tem pa lahko kvaliteten proces športne vzgoje učencem pomaga oblikovati pozitiven odnos do športa kot kulturne sestavine človekovega življenja (Kovač in Novak, 2004).

Pridobljeni podatki kažejo, da tako romski kot neromski učenci pozitivno ocenjujejo športno vzgojo v svoji šoli. Strinjajo se, da mora biti športna vzgoja vključena v vse šole in da se mora redno izvajati (trditvi 8 in 26). Romski in neromski učenci so enotnega mnenja, da bi želeli imeti športno vzgojo večkrat na urniku in da je pomemben sestavni del življenja tudi po končani osnovni šoli (trditvi 2 in 13). Na ure prihajajo z veseljem ter si v procesu športne vzgoje želijo vedno novih vaj ter nalog (trditvi 20 in 34). S trditvijo, da k uram športne vzgoje ne hodijo za to, ker je obvezen predmet in da je čas pri športni vzgoji koristno uporabljen, pa se strinja več neromskih kot romskih učencev (trditvi 23 in 31).

Sodelovanje, pomoč in spoštovanje drugih učencev je med urami športne vzgoje prisotno pri obeh skupinah (trditve 9, 30, 35, 36). Romski in neromski učenci visoko cenijo svoje sposobnosti (trditev 5) ter se strinjajo, da je šport pomembno sredstvo pri odpravljanju telesnih in drugih pomanjkljivosti (trditev 17). Pri urah športne vzgoje se pogovarjajo o koristnosti športne aktivnosti (trditev 25).

Pogovori na temo ocenjevanja ter uporaba učil in merilnih naprav so prisotni v različnem obsegu. Razlog za neenotnost učencev pri reševanju vprašalnika je verjetno različno stanje na tem področju na posameznih šolah (trditvi 15 in 32).

Učenci (Romi in Neromi) pri urah športne vzgoje sodelujejo s svojimi predlogi (trditev 18) in so s prostorom, kjer telovadijo, zadovoljni (trditev 33).

Pozitivne izkušnje pri športni vzgoji se zrcalijo tudi v odnosu do prostočasnih športnih aktivnosti. Učenci (Romi in Neromi) podpirajo športno-rekreativno dejavnost starejših (trditvi 12 in 19) in so tudi sami v svojem prostem času športno aktivni (trditev 37), predvsem v družbi prijateljev (trditev 38). Posebej spodbudno je, da tako romski kot neromski učenci ocenjujejo, da imajo za športno dejavnost zadosti možnosti (trditev 27). Kljub temu da meni večina romskih učencev, da je športna aktivnost po končani osnovni šoli pomembna, se kar 20,0 % romskih učencev strinja (popolnoma se strinjam in v glavnem se strinjam), da bo športno aktivnost po zaključku osnovne šole povsem opustilo, 20,0 % romskih učencev pa se trenutno še ne more opredeliti (trditev 28).

Skoraj polovica (45,7 %) romskih in (44,7 %) neromskih učencev se ne more odločiti, če je pomembnejša množična športna aktivnost ali vrhunski šport. Ostali romski učenci se rahlo nagibajo na stran vrhunškega športa. Pri ostalih neromskih učencih pa prevladuje mnenje, da je množična športna aktivnost pomembnejša od vrhunškega športa (trditev 14).

Romski in neromski učenci niso enotnega mnenja, ali šport družbo več stane, kot ima od njega koristi (trditev 21). Dokaj enotni pa so, da šport človeka vzgaja (trditev 24) in je enako primeren za ženske in moške (trditev 16).

Športni dogodki so pogosto tema pogovorov pri obeh skupinah (trditev 6). Razlike med romskimi in neromskimi učenci pa se pojavijo pri obisku in spremljanju športnih dogodkov v medijih (radio, TV, internet, časopis) (trditvi 4 in 29). Predvsem neromski učenci obiskujejo športne prireditve ter jih spremljajo v medijih (radio, TV, internet, časopis).

Del osnovnošolskega izobraževanja je tudi šola v naravi, ki spada v razširjen program osnovne šole. V času obveznega šolanja mora šola učencem ponuditi vsaj eno šolo v naravi. V učnem načrtu za športno vzgojo sta predlagani dve šoli v naravi:

- poletna šola v naravi s plavalnimi vsebinami (četrti razred) in
- zimska šola v naravi z dejavnostmi na snegu (peti ali šesti razred).

Vključevanje učencev v ponujene programe je prostovoljno.

S šolo v naravi učencem omogočimo strnjen večdnevni integralen pedagoški proces, ki se praviloma izvaja v naravnem okolju (ob morju, jezeru, reki, v gozdu, v gorah ...) zunaj kraja stalnega bivanja. Različne okoliščine (sproščeno vzdušje, spodbudni učinki skupine, večja motiviranost, bolj zgoščeno delo, več vadbe, ekonomizacija vadbe zaradi žičniških naprav, možnost izbire različnih vadišč, slana morska voda ...) imajo velik učinek na splošnem pedagoškem in tudi izobraževalnem področju. Ob tem pa je pomembno, da je šola v naravi vsebinsko raznolika in vsebuje različna učna področja (Kristan, 1998).

Tako vrsta kot število obiskov šole v naravi je povezano s finančnimi sredstvi. Vsak učenec je do sofinanciranja in do subvencioniranja šole v naravi iz sredstev državnega proračuna upravičen vsaj enkrat v času njegovega obveznega osnovnošolskega izobraževanja (15. člen pravilnika o financiranju šole v naravi). Šola pri določitvi višine dodelitve sredstev učencem, ki zaradi socialnega položaja v celoti ne zmorejo plačati prispevka za šolo v naravi, upošteva zlasti naslednje kriterije (Pravilnik o financiranju šole v naravi, 2004):

- prejemanje denarne socialne pomoči po predpisih o socialnem varstvu,
- višina dohodkov na družinskega člana,
- višina otroških dodatkov,
- brezposelnost staršev,
- dolgotrajna bolezen v družini,
- dolgotrajnejši socialni problemi in druge specifike v družini.

Pridobljeni podatki kažejo, da pri obisku šole v naravi obstajajo med romski in neromskimi učenci razlike. Šole v naravi so se udeležili vsi neromski učenci, ki so bili zajeti v vzorec. Takšne oblike pedagoškega procesa pa se ni udeležilo kar 18,6 % romskih učencev (Slika 44).

Med tistimi, ki so se udeležili šole v naravi, jih je bilo le 12,3 % romskih in 11,8 % neromskih učencev takih, ki so bili v zimski šoli v naravi. 73,7 % romskih učencev in

50,6 % neromskih učencev pa je bilo v poletni šoli v naravi. Lahko predvidevamo, da je vzrok za takšno nesorezmerje v stroških izvedbe posamezne šole v naravi (Slika 45).

Odgovori učencev o številu udeležb v šoli v naravi se med sabo delno razlikujejo. Šolo v naravi je skoraj polovica (49,1 %) romskih učencev obiskala enkrat, velik odstotek (44,7 %) neromski učencev pa dvakrat. Tri in večkrat je šolo v naravi obiskalo le 17,5 % romskih in kar 31,8 % neromskih učencev (Slika 46).

Romska skupnost v Sloveniji se srečuje z različnimi težavami. Klopčičeva (2007) najava, da so skupni življenjski problemi Romov v Sloveniji naslednji: življenje na obrobju, slab socialno-ekonomski položaj, nizka izobrazbena raven, brezposelnost, odvisnost od socialnih transferjev, izključevanje, diskriminacija, nestrpnost in antiromski rasizem ter pomanjkanje medkulturnega dialoga med romsko skupnostjo in večino. Takšne razmere otežujejo normalno življenje romskih družin in posredno tudi vsestransko harmoničen razvoj romskih otrok.

Nizka izobrazbena raven ter posledično večja brezposelnost Romov povečuje njihovo odvisnost od socialnih transferjev. Starši, ki imajo manj finančnih sredstev, svojim otrokom težje omogočijo vključevanje v športne aktivnosti. Tako lahko boljši socialno-ekonomski položaj družine pomeni boljši izhodiščni položaj za ukvarjanje s športnimi aktivnostmi, saj lahko starši svojim otrokom omogočijo boljšo opremo ter pogoje vadbe. Podatki, pridobljeni v diplomskem delu, kažejo, da so neromski starši bolj aktivni pri spodbujanju svojih otrok za športno aktivnost (trditev 39).

Romski in neromski učenci se med sabo razlikujejo po tem, koliko športnih pripomočkov imajo doma na razpolago. Iz podatkov lahko razberemo, da imajo neromskih učencih doma več športnih pripomočkov. Pri kar 19-ih od 24 naštetih športnih pripomočkov prevladujejo odgovori neromskih učencev (Slika 42).

Rezultati so pokazali podobno stanje tudi na področju športne opreme. Pri vseh šestih naštetih delih športne opreme prevladujejo odgovori neromskih učencev. Še posebej izstopa nizek (20,0 %) odstotek romskih učencev, ki imajo doma smučarsko obleko (Slika 43).

Kar 92,9 % neromskih in 90,0% romskih učencev navaja, da imajo v domačem kraju travnata igrišča za nogomet. Predvidevamo, da sta vzroka za takšno stanje med drugim tudi naslednja:

- nogomet ima v Prekmurju tradicijo;
- priprava oz. gradnja travnatega igrišča za nogomet v primerjavi z drugimi športnimi objekti ne predstavlja velik strošek.

Pri ostalih sedmih naštetih športnih objekti prevladujejo odgovori neromskih učencev (Slika 47).

Podatki kažejo, da med romskimi in neromskimi učenci v obisku organizirane prostočasne športne aktivnosti obstajajo večje razlike, saj je vsaj enkrat tedensko v športnem društvu oz. klubu aktivnih samo 34,3 % romskih učencev in kar 61,2 % neromskih učencev. Glede na pozitivno oceno šolske športne vzgoje in prostočasne

Športne aktivnosti romskih otrok lahko predvidevamo, da romski otroci nimajo enakih možnosti za vključevanje v organizirano vadbo v športnih društvih oz. klubih (Slika 48).

Oddaljenost od športnih objektov, kjer se izvaja organizirana športna aktivnost, lahko predstavlja dodaten omejitveni dejavnik pri vključevanju otrok v športne sredine. To potrjujejo tudi podatki, zbrani v diplomskem delu. Skoraj polovica (45,8 %) romskih in (48,1 %) neromskih učencev je od športnega objekta, kjer se izvaja vadba oz. trening, oddaljena do tri kilometre (Slika 49).

Učenci v obsegu enega tedna opravijo različno število treningov (Slika 51), kar izvira predvsem iz specifičnosti posameznih športnih panog in kakovostnega nivoja izvedbe posameznih programov. Prevoz tako romskih kot neromskih učencev na vadbo oz. trening pa je predvsem v domeni staršev oz. sorodnikov in staršev učenčevih prijateljev (Slika 50).

6. SKLEP

Pozitiven odnos do športa je pomemben dejavnik udeležbe v športnorekreativnih dejavnostih, saj se ljudje z negativnimi stališči do rekreativnega gibanja zelo redko ali celo nikoli ne bodo ukvarjali z neko športnorekreativno dejavnostjo (Yaguchi in Furutani, 1993 v Doupona Topič in Sila, 2007).

Zato je pomembno, da športna vzgoja v šoli in spodbudno družinsko okolje pozitivno vplivajo na otrokov odnos do športa in športne vzgoje.

Romi se v današnji družbi srečujejo z različnimi težavami (nizka izobrazbena raven, brezposelnost, izključevanje, diskriminacija ...), ki otežujejo njihovo družinsko življenje. Nespodbudno družinsko okolje pa dodatno ovira normalen vsestranski razvoj romskih otrok.

V diplomskem delu smo zato poskušali ugotoviti, kakšen je odnos do športa in športne vzgoje romskih in neromskih učencev. Odnos do športa in športne vzgoje smo ugotavljali z vprašalnikom, ki je za boljše razumevanje zajemal tudi materialne pogoje in zunajšolsko športno aktivnost.

Analizirali smo odgovore 70 romskih in 85 neromskih učencev iz dvanajstih osnovnih šol v Prekmurju ter prišli do naslednjih zaključkov:

- bilo je ugotovljeno, da so stališča tako romskih kot tudi neromskih učencev do športne vzgoje pozitivna. Učenci se strinjajo, da je športna vzgoja pomemben predmet v osnovnošolskem izobraževanju ter si jo želijo imeti večkrat na urniku. To je predvsem zasluga posameznih šol, materialnih pogojev za delo ter kvalitetnega dela profesorjev športne vzgoje;
- pridobljeni podatki kažejo, da se razlike med romskimi in neromskimi učenci pojavljajo predvsem v domačem okolju. Tako imajo neromski učenci doma na razpolago več športne opreme in športnih pripomočkov ter imajo v domačem kraju ponujenih več športnih objektov.

Dejavnike, ki negativno vplivajo na odnos otrok do športa, je potrebno odpraviti. Kot družba moramo težiti k temu, da bo vsakdo imel možnost razvijati svoje telesne in umske sposobnosti ter da bodo izobraževanje v športu in različni športni programi enako dostopni vsakemu posamezniku.

Rezultati diplomskega dela bodo pomagali pri integraciji romskih otrok v redni pedagoški proces pri športni vzgoji in bodo koristni tako za učitelje športne vzgoje ter za vse ostale, ki se ukvarjajo z vzgojno-izobraževalnim procesom romskih otrok.

7. LITERATURA

- Barle Lakota, A., Gajgar, M., Horvat-Muc, J., Kovač Šebart, M. in Krek, J. (2004). Strategija vzgoje in izobraževanje Romov v Republiki Sloveniji. Pridobljeno 16. 2.2009 iz http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/razvoj_solstva/projekti/enake_moznosti/
- Berčič, H. (2003). *Šport, droge in zdravje odvisnikov*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Berčič, H. (2004). Gibalno/športna dejavnost otrok v družini – naložba v zdrav življenjski slog odraslih. V Kovač, M. (ur.), *17. strokovni posvet športnih pedagogov Slovenije – Zbornik referatov* (str. 97–100). Nova Gorica, 18. do 20. november 2004. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
- Doupona, M. (1997). Šport, dejavnik komunikacije v vrtcu, družini in družbi. V Puš-Seme, S. in Koželj, D. (ur.), *Šport in družina* (str. 9-18). Ljubljana: Olimpijski komite Slovenije, Združenje športnih zvez, Odbor športa za vse.
- Doupona, M. in Petrovič, K. (2000). *Šport in družba: sociološki vidiki*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Doupona Topič, M. in Sila, B. (2007). Oblike in načini športne aktivnosti v povezavi s socialno stratifikacijo. *Šport*, 55 (3), 12–16.
- Horvat-Muc, J. (2005). Romi na Slovenskem. V Bačič, G. (ur.), *Romski zbornik: Romano kedijpe*. Murska Sobota: Zveza Romov Slovenije.
- Jurak, G., Kovač, M. in Strel, J. (2007). Prostočasna športna dejavnost mladih. V Kovač, M. in Starc, G. (ur.), *Šport in življenjski slogi slovenskih otrok in mladine*. (str. 165-175). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo in Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
- Kajtna, T. in Burnik, S. (2004). Socialna moč in vpliv športnega pedagoga na učenca. V Kovač, M. (ur.), *17. strokovni posvet športnih pedagogov Slovenije – Zbornik referatov* (str. 140–144). Nova Gorica, 18. do 20. november 2004. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
- Klopčič, V. (2007). *Položaj Romov v Sloveniji: Romi in Gadže*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.
- Koprivnjak, T. in Ambrožič, F. (1987). *Izdelava instrumenta za merjenje stališča odraščajoče mladine do telesne vzgoje*. Ljubljana: Fakulteta za telesno kulturo, Inštitut za kineziologijo.
- Kovač, M. (2001). Izbirni predmet šport. V Škof, B. in Kovač, M. (ur.), *14. strokovni posvet športnih pedagogov Slovenije – Zbornik referatov* (str. 157–162). Kranjska Gora, 25. do 27. oktober 2001. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

Kovač, M. in Novak, D. (2004). *Učni načrt: program osnovnošolskega izobraževanja*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kovač, M. in Novak, D. (2002). *Učni načrt: izbirni predmet: Šport*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kovač, M., Jurak, G. in Strel, J. (2007). Šolsko okolje in družina kot oblikovalca življenjskega sloga mladih. V Kovač, M. in Starc, G. (ur.), *Šport in življenjski slogi slovenskih otrok in mladine*. (str. 155–163). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo in Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

Kristan, S. (1998). *Šola v naravi*. Radovljica: Didakta.

Neubauer, H. (2004). *Učni načrt: izbirni predmet: Plesne dejavnosti*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Obreza, J. (2003). Romi v slovenskem pravnem redu in njihova politična participacija na lokalni ravni v luči predvidenih zakonskih sprememb. V Klopčič, V. in Polzer, M. (ur.), *Evropa, Slovenija in Romi*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.

Petrovič, K. (1991). Športna vzgoja otrok v družini – med znanstvenimi spoznanji in prakso. V Slana, N. (ur.), *Izobraževanje v Sloveniji za 21. stoletje. Konceptija in strategija športne vzgoje v Sloveniji*. (str. 47–54). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Pišot, R. (1999). Principi motoričnega učenja kot osnova za izbiro primerne strategije poučevanja otrok. V Škof, B., Rot, A. in Kovač, M. (ur.), *17. strokovni posvet športnih pedagogov Slovenije – Zbornik referatov* (str. 136–139). Rogaška Slatina, 6. do 8. maj 1999. Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

Pišot, R. in Jelovčan, G. (2006). *Vsebine gibalne/športne vzgoje v predšolskem obdobju*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče.

Pravilnik o financiranju šole v naravi (4.6.2004). Uradni list RS, št. 61/2004. Pridobljeno 26.2.2009 iz <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200461&stevilka=2810>

Statistični urad Republike Slovenije (2002). Pridobljeno 23.1.2009 iz <http://www.stat.si/pxweb/Database/Popis2002/Popis2002.asp>

Šiftar, V. (1970). *Cigani: minulosť v sedanjosti*. Murska Sobota: Pomurska založba.

Štihec, J. in Kovač, M. (1988). *Vpliv eksperimentalnega programa vadbe na razvoj nekaterih morfoloških in motorični dimenzij 8. letnih učencev in učenk*. Magistrska naloga. Ljubljana: Fakulteta za telesno kulturo.

- Štrukelj, P. (2004). *Tisočletne podobe nemirnih nomadov: zgodovina in kultura Romov v Sloveniji*. Ljubljana: Družina.
- Tancer, M. (1994). *Vzgoja in izobraževanje Romov na Slovenskem*. Maribor: Založba Obzorja.
- Tancer, M. (2003). Izobraževanje Romov v Sloveniji. V Klopčič, V. in Polzer, M. (ur.), *Evropa, Slovenija in Romi*. Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja.
- Tušak, M., Tušak, M. in Tušak, M. (2003). *Vloga družine in staršev v športu*. Ljubljana: Zalog: Klub M. T.
- Videmšek, M. in Visinski, M. (2001). *Športne dejavnosti predšolskih otrok*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Videmšek, M., Berdajs, P. in Karpljuk, D. (2003). *Mali športnik: gibalne dejavnosti otrok do tretjega leta starosti v okviru družine*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (13.4.2007). Uradni list RS, št. 33/2007. Pridobljeno 21.1.2009 iz <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?stevilka=1762&urlid=200733>

8. PRILOGA

VPRAŠALNIK

ODNOS DO ŠPORTA IN ŠPORTNE VZGOJE

Pred sabo imaš vprašalnik, ki se nanaša na tvoj odnos do športa in športne vzgoje. Natančno preberi trditve od 1 do 39 in jih oceni. Pri vsaki trditvi obkroži številko, ki najbolj ustreza tvojemu odgovoru:

1	2	3	4	5
Sploh se ne strinjam.	V glavnem se ne strinjam.	Ne morem se odločiti.	V glavnem se strinjam.	Popolnoma se strinjam.

Ostali del vprašalnika dopolni po navodilih, ki so podana ob vsakem vprašanju.
Če se pri reševanju vprašalnika zmotiš prečrtaj že obkrožen odgovor in obkroži nov (pravi) odgovor.

SPOL (obkroži): M Ž

1.	Vsak bi si moral življenje urediti tako, da bi našel čas za svojo športno aktivnost.	1	2	3	4	5
2.	Športno vzgojo bi želel imeti večkrat.	1	2	3	4	5
3.	V prostem času se sploh ne ukvarjam s športom.	1	2	3	4	5
4.	Redno obiskujem športne prireditve.	1	2	3	4	5
5.	Če se potrudim, pri urah športne vzgoje zmorem vse.	1	2	3	4	5
6.	O športnih dogodkih se pogovarjam s prijatelji.	1	2	3	4	5
7.	Športna aktivnost odstranjuje čustveno napetost.	1	2	3	4	5
8.	Obvezna športna vzgoja se mora redno izvajati.	1	2	3	4	5
9.	V športu se učimo sodelovanja.	1	2	3	4	5
10.	Zanimajo me uspehi naših športnih reprezentanc.	1	2	3	4	5
11.	Športno vzgojo bi lahko črtali iz urnika.	1	2	3	4	5
12.	Tudi starejši ljudje bi se morali ukvarjati s športno-rekreativno dejavnostjo.	1	2	3	4	5
13.	Po končani osnovni šoli športna vzgoja ni več pomembna.	1	2	3	4	5
14.	Množična športna aktivnost je pomembnejša od vrhunskega športa.	1	2	3	4	5
15.	Včasih se pri športni vzgoji pogovarjamo o ocenjevanju.	1	2	3	4	5
16.	Šport ni za ženske.	1	2	3	4	5
17.	S športom človek popravi telesne in druge pomanjkljivosti.	1	2	3	4	5
18.	Pri urah športne vzgoje sodelujem s svojimi predlogi.	1	2	3	4	5
19.	Tudi starejši ljudje bi se morali ukvarjati s športom.	1	2	3	4	5
20.	Z veseljem prihajam k športni vzgoji.	1	2	3	4	5
21.	Šport družbo več stane, kot pa ima koristi od njega.	1	2	3	4	5
22.	Pomembno je večkrat preveriti svoje telesne sposobnosti.	1	2	3	4	5
23.	Čas, ki ga porabim pri športni vzgoji, bi lahko koristneje porabil.	1	2	3	4	5
24.	Šport človeka vzgaja.	1	2	3	4	5
25.	Pri urah športne vzgoje se pogovarjamo o koristnosti športa.	1	2	3	4	5
26.	Športna vzgoja mora biti vključena v vse šole.	1	2	3	4	5
27.	Za športno dejavnost imama zadosti možnosti.	1	2	3	4	5
28.	Po končani osnovni šoli nameravam športno aktivnost povsem opustiti.	1	2	3	4	5
29.	Redno spremljam športne dogodke po radiu, časopisu, internetu in televiziji.	1	2	3	4	5
30.	Človek se v športu uči spoštovati svojega nasprotnika.	1	2	3	4	5
31.	K pouku športne vzgoje hodim le zato, ker je obvezen predmet.	1	2	3	4	5
32.	Pri športni vzgoji uporabljamo učila in druge merilne naprave.	1	2	3	4	5
33.	Prostor kjer telovadimo je urejen in opremljen.	1	2	3	4	5

34.	Pri športni vzgoji si želim vedno novih vaj in nalog.	1	2	3	4	5
35.	Pri urah športne vzgoje s sošolci sodelujem.	1	2	3	4	5
36.	Kadar pri urah športne vzgoje rabim pomoč mi sošolci radi pomagajo.	1	2	3	4	5
37.	V prostem času sem športno aktiven.	1	2	3	4	5
38.	Veliko prostega časa namenim športnim aktivnostim, ki jih izvajam skupaj s svojimi prijatelji.	1	2	3	4	5
39.	Starši me spodbujajo pri mojem vključevanju v športne aktivnosti.	1	2	3	4	5

40. Doma imam na razpolago naslednje športne pripomočke:

Prazen okvirček označi z X, če imaš katerega od spodaj naštetih športnih pripomočkov

Aktivnosti na prostem in v dvorani	kolo	
	rolerji	
	rolka	
	žoga za košarko	
	žoga za nogomet	
	žoga za rokomet	
	žoga za odbojko	
	opremo za in-line hokej	
	oprema za namizni tenis (lopar, žogice in miza za namizni tenis)	
	oprema za tenis (lopar in žogice)	
	oprema za badminton (lopar in žogice)	
	plavalna očala	
	plavuti	
potapljaška očala in dihalka		
Zimske aktivnosti	drsalke	
	oprema za alpsko smučanje (smuči, smučarski čevlji, smučarske palice, smučarska očala)	
	oprema za deskanje na snegu (snežna deska, čevlji za deskanje na snegu, smučarska očala)	
	oprema za tek na smučeh (smuči, čevlji za nordijsko smučanje, palice za tek na smučeh)	
Zaščitna oprema	čelada za kolesarjenje	
	čelada za rolanje in rolkanje	
	čelada za smučanje in deskanje na snegu	
	ščitniki za dlani	
	ščitniki za kolena	

41. Doma imam na razpolago naslednje dele športne opreme:

Prazen okvirček označi z X, če imaš katerega od spodaj naštetih delov športne opreme

športna torba oz. nahrbtnik	
pohodni čevlji	
dvoranski športni copati	
športni copati za zunanje aktivnosti	
smučarska obleka (hlače, jakna, zimska kapa, zimske rokavice)	

49.	V prostem času opravim tedensko naslednje število treningov (obkroži en odgovor):
	- 1 trening - 2 treninga - 3 treninge - 4 treninge
	- 5 treningov - 6 treningov - 7 treningov
Zahvaljujem se ti za sodelovanje!	